

LUKU IV JATKOTUTKINNOT

Yleismääräykset

Tieteelliset jatkotutkinnot
Ammatillisesti suuntautunut lisensiaatin tutkinto
Oikeustieteen tohtorin tutkinnon suoritusoikeus
Henkilökohtainen opinto- ja tutkimussuunnitelma (HOPS) sekä työnohjaus
Tieteellisten jatkotutkintojen rakenne
Jatkotutkintojen sisältö
 Oikeustieteen tohtorin tutkinto
 Oikeustieteen lisensiaatin tutkinto (tieteellinen)
 Oikeustieteen tohtorin tutkinto (1.8.2008 edeltäneiden tutkintovaatimusten mukaisen) tieteellisen lisensiaatin tutkinnon jälkeen suoritettuna
Ohjeita muun HOPSin mukaisen toiminnan eli kohtien 1.c ja 2.c suorittamiseksi
 Yleistä
 Tilaisuuksista
 Jatkokoulutustilaisuuksien työmäärä ja suoritusten rekisteröinti
Opintojen suoritusjärjestys
Opintosuoritusten työmäärän mitoittaminen
Yleistä kirjallisten kuulusteluiden suorittamisesta
Jatkotutkintorakenteen uudistus 2006: siirtymäsäännökset ja opintosuoritusten vastaavuudet
Jatkotutkintosuoritusten arvostelu
 Väitöskirjan julkinen puolustaminen, hyväksyminen ja arvostelu
 Lisensiaatintutkimuksen tarkastaminen ja arvostelu
Väitöskirjan ja lisensiaatintutkimuksen laadun arviointi

Opiskelu ulkomailla ja kansainväliset yhteydet
Opintosuoritusten hyväksilukeminen
Ammatillisesti suuntautuneen oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suoritusoikeus
 Ammatillisen lisensiaatin tutkinnon sisältö
 Ammatillisen lisensiaatin tutkinnon rakenne
Ilmoittautuminen läsnäolevaksi
Opintoneuvonta

Tieteelliset jatkotutkinnot

Tutkimus ja tutkijankoulutus ovat etusijalla oikeustieteellisen tiedekunnan strategisissa tavoitteissa Helsingin yliopiston strategisten perustavoitteiden mukaisesti. Voimassaolevan tutkintoasetuksen (794/2004) mukaan jatkokoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija perehtyy syvästi omaan tutkimusalaansa ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen sekä saavuttaa valmiudet tutkimusalan piirissä itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä ja luoda uutta tieteellistä tietoa; perehtyy hyvin oman alansa kehitykseen, perusongelmiin ja tutkimusmenetelmiin; sekä saavuttaa sellaisen yleisen tieteenalan ja tutkimusalaansa liittyvien muiden tieteenalojen tuntemuksen, joka mahdollistaa niiden kehityksen seuraamisen.

Oikeustieteellisiä jatkotutkintoja ovat oikeustieteen tohtorin tutkinto ja oikeustieteen lisensiaatin tutkinto. Tutkintoasetuksen mukaan tohtorin tutkinnon suorittamiseksi jatkokoulutukseen otetun opiskelijan tulee suorittaa jatkokoulutuksen opinnot, osoittaa tutkimusalallaan itsenäistä ja kriittistä ajattelua sekä laatia väitöskirja ja puolustaa sitä julkisesti. Samoin tutkintoasetuksen mukaan jatkokoulutukseen otettu opiskelija voi suo-

rittää liseniaatin tutkinnon, kun hän on suorittanut yliopiston määräämän osan jatkokoulutukseen kuuluvista opinnoista ja tutkintoon mahdollisesti sisältyvän erikoistumiskoulutuksen. Tohtorin tutkinnon ohjeellinen suoritus aika on neljä vuotta kokopäivätoimisesti opiskellen. Liseniaatin tutkinnolle ei ole määritelty ohjeellista suoritus aikaa.

Helsingin yliopiston konsistorin hyväksymien jatkotutkintoja koskevien yleisten linjausten mukaisesti tohtorin tutkinto on ensisijainen jatkotutkinto Helsingin yliopistossa. Oikeustieteen tohtorin tutkinto on ensisijainen jatkotutkinto tutkijanuralle aikoville ja muille tutkijankoulutusta tarvitseville.

Yliopistossa on mahdollista suorittaa myös liseniaatin tutkinto. Linjausten mukaan liseniaatin tutkintoon opinnäytetyön lisäksi kuuluvat opinnot ovat 31.7.2008 päättyvän siirtymävaiheen jälkeen samat kuin tohtorin tutkinnossa, mikäli kyseessä ei ole erikoistumistutkinto tai ammatillisesti suuntautunut liseniaatin tutkinto. Tohtorin tutkintoa suorittava jatko-opiskelija voi siis edelleen suorittaa tieteellisen liseniaatin tutkinnon joko välitutkintona tai itsenäisenä tieteellisenä jatkotutkintona.

Konsistorin hyväksymät periaatepäätökset ja linjaukset koskevat kaikkia opiskelijoita, jotka ovat aloittavat opintonsa 1.8.2007 tai sen jälkeen. Niitä sovelletaan myös niihin opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen 1.8.2007 ja siirtyneet suorittamaan tutkintoaan uuden tutkintojärjestelmän mukaisesti. Yliopistolain muuttamisesta annetun lain mukaan tutkinnonuudistuksen siirtymävaihe päättyy 31.7.2008. Siirtymävaiheen jälkeen vanhan tutkintojärjestelmän mukaisia tutkintoja ei voi suorittaa.

Liseniaatin tutkintoon itsenäisenä tieteellisenä jatkotutkintona ei ole enää 1.8.2007 lukien voinut hakea tai ilmoittautua. Tieteellisen liseniaatin tutkinnon saavat edelleen suorittaa siihen koulutusohjelmaan ennen 1.8.2007 tiedekuntaan hyväksytyt jatko-opiskelijat. Siirtymäkauden päätyttyä,

1.8.2008 lukien, kaikki tieteellistä jatkotutkintoa suorittavat henkilöt suorittavat tohtorin tutkintoon kuuluvat opintosuoritukset (väitöskirjaa lukuun ottamatta), mikä merkitsee vähäistä tutkintovaatimusten laajentamista tieteellistä liseniaatin tutkintoa suorittaville.

Tavoitteena on, että lähimmän kolmen vuoden aikana tiedekunnan nykyiset liseniaattiopiskelijat joko suorittavat tutkinnon loppuun tai siirtyvät vähitellen ammatillisesti suuntautuneen liseniaatin tutkinnon koulutusohjelmaan. Tiedekuntaan aiemmin tieteellistä liseniaatin tutkintoa suorittamaan hyväksytyt opiskelijat siirtyessä ammatillisesti suuntautuneen liseniaatin tutkinnon koulutusohjelmaan voidaan aiemmin suoritettuja opintoja lukea siihen hyväksi. Liseniaatin tutkintoa suorittavat jatko-opiskelijat voivat edellytysten täytyessä luonnollisesti hakea tohtorin tutkinnon suoritus oikeutta.

Ammatillisesti suuntautunut liseniaatin tutkinto

Yliopiston konsistorin linjausten mukaan liseniaatin tutkintoon opinnäytetyön lisäksi kuuluvat opinnot ovat 31.7.2008 päättyvän tutkinnonuudistuksen siirtymävaiheen jälkeen samat (60–80 op) kuin tohtorin tutkinnossa, mikäli kyseessä ei ole erikoistumistutkinto tai ammatillisesti suuntautunut liseniaatin tutkinto. Erikoistumistutkintoihin ja ammatillisesti suuntautuneisiin liseniaatin tutkintoihin kuuluvista opinnoista päättää tiedekunta. Liseniaatintyön laajuudesta päättää tiedekunta.

Oikeustieteellisen tiedekunnan tiedekunta-neuvosto päätti kokouksessaan 26.4.2007, että oikeustieteen liseniaatin tutkintoa kehitetään ammatillisesti suuntautuneen liseniaatin tutkinnon mallin suuntaan. Tähän tutkintoon on erillinen hakumenettely ja -kriteerit, jotka on kerrottu jäljempänä.

Tutkintoasetuksen mukaan jatkokoulutukses-

sa suoritettavaan lisensiaatin tutkintoon voi sisältyä erikoistumiskoulutus (Tutkintoasetuksen 5 luku, 24 §). Tällöin tutkintoon kuuluu järjestelmällinen teoreettinen ja käytännöllinen syventyminen erikoisalaan, lisensiaatintutkimus omalta erikoisalalta ja erikoisalan ohjattu työkokemus. Tutkintoasetuksen mukaan lisensiaatin tutkintoon sisältyvän erikoistumiskoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija perehtyy hyvin omaan erikoisalaansa ja saavuttaa kyvyn toimia itsenäisesti omalla erikoisalallaan.

Ammatillisesti suuntautunut lisensiaatin tutkinto on ammatillista osaamista syventävä koulutusohjelma käytännön työelämästä tuleville. Ammatillisesti suuntautunut lisensiaatin tutkinto on tarkoitettu oikeudellisissa ammattitehtävissä toimiville juristeille, joille on jo kertynyt osaamista ja kokemusta ammatillialallaan. Sellaista osaamista syvennetään harjoittamalla opintoja tietyllä valitulla omaan ammattitaitaan liittyvällä erikoisalalla.

Ammatillisesti suuntautunut lisensiaatin tutkinto eroaa tieteellisistä jatkotutkinnoista siinä, että sen painopiste on teoreettisen osaamisen ja tutkijankoulutuksen sijasta ammatillisen osaamisen syventämisessä. Sen vuoksi ammatillisen lisensiaatin tutkinnon päättötöy, lisensiaatintutkimus, ennen kaikkea osoittaa ammatillisen osaamisen syvenemistä erikoisalalla, eikä ole tarkoitettu puhtaasti tieteelliseksi opinnäytteeksi.

Ammatillinen lisensiaatin tutkinto tähtää kuitenkin myös tieteellis-teoreettisen osaamisen syvenemiseen ja harjaantumiseen tieteellisen tutkimuksen taidoissa itsenäisen työskentelyn kautta. Myös systemaattisen luonteensa vuoksi ammatillinen lisensiaatin tutkinto eroaa muusta ammatillisesta täydennyskoulutuksesta.

Oikeustieteen tohtorin tutkinnon suoritusoikeus

Oikeustieteen tohtorin tutkinnon suoritusoikeus myönnetään hakemuksesta ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon tai oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suorittaneelle hakijalle, jolla katsotaan olevan riittävät valmiudet tutkinnon suorittamiseen ja joka esittää hyväksyttävän henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) sekä väitöskirjasuunnitelman. Painavista syistä opinto-oikeus voidaan myöntää myös muun ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneelle hakijalle, jolla katsotaan olevan riittävät valmiudet oikeustieteelliseen jatkokoulutukseen.

Oikeustieteen kandidaatin/maisterin tutkintoon verrattavan ulkomaisen oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneelle voidaan hakemuksesta myöntää oikeus suorittaa oikeustieteen tohtorin tutkinto. Hakijan on esitettävä selvitys siitä, että ulkomainen tutkinto antaa hänelle riittävät valmiudet oikeustieteelliseen jatkokoulutukseen. Vieraskielisen hakijan on lisäksi esitettävä selvitys siitä, että hänen kielitaitonsa on riittävä tiedekunnassa annettavaan jatkokoulutukseen osallistumiseen. Hakemuksesta voidaan pyytää myös laitoksen johtajan lausunto.

Oikeustieteen tohtorin tutkinnon suoritusoikeus myönnetään tiedekunnalle tehdystä hakemuksesta. Hakemuslomake on saatavana tiedekunnan kotisivuilta ja kansliasta. Vuosittaiset määräajat hakemusten jättämiselle ovat 30.9. ja 31.1. Hakemusta voi täydentää haun määräajan päätyttyä kuukauden ajan. Hakemukset käsitellään valmistelevasti tiedekunnan jatkokoulutustoimikunnassa. Päättöksen suoritusoikeuden myöntämisestä tekee tiedekuntaneuvosto.

Ennen hakemuksen jättämistä hakija neuvottelee työnhajaajaksi ehdotetun opettajan kanssa ja esittää opettajalle alustavan opintosuunnitelmansa sekä tutkimussuunnitelmansa, joita hän täydentää tarvittaessa neuvottelun perusteella. Opettaja tekee opis-

kelijan hakemuslomakkeeseen merkinnän siitä, puoltaako hän opinto- ja tutkimussuunnitelmien hyväksymistä, sekä mahdollisesta suostumuksesta työnhajaajan tehtävään. Hakemukseen tulee liittää selvitys riittävästä valmiuksista suorittaa tohtorin tutkinto. Opettaja liittää hakemukseen lausuntonsa, jossa otetaan kantaa hakijan valmiuksien riittävyteen, opinto- ja tutkimussuunnitelmien hyväksyttävyyteen sekä lausutaan suostumuksesta työnhajaajan tehtävään.

Harkittaessa ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon suorittaneen hakijan valmiuksia suorittaa tohtorin tutkinto otetaan huomioon muun muassa tutkintosuorituksissa osoitettu opintomenestys, erityisesti tutkintoon kuuluneen kirjallisen lopputyön ansiot ja arvosana, tutkimussuunnitelman laatu ja mahdolliset julkaisut, mahdollinen tutkimustyötä varten jo saatu rahoitus sekä muu tieteellinen toiminta. Oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suorittaneen hakijan valmiuksien riittävyden arviointi voidaan perustaa hänen lisensiaatintutkimuksensa ansioihin ja siitä saatuu arvosanaan.

Myös ammatillisesti suuntautuneen oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suorittaminen voidaan katsoa ansioksi tohtorin tutkinnon suoritusoikeutta hakiessa. Jos ammatillisesti suuntautuneen lisensiaatin tutkinnon suorittanut hakeutuu suorittamaan tohtorin tutkintoa, harkitaan yksilöllisesti, missä laajuudessa aikaisempaan tutkintoon kuuluvat suoritukset luetaan hyväksi tohtorin tutkinnossa.

Kun arvioidaan muun kuin oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneen hakijan valmiuksien riittävyttä tohtorin tutkinnon suorittamiseen oikeustieteellisessä tiedekunnassa, otetaan vastaavasti huomioon muun muassa hakijan oikeustieteellisissä aineissa harjoittamat opinnot, niiden vaativuus sekä niissä osoitettu opintomenestys, erityisesti tutkintoon kuuluneen kirjallisen lopputyön aihe, metodi, ansiot ja arvosana samoin kuin mahdollinen oikeustieteellinen tuotanto ja käytännön kokemus oikeustieteen tuntemusta edellyttävistä työtehtävistä. Lisäksi otetaan

huomioon ne erityiset seikat, jotka puoltavat tutkinnon suorittamista nimenomaan oikeustieteellisessä tiedekunnassa.

Jatko-opinto-oikeuden myöntäminen edellyttää, että tiedekunta voi osoittaa hakijalle työnhajaajan, joka puoltaa hakemusta ja suostuu työnhajaajaksi. Tiedekunta vahvistaa tutkinnon suoritusoikeuden sekä nimittää jatko-opiskelijalle työnhajaajan. Työnhajaajia voidaan nimittää kaksi, jos tähän on aihetta. Toinen työnhajaaja voi olla myös tiedekunnan ulkopuolelta. Samalla vahvistetaan opiskelijan pääaine ja tutkimusaihe. Opiskelu-oikeuden epäävä päätös on perusteltava.

Jatkotutkinnon pääaineeksi voidaan vahvistaa jokin seuraavista tiedekunnan oppiaineista (joista osassa lisäksi erityisaloja) mikäli aineen professori tai dosentti suostuu toimimaan hakijan työnhajaajana: esineoikeus, eurooppaoikeus, finanssioikeus, hallinto-oikeus, kansainvälinen oikeus, kansainvälinen yksityisoikeus, kauppaoikeus, lääkintä- ja bio-oikeus, maa-, vesi- ja ympäristöoikeus, naisoikeus, oikeushistoria, oikeusinformatiikka, oikeussosiologia, oikeustaloustiede, oikeusteoria, perhe- ja jäämistöoikeus, prosessioikeus, rikosoikeus, työoikeus, urheiluoikeus, valtiosääntöoikeus, velvoiteoikeus.

Työnhajaajaksi suostuessaan opettaja sitoutuu ohjaamaan hakijan jatkotutkinnon suorittamista tämän esittämien opinto- ja tutkimussuunnitelmien mukaisesti. Tiedekunnassa on hyväksytty 20.9.2007 suositukset hyvän työnhajauksen periaatteiksi tiedekunnan tohtorikoulutuksessa. Sekä hakijan että ohjaajaksi suostuvan opettajan on hyvä tutustua näihin suosituksiin jo opinto-oikeuden hakuvaiheessa. Suositukset löytyvät tiedekunnan verkkosivuilta.

Helsingin yliopistossa tunnetaan mahdollisuus poikkeustapauksessa muussa kuin humanistisessa ja matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa suorittaa perustellusta syystä filosofian tohtorin tutkinto tutkimusaloilla, joilla tutkinnon myöntävässä tiedekunnassa

on tieteellinen asiantuntemus. Filosofian tohtorin tutkinnon suorittamisesta on säännökset kanslerin 14.1.1997 antamassa filosofian tohtorin tutkinnon johtosäännössä.

Henkilökohtainen opinto- ja tutkimussuunnitelma (HOPS) sekä työohjaus

Henkilökohtainen opintosuunnitelma eli HOPS sekä tutkimussuunnitelma laaditaan kahdeksi erilliseksi asiakirjaksi. HOPS on opintojen ja oppimisen suunnittelun työkalu. HOPSissa laaditaan vapaamuotoinen suunnitelma tutkinnon suorittamiseksi ja siihen sisältyviksi opinnoiksi sekä hahmotellaan opintojen suoritusaikataulu. HOPSista tulee käydä ilmi tutkintoon sisältyvien opintojen suoritusjärjestys ja suunniteltu aikataulu sekä arvio valmistumisajankohdasta.

Tutkimussuunnitelmassa esitellään tutkimuksen aihe ja tutkimustehtävä sekä tutkimuksen pääasialliset menetelmät ja siinä käytettävät aineistot. Väitöskirjahanketta varten laaditun tutkimussuunnitelman laajuus on 10–15 sivua. Väitöskirjan tutkimussuunnitelman tulisi osoittaa alustava perehtyneisyys tutkimusaiheeseen. Siinä tulisi mainita keskeinen lähdekirjallisuus.

Työohjauksella on jatko-opinnoissa keskeinen merkitys. Työohjaaja ohjaa tieteellisen tutkimuksen tekemistä, minkä lisäksi hän ohjaa ja opastaa jatko-opinnoissa laajemminkin. Jatkotutkintoa suorittavan työohjaajaksi voidaan määrätä professori, mikäli hän on suorittanut tohtorin tutkinnon tai tohtorin arvoon oikeuttavat opinnäytteet, taikka dosentti. Työohjaajien nimittämisessä pyritään mahdollisuuksien mukaan kiinnittämään huomiota ohjattavien tasaiseen jakautumiseen aineen opettajien välillä ja että ohjaustehtäviä jaetaan myös nuoremmille opettajille.

Jatko-opiskelijan ja työohjaajan yhteisenä työvälineenä käytetään opintojen alussa laa-

dittavaa opiskelijan tutkimussuunnitelmaa sekä henkilökohtaista opintosuunnitelmaa, HOPSia, jota ohjausprosessin aikana tarkistetaan säännöllisesti. Työohjaaja ja jatko-opiskelija pitävät yhteyttä tutkimustyön ja muun opiskelun intensiivisyydestä riippuen useita kertoja lukuvuodessa. On kuitenkin suositeltavaa, että opiskelija ja työohjaaja keskustelevat lisäksi vähintään kerran lukukaudessa ohjattavan opinnoista, jatkokoulutusseminaareihin osallistumisesta sekä tutkimuksen edistymisestä. Esimerkiksi tutkijakouluissa on käytössä ohjattavan vuosittainen raportointi työohjaajalle. Tiedekunnan suositusten hyvän työohjauksen periaatteiksi on tarkoitus tukea tohtorikouluutettavia ja heidän työohjaajiaan hyvien ohjauskäytänteiden luomisessa. Suositukset löytyvät tiedekunnan verkkosivuilta.

Tieteellisten jatkotutkintojen rakenne

Tiedekunnassa tieteellistä jatkotutkintoa suorittavat opiskelijat ovat siirtyneet automaattisesti seuraavassa esitettävän rakenteen mukaiseen tutkintoon. Aiempien tutkinto-vaatimusten mukaisesti suoritettujen opintojen siirtymäsäännökset esitetään jäljempänä. Tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelija antaa tarvittaessa asiassa neuvontaa.

Suosittelaa, että jatko-opiskelijat päivittävät oman henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa (HOPSin) vastaamaan nykyisin vaadittavia opintosuorituksia. HOPSin on muutenkin tarkoitus toimia jatko-opiskelijan ja työohjaajan yhteisenä työvälineenä opintojen alusta lähtien niin, että sitä tarkistetaan aina tarpeen vaatiessa ohjausprosessin aikana.

Jatkotutkintojen sisältö

Seuraavassa esitellään tieteellisiin jatkotutkintoihin kuuluvien opintosuoritusten sisältö oikeustieteen tohtorin tutkinnossa ja tieteellisessä oikeustieteen lisensiaatin tutkin-

nossa sekä oikeustieteen tohtorin tutkinnossa oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon jälkeen suoritettuna. Opintojaksoissa tarjottava opetus ja kurssit sekä kirjallisuusvaatimukset esitellään opinto-oppaan osiossa ”Tutkintovaatimukset” kohdissa Yleinen osa ja Erityinen osa.

Oikeustieteen tohtorin tutkinto

Tohtorin tutkinto on ensisijainen jatkotutkinto Helsingin yliopistossa. Tohtorin tutkintoa varten opiskelevan tulee suorittaa tiedekunnan määräämät opinnot sekä laatia väitöskirja ja puolustaa sitä julkisesti. Helsingin yliopiston konsistorin hyväksymien jatkotutkintoja koskevien yleisten linjausten mukaisesti tohtorin tutkintoon kuuluu väitöskirjan ja siihen liittyvän tutkimustyön lisäksi 60 opintopisteen laajuiset jatko-opinnot. Linjausten mukaisesti tutkintoon kuuluvien opintojen tulee tukea väitöskirjatyötä ja antaa valmiuksia sekä tutkijan tehtäviin että muihin vaativiin asiantuntijatehtäviin.

Linjausten mukaan tohtorin tutkintoon kuuluu oman tutkimustyön ja siihen kuuluvien tutkimusalan opintojen lisäksi tieteenfilosofiaa, tutkimusetiikkaa ja kansainvälistä tieteellistä toimintaa sekä yleisiä asiantuntijuuteen valmentavia osuuksia, joita voivat olla esimerkiksi johtaminen, yliopistopedagogiikka, opetustehtävät, tieteellinen viestintä ja projektityöskentely.

Tohtoriopiskelijan tulee seurata tiedekunnan jatkokoulutusohjelmaa ja suorittaa sen yhteydessä tähän tutkintoon kuuluvat, yleiseen ja erityiseen osaan kuuluvat opinnot. Tohtorin tutkintoon voidaan edetä joko suoraan perustutkinnosta tai vasta lisensiaatin tutkinnon jälkeen.

Asianomaisen opettajan kanssa voidaan sopia siitä, että kirjallisen kuulustelun sijasta vaatimuskohta suoritetaan muulla tavoin, kuten esimerkiksi laatimalla kirjoitus tai osallistamalla opetukseen tai antamalla opetusta.

Oikeustieteen lisensiaatin tutkinto (tieteellinen)

Lisensiaatin tutkintoa opiskeleva seuraa tiedekunnan jatkokoulutusohjelmaa ja suorittaa sen yhteydessä tähän tutkintoon kuuluvat, yleiseen ja erityiseen osaan kuuluvat seuraavassa lueteltavat opinnot sekä laatii lisensiaatintutkimuksen.

Asianomaisen opettajan kanssa voidaan sopia siitä, että kirjallisen kuulustelun sijasta vaatimuskohta suoritetaan muulla tavoin, kuten esimerkiksi laatimalla kirjoitus tai osallistamalla opetukseen tai antamalla opetusta.

Lisensiaatin tutkintoa suorittavan on syytä huomioida, että yliopistolain muuttamisesta annetun lain mukaan tutkinno uudistuksen siirtymävaihe päättyy 31.7.2008. Helsingin yliopiston konsistorin 8.6.2006 hyväksymien jatkotutkintoja koskevien yleisten linjausten mukaan lisensiaatin tutkintoon opinnäytetyön lisäksi kuuluvat opinnot ovat 31.7.2008 päättyvän siirtymävaiheen jälkeen samat kuin tohtorin tutkinnossa. Hyväksytyt periaatepäätöksiä ja linjauksia sovelletaan 1.8.2008 lukien kaikkiin opiskelijoihin, koska siirtymäkauden päätyttyä kaikki ovat siirtyneet suorittamaan tutkintoaan uuden tutkintojärjestelmän mukaisesti.

Oikeustieteellisen tiedekunnan tieteellisten jatkotutkintojen opinnot

1) Yleinen osa

- a) Yleisen tieteenteorian ja oikeustieteen tieteenteorian opintoja (12 op)
- b) Oikeustieteen teorioiden ja menetelmien opintojakso (4 op)
- c) Muu HOPSin mukainen toiminta (8 op)

d) Oikeusteorian seminaarit (8 op)

2) Erityinen osa
(pääaineen opinnot)

a) Pääaineen cum laude approbatur -arvosana (10 op) taikka pääainetta täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur -arvosana

b) Pääaineen laudatur-arvosana (14 op)

c) Muu HOPSin mukainen toiminta (4 op)

e) Licensiaatintutkimus (**OTL-tutkinto**)
(suosituslaajuus 100–150 sivua)

e) Väitöskirja (**OTT-tutkinto**)
(suosituslaajuus 250–300 sivua)

1) Yleinen osa

Jatkotutkinnon yleinen osa sisältää tutkinnon teoreettis-metodologiset sekä valinnaiset yleiset opinnot. Yleisen osan kohtien a), b) ja d) vastuupettajana on yleisen oikeustieteen professori, selvitys kohdan c) suorituksesta toimitetaan tiedekunnan jatkokoulutus suunnittelijalle.

a) *Yleisen tieteen teorian ja oikeustieteen tieteen teorian opintoja (12 op)*
Tämä opintojakso suositellaan suoritettavaksi yleisen oikeustieteen järjestämällä luentosarjoilla sekä niihin liittyvillä kirjoituksilla, tai aihepiiriä käsittelevillä esseillä. Vaihtoehtoisesti opintojakso voidaan suorittaa kokonaan tai osaksi kirjallisella kuulustelulla. Opintojakson vastaavana opettajana toimii yleisen oikeustieteen professori.

b) *Aihepiiriltään valinnainen opintojakso oikeustieteen teorioista ja menetelmistä (4 op)*

Oikeuden yleistieteet järjestävät opintojaksoja vuosittain esimerkiksi oikeusfilosofiassa, oikeusteoriassa, oikeushistoriassa sekä muis-

sa oikeuden yleistieteissä. Opintojakson nimikkeessä ilmaistaan sille ominainen teoreettis-metodologinen painotus. Kohdan vastaavana opettajana toimii yleisen oikeustieteen professori.

c) *Muu HOPSin mukainen toiminta (8 op)*
Opiskelijan on osallistuttava erilaisiin yleisiin jatkokoulutustilaisuuksiin sekä niihin rinnastettavaan toimintaan HOPSissa sovittavan mukaisesti (ks. myös kohta Jatkokoulutustilaisuudet). Tiedekunnan laitokset, tutkijakoulut tai oppiaineet sekä tutkimusprojektit voivat tarjota tähän soveltuvia opintojaksoja ja tilaisuuksia. Samoin esimerkiksi tieteellisen kirjoittamisen kurssi käy suoritukseksi tähän kohtaan. Kohtaan voi sisällyttää myös oikeustieteen teorioiden ja menetelmien opintojakson tai -jaksoja (ks. kohta 1.b). Syyslukukauden 2006 alusta ei ole enää järjestetty tiedekunnan yleistä jatkokoulutusseminaaria.

Helsingin yliopiston yleisten jatkotutkintoja koskevien linjausten mukaisesti yliopistossa suoritettavaan jatkotutkintoon voi sisältyä yleisiä asiantuntijatehtäviin valmentavia elementtejä, kuten esimerkiksi projektityöskentelyä, johtamistaitoja, yliopistopedagogiikkaa tai tieteellistä viestintää. Kohdassa voi siten hyödyntää kampus- ja yliopistotasolla järjestettäviä opintojaksoja sekä toisten tiedekuntien opetusta. Selvitys, josta käyvät ilmi kohdan suoritukset, toimitetaan tiedekunnan jatkokoulutus suunnittelijalle.

Licensiaatin tutkintoa suorittavan on syytä huomioda, että licensiaatin tutkintoon opin näytetyön lisäksi kuuluvien opintojen on 31.7.2008 päättyvän siirtymävaiheen jälkeen oltava samat kuin tohtorin tutkinnossa. Tätä linjausta sovelletaan siirtymäkauden päätyttyä kaikkiin opiskelijoihin. Opintojakson laajuus on siten 1.8.2008 lukien 8 op myös OTL-tutkinnossa (aiemman 4 opinto pisteen sijaan).

d) Oikeusteorian seminaarit (kaksi 4 op:n opintojaksoa, yht. 8 op)

Yleisen oikeustieteen erityisesti tohtoriopiskelijoille tarkoitettuja oikeusteorian seminaareja (à 4 op) järjestetään kolme kertaa lukuvuodessa. Seminaarit ovat temaattisesti jäsentyneitä kokonaisuuksia. Opintojakson vastaavana opettajana toimii yleisen oikeustieteen professori. Erityisesti lisensiaattiopiskelijoille suunnattuja oikeusteorian seminaareja pyritään järjestämään erikseen.

OTL-tutkintoa suorittava on ennen 1.8.2008 voinut suorittaa kohdan 1.d valinnaisena. Lisensiaatin tutkintoon opinnäytetyön lisäksi kuuluvien opintojen on 1.8.2008 lukien oltava samat kuin tohtorin tutkinnossa eli opintojakso on pakollinen tieteellisessä lisensiaatin tutkinnossa. Tätä linjausta sovelletaan siirtymäkauden päätyttyä kaikkiin opiskelijoihin.

2) Erityinen osa

Jatkotutkinnon erityinen osa sisältää pääaineopinnot, jotka koostuvat kirjallisista kuulusteluista sekä osallistumisesta muuhun opintosuunnitelman mukaiseen toimintaan pääaineessa. Erityisen osan vastuupettajana on jatko-opiskelijan työnohjaaja tai pääaineen professori.

a) Pääaineen taikka sitä täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur -arvosana (10 op)

Jos opiskelijan jatkotutkinnon pääaine on eri kuin hänen syventävien opintojen aineensa OTK/OTM-tutkinnossa, tulee hänen suorittaa pääaineen *cum laude approbatur* -arvosana. Jos opiskelijan jatkotutkinnon pääaine on sama kuin se, jossa hän on suorittanut OTK/OTM-tutkinnon syventävät opinnot (syventävien opintojen projektintentin), tulee hänen suorittaa pääainetta täydentävä tai sen lähiaineen *cum laude approbatur* -arvosana. Ehdotettu kirjallisuus opintojakson suorittamiseksi kirjallisena kuulusteluna löytyy kyseisen aineen kohdalta opintooppaan osiosta ”Tutkintovaatimukset” kohdas-

ta Erityinen osa. Suorituksen vastaanottavan opettajan kanssa voidaan sopia muista suoritustavoista, kuten kirjatentin sijasta laadittavasta kirjoituksesta.

b) Pääaineen laudatur-arvosana (14 op)

Pääaineen tutkimuskirjallisuuden syventävä opintojakso. Ehdotettu kirjallisuus opintojakson suorittamiseksi kirjallisena kuulusteluna löytyy kyseisen aineen kohdalta opintooppaan osiosta ”Tutkintovaatimukset” kohdasta Erityinen osa. Suorituksen vastaanottavan opettajan kanssa voidaan sopia muista suoritustavoista, kuten kirjatentin sijasta laadittavasta kirjoituksesta. Laajuudessa tulee luonnollisesti ottaa huomioon kirjallisuuden vaativuus, ohjearvona voi pitää enintään 1700 sivun laajuutta.

c) Muu HOPSin mukainen toiminta (4 op)

Jatko-opiskelijan on osallistuttava aineen jatkokoulutusseminaarin tilaisuuksiin sekä siihen rinnastettavaan toimintaan HOPSissa sovittavan mukaisesti. Osallistumisiin tulee sisältyä vähintään yksi oman työn (tutkimussuunnitelman) esittely sekä opponointi. Aineen jatkokoulutusseminääri on asianomaisen oppiaineen tai aineryhmän järjestämä säännöllisesti kokoontuva tutkijaseminaari. Myös tiedekunnan tutkijakoulut sekä tutkimusprojektit voivat tarjota soveltuvia opintojaksoja ja tilaisuuksia. Yhdessä työnohjaajan kanssa voidaan sopia siitä, millainen toiminta on tarkoituksenmukaista juuri kyseisen tutkimushankkeen edistymisen kannalta. Selvitys opintojakson suorituksista tulee toimittaa työnohjaajalle tai pääaineen muulle opettajalle.

OTL-tutkinto:

e) Lisensiaatintutkimus

Tieteellisen lisensiaatintutkimuksen ohjepituus on 100–150 sivua (sivun koko A4, pistekoko 12 ja riviväli 1,5–2).

Lisensiaatin tutkimukseksi voidaan hyväksyä myös useita samaan aihepiiriin kuuluvia tieteellisiä julkaisuja ja niistä laadittu yhteenveto, jossa esitetään tutkimuksen tavoitteet,

menetelmät ja tulokset. Julkaisuihin voi kuulua myös yhteisjulkaisuja, jos tekijällä on niissä itsenäinen osuus. Osatutkimuksista koostuvan lisensiaatintutkimuksen on laadultaan ja muulta vaatavuustasoltaan vastattava yhtenäistä lisensiaatintutkimusta.

Ennen lisensiaatin tutkimuksen arvostelua tekijän on lisäksi puolustettava tutkimustaan aineen jatkokoulutusseminaarissa.

OTT-tutkinto:

e) Väitöskirja

Väitöskirjan suosituspituus on noin 250–300 sivua (sivun koko A4, pistekoko 12 ja riviväli 1,5–2). Ei ole suotavaa, että väitöskirja ylittää laajuudeltaan 400 sivua.

Väitöskirja voidaan laatia artikkeliväitöskirjaksi, joka kootaan joukosta samaa aihepiiriä käsitteleviä julkaisuja. Artikkeliväitöskirjaan tulee liittää yhteenveto, jossa esitetään tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja tulokset. Julkaisuihin voi kuulua myös yhteisjulkaisuja jos tekijällä on niissä itsenäinen osuus. Osatutkimuksista koostuvan väitöskirjan on laadultaan ja muulta vaatimustasoltaan vastattava yhtenäistä väitöskirjatutkimusta. Jos tutkimus on tarkoitus toteuttaa artikkeliväitöskirjana, tämä tulisi ottaa huomioon jo tutkimussuunnitelmaa laadittaessa. Ennen väitöskirjan arvostelua tekijän on puolustettava sitä julkisesti väitöstilaisuudessa.

Oikeustieteen tohtorin tutkinto
(1.8.2008 edeltäneiden tutkinto-vaatimusten mukaisen) tieteellisen lisensiaatin tutkinnon jälkeen suoritettuna

1) Yleinen osa

c) Muu HOPSin mukainen toiminta (8 op)
(esim. valinnaisia opintojaksoja oikeustieteen teorioista ja menetelmistä)

d) Oikeusteorian seminaarit (8op)
(mikäli opintojaksoa ei ole suoritettu OTL-tutkinnossa)

2) Erityinen osa (pääaineen opinnot)

c) Muu HOPSin mukainen toiminta (4 op)

e) Väitöskirja
(suosituslaajuus 250–300 sivua)

Yleisen osan kohdan d) vastuuolettajana on yleisen oikeustieteen professori, selvitys kohdan c) suorituksesta toimitetaan tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelijalle. Erityisen osan vastuuolettajana on jatko-opiskelijan työnohjaaja tai pääaineen professori.

Oikeustieteen tohtorin tutkintoon vaadittavien yleisen osan opintojen kohdat 1.a ja 1.b on tullut suorittaa jo oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon yhteydessä. Lisäksi tutkintoon tulee suorittaa 8 op:n laajuinen kohta 1.c eli ”Muu HOPSin mukainen toiminta”. Kohta 1.d eli ”Oikeusteorian seminaarit” on pakollinen tohtorin tutkinnossa, joten se tulee suorittaa, mikäli opintojaksoa ei ole suoritettu OTL-tutkinnossa.

Oikeustieteen tohtorin tutkintoon vaadittavien erityisen osan opintojen kohdat 2.a ja 2.b on tullut suorittaa jo oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon yhteydessä. Lisäksi tutkintoon tulee suorittaa 4 op:n laajuinen kohta 2.c eli ”Muu HOPSin mukainen toiminta”. Tohtoriopiskelijan on laadittava väitöskirja ja puolustettava sitä julkisesti.

(Opintojaksojen kuvaus: ks. edellä kohdassa Oikeustieteellisten jatkotutkintojen opinnot)

Tiedekuntia 1.8.2007 lukien velvoittavien Helsingin yliopiston konsistorin hyväksymien jatkotutkintoja koskevien yleisten linjausten mukaisesti lisensiaatin tutkintoon oppinäytetyön lisäksi kuuluvat opinnot ovat samat kuin tohtorin tutkinnossa, mikäli kyseessä ei ole erikoistutkimus tai amma-

tillisesti suuntautunut lisensiaatin tutkinto. Tätä linjausta sovelletaan siirtymäkauden päätyttyä myös niihin opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen 1.8.2007. Kun oikeustieteen lisensiaatin tutkinto suoritetaan näiden linjausten mukaisesti, tulee tohtorin tutkintoon opinnäytetyön lisäksi kuuluvat opinnot suorittaa jo oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suorittamisen yhteydessä. Tällöin jatkettaessa oikeustieteen tohtorin tutkintoon lisensiaatin tutkinnon jälkeen, tulee ao. tutkintoa varten suorittaa ainoastaan väitöskirja.

Ohjeita muun HOPSin mukaisen toiminnan eli kohtien 1.c ja 2.c suorittamiseksi

Yleistä

Yleisen osan muun HOPSin mukaisen toiminnan opintojaksoon soveltuvia tilaisuuksia ovat esim. valtakunnalliset Oikeustieteen päivät sekä muut teoreettis-metodologisia kysymyksiä käsittelevät tilaisuudet ja kurssit samoin kuin mm. Lammin tutkijatapaaminen. Lisäksi kohta voi sisältää esim. erilaisia luentosarjoja ja kursseja.

Helsingin yliopiston uusien jatkotutkintoja koskevien linjausten mukaisesti yliopistossa suoritettavaan jatkotutkintoon sisältyy yleisiä asiantuntijatehtäviin valmentavia elementtejä, kuten esimerkiksi projektityökentelyä, johtamistaitoja, yliopistopedagogiikkaa tai tieteellistä viestintää. Erityisesti tutkinnon kohtaan 1.c voi siten sisällyttää toimintaa, joka mm. tukee opinnäytetyötä ja antaa valmiuksia sekä tutkijan tehtäviin että muihin vaativiin asiantuntijatehtäviin, kuten toisten tiedekuntien opetusta sekä kampuskohtaisia yleisiä opintoja tiedekunnan, tutkijakoulujen ym. tahojen järjestämien tilaisuuksien lisäksi.

Yleisen osan muun HOPSin mukaisen toiminnan suorituksista tehtävä selvitys toimi-

tetaan tiedekunnan jatkokoulutus suunnittelijalle.

Lukuvuoden 2006–2007 alusta ei tiedekunnassa enää ole järjestetty yleistä jatkokoulutusseminaaria. Oikeusteorian seminaareista (kohta 1.d) osa on tarkoitettu tohtorin tutkintoa suorittaville jatko-opiskelijoille ja osa lisensiaatin tutkintoa suorittaville. Opintojakson vastuupettajana on yleisen oikeustieteen professori.

Erityisen osan muuhun HOPSin mukaiseen toimintaan kuuluva pääaineen jatkokoulutusseminaari järjestetään oppiaineittain tai aine-ryhmittäin. Seminaarien järjestämisestä vastaavat oppiaineiden opettajat. Pääaineen piiriin soveltuvat tilaisuudet liittyvät yleensä läheisemmin aineen ja tutkimusaiheen sisältökysymyksiin kuin yleisen osan tilaisuudet. Tiedekunnan tutkijakoulut sekä tutkimusprojektit voivat tarjota soveltuvia opintojaksoja ja tilaisuuksia. Jatko-opintoihin voi sisältyä tieteiden välistä yhteistyötä ja tieteiden välistä toimintaa tulisi tukea. Erityisen osan muun HOPSin mukaisen toiminnan suoritus merkitään opintorekisteriin selvityksen perusteella, jonka hyväksyy työnohjaaja tai pääaineen professori.

Pääaineen jatkokoulutustilaisuuksiin osallistumisen edellytetään sisältävän esiintymisiä. Jatkokoulutustilaisuudessa esiintyminen voi työnohjaajan tai aineen vastuupettajan opettajan kanssa sovittavalla tavalla tarkoittaa tutkimussuunnitelmaan tai valmistuneeseen tutkimukseen perustuvaa alustamista, opponointia tai valmistellun puheenvuoron käyttämistä taikka muun kirjallisen työn esittämistä. On suositeltavaa, että tutkimuksesta pidetään ainakin yksi seminaarialustus ennen sen valmistumista. Suositellaan, että ainakin tohtoriopiskelija julkaisee vähintään yhden tieteellisen artikkelin tutkimuksensa aihepiiristä ennen väitöskirjan valmistumista.

Tilaisuuksista

Jatkokoulutustilaisuuksia ovat esimerkiksi seuraavat:

- valtakunnallisen tohtorikoulun (OMM) tilaisuudet
- tiedekunnan tutkimusprojektien seminaarit ja tilaisuudet
- tiedekunnan tutkijakoulujen järjestämät tilaisuudet
- laitosten tai oppiaineiden piirissä vaikuttavien opintopiirien toiminta
- oikeustieteellisten koulutusyksiköiden yhteiset, valtakunnalliset Oikeustieteen päivät tai Oikeustieteen jatkokoulutuspäivät (kuten viimeksi Joensuussa järjestetyt valtakunnalliset tutkija- ja jatkokoulutuspäivät)
- Turun ja Lapin yliopiston oikeustieteellisten tiedekuntien oppiaineseminaarit
- yhteispuhjoismaiset tutkijankoulutustapahtumat
- kansalliset ja kansainväliset kongressit, kollokvit ja vastaavat tilaisuudet
- väitöstilaisuudet
- tieteellisten yhdistysten seminaarikokoukset
- Lammin tutkijaseminaaritapahtuma ”Oikeus, vertailu” Lammin biologisella asemalla 19.–20.3.2009

Kaikki luetellut jatkokoulutustilaisuudet eivät ole kaikille jatko-opiskelijoille avoimia vaan esim. OMMn, tutkimusprojektien, tutkijakoulujen sekä opintopiirien toiminnassa on usein rajattu osallistumisoikeus.

Tarjolla olevista tilaisuuksista tiedotetaan jatko-opiskelijoiden sähköpostilistalla. Niistä on tietoja myös tiedekunnan jatkokoulutussivuilla kohdassa ”Jatkokoulutustilaisuuksia”.

Jatkokoulutustilaisuuksien työmäärä ja suoritusten rekisteröinti

Tiedekunnassa aiemmin käytössä olleesta jatkokoulutuspisteiden, ”osallistumispisteiden”, keräämisestä on luovuttu. Uudessa tutkintorakenteen yleisessä osassa on ”Ylei-

sen jatkokoulutusseminaarin” sijasta kohta ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (8 op). Uuteen opintojaksoon on mahdollista sisällyttää aiempaa laajemmin erityyppisiä opintojaksoja ja tilaisuuksia (ks. edellä).

Erityisen osan kohta ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (4 op) on tullut aiemman ”Pääaineen jatkokoulutusseminaarin” tilalle. Tämän kohdan suoritustavat säilyvät pitkälti entisenlaisina ja työnohjaajan kanssa voidaan sopia siitä, millainen toiminta on tarkoitukseenmukaista juuri kyseisen tutkimushankkeen edistymisen kannalta.

Jatkokoulutustilaisuuksiin osallistuminen kartuttaa opintopisteitä siten, että 4 opintopisteen opintojakson suorittaminen käsittää yhteensä 50 tunnin verran erilaisiin jatkokoulutustilaisuuksiin osallistumista, niin, että alustuksen tai muun vastaavan tehtävän käsittänyt osallistuminen voi kattaa suorituksesta 5-10 tuntia. Muun opintopistemäärän suorittaminen edellyttää kyseistä opintopistemäärää vastaavasti osallistumistunteja.

Jatkokoulutustilaisuuksiin osallistumisen työmäärän mitoitus poikkeaa siten muissa opintosuorituksissa käytettävästä opintopisteen edellyttämästä työmäärästä, jos lasketaan konkreettisesti tilaisuuksien tuntimääriä. Tämä seuraa siitä, että jatkokoulutustilaisuuksiin osallistumisen katsotaan edellyttävän mm. etukäteisvalmistautumista ja suoritusten olevan siten aina laajempia kuin itse tapahtuman tuntimäärä.

Mikäli opiskelija suorittaa tutkintokohdan ”Muu HOPSin mukainen toiminta” tai osan siitä osallistumalla erilaisiin jatkokoulutustapahtumiin, on opiskelijan omalla vastuulla pitää kirjaa opintopisteitä varten suoritettua osallistumisista. Opiskelijan tulee merkitä muistiin kunkin tilaisuuden päivämäärä, tilaisuuden aihe, siinä suoritettu tehtävä ja tilaisuuden tuntimäärä (tuntimäärä vastaa aiempaa määritelmää ”osallistumisesta saadut jatkokoulutuspisteet”).

Opiskelijan tulee antaa luotettava selvitys

suorittamastaan HOPSin mukaisesta toiminnasta, joka kattaa ko. kohdassa vaaditun laajuuden ”Muu HOPSin mukainen toiminta” -opintojakson. Selvityksen muoto voi vaihdella riippuen tavoista, joilla kyseisen tutkinnon kohta on suoritettu. Selvitys yleisen osan opintojakson suorituksista tulee toimittaa tiedekunnan jatkokoulutus suunnittelijalle ja erityisen osan (pääaineen) opintojakson suorituksista työnohjaajalle tai pääaineen muulle opettajalle.

Opintojen suoritusjärjestys

Jatkotutkintoon vaadittavat teoreettis-metodologiset ja pääaineopinnot (kuulustelut ja seminaarit) tulee suorittaa ennen kuin lisen-siaatin tutkimukselle haetaan tarkastajia tai väitöskirjalle esitarkastajia. Tästä voidaan poiketa painavista syistä.

Opintosuoritusten työmäärän mitoittaminen

Opintosuoritusten laajuuden arvioinnin yleiset kriteerit oikeustieteellisessä tiedekunnassa:

- yksi opintopiste vastaa enintään 150 sivua luettavaa,
- yksi opintopiste vastaa 26,7 tuntia opiskelijan työtä (kaikki opiskelijan tekemä työ, mukaan lukien kontaktiopetus, kuulusteluihin valmistautuminen sekä muu itsenäinen työskentely tai ryhmätyö),

Jatkotutkintosuoritusten mitoituksessa on luonnollisesti syytä ottaa huomioon tentittävän kirjallisuuden vaativuus verrattuna perustutkintojen kirjallisuuteen.

Yleistä kirjallisten kuulusteluiden suorittamisesta

Lukuvuoden tenttipäivätaulukko on nähtävissä tiedekunnan verkkosivuilla sekä perus-

opiskelijan opinto-oppaan viimeisellä aukeamalla. Tiedekunta järjestää myös kesäisin yhden tenttikierroksen. Kirjallisia kuulusteluja voi lähtökohtaisesti suorittaa kyseisten aineiden tenttipäivinä mutta muinakin oikeustieteellisen tiedekunnan tenttipäivinä mikäli tämä sopii kuulustelun vastaanottavalle opettajalle. Yleiseen osaan kuuluvan Yleisen tietenteorian ja oikeustieteen tietenteorian opintojakson kirjatentin voi suorittaa oikeusteorian tenttipäivänä. Tentit alkavat klo 9.00 (osa klo 8.00 tai klo 14.00) ja ne kestävät 5 tuntia.

Tenttiin ilmoittaudutaan ilmoittautumiskortilla, joita löytyy tiedekunnan kanslian aulaan. Ellei toisin ole ilmoitettu, tenttiin ilmoittautuminen on tehtävä vähintään 8 päivää ennen tenttipäivää. Postitse voi ilmoittautua lähettämällä ilmoittautumiskortin (”korttipohja” löytyy myös tiedekunnan verkkosivuilta) – tai siitä ilmenevät tiedot vapaamuotoisesti – osoitteella Oikeustieteellisen tiedekunnan kanslia, PL 4, 00014 Helsingin yliopisto ja kirjekuoreen merkintä ”Ilmoittautuminen tenttiin”. Postitse ilmoittautuminen tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Yliopistolle osoitetut kirjeet saattavat viipyä matkalla kauemmin kuin muualle Helsinkiin lähetetty posti.

Jatkotutkintorakenteen uudistus 2006: siirtymäsäännökset ja opintosuoritusten vastaavuudet

Kaikki tiedekunnan jatko-opiskelijat siirtyivät 1.8.2006 lukien automaattisesti suorittamaan opintojaan uudistetun tutkintorakenteen mukaisesti. Lähtökohtana oli, että aiempien tutkintovaatimusten mukaiset opintosuoritukset luetaan täysimääräisesti hyväksi uudessa tutkintorakenteessa. Muutoksia tehtiin lähinnä jatkotutkintojen yleiseen osaan ja ne ovat opintojen valinnaisuutta lisääviä. Tästä syystä jatko-opiskelijat voivat korvata uuden rakenteen opintojaksoja aiemmin suoritetuilla jatko-opintosuorituksilla.

Vanhojen suoritusten vastaavuudet ja korvaavuudet uudessa rakenteessa pyritään toteuttamaan opiskelijalle edullisimmalla tavalla. Licensiaattiopiskelijan tulee kuitenkin huomioida, että Helsingin yliopiston jatkotutkintolinjausten mukaisesti tieteelliseen lissensiaatin tutkintoon opinnäytetyön lisäksi kuuluvien opintojen on 31.7.2008 päättyvän siirtymävaiheen jälkeen oltava samat kuin tohtorin tutkinrossa.

Jatkotutkintojen yleinen osa

Aiempi kohta 1.a ”Yleisen ja oikeustieteen tieteenteorian cum laude approbatur -arvosana” (5 ov) vastaa uutta kohtaa 1.a ”Yleisen tieteenteorian ja oikeustieteen tieteenteorian opintoja” (12 op):

Opintojakso on laajempi kuin aiemmissa tutkintovaatimuksissa, mutta lisäsuorituksia ei edellytetä, mikäli kohta on suoritettu aiempien vaatimusten mukaisena (5 ov). Mikäli aiempien vaatimusten mukaisesta tentistä on suoritettu osa tai korvaavia luentosarjoja, korvaavat nämä suoritukset osan uudesta opintojaksosta. Tarkempia neuvoja saa yleisen oikeustieteen assistentilta.

Aiempi kohta 1.b ”Kaksi aihepiiriltään valinnaista kahden opintoviikon opintojaksoa oikeustieteen teorioista ja menetelmistä” (yht. 8 op) vastaa uutta kohtaa 1.b ”Aihepiiriltään valinnainen opintojakso oikeustieteen teorioista ja menetelmistä” (4 op):

Opintojakson laajuus supistui aiemmin vaaditusta. Mikäli on suoritettu aiempien vaatimusten mukaisesti kaksi valinnaista 2 ov:n opintojaksoa, voi toisen suoritetuista opintojaksoista halutessaan käyttää korvaamaan 4 op uuden tutkinnon kohdasta 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” tai valinnaisesti kohdasta 1.d ”Oikeusteorian seminaarit” (mikäli opintojakso on ollut jokin yleisen oikeustieteen opettajien järjestämä kurssi).

Aiempi OTT-tutkinnon kohta 1.c ”Oikeustieteellisen tutkimuksen cum laude approbatur -arvosana” (5 ov) poistui tutkintovaatimuk-

sista:

Aiempien vaatimusten mukainen suoritus ”Oikeustieteellisen tutkimuksen cum laude approbatur -arvosana” (5 ov) korvaa opiskelijan näin halutessa esim. kohdan 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (8 op) tai kohdan 1.d ”Oikeusteorian seminaarit” (8 op) sekä 2 op kohdasta 1.c; vaihtoehtoisesti suorituksella voi korvata esim. osan sekä kohdasta 1.c että kohdasta 1.d (kohdassa 1.d edellytettävistä 4 op:n suorituksista toisen). Tarvittaessa yleisen oikeustieteen opettajien ja jatkokoulutussuunnittelijan kanssa voi neuvotella edullisimmasta menettelystä.

Aiemman ”Yleisen jatkokoulutusseminaarin” 50 jatkokoulutuspuoleen laajuus vastaa 4 op:ttä tarpeen mukaan kohdasta 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (yht. 8 op) tai kohdasta 1.d ”Oikeusteorian seminaarit” (yht. 8 op). Samoin ”Yleisen jatkokoulutusseminaarin” 100 jatkokoulutuspuoleen laajuus vastaa 8 op:ttä kohdasta 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (8 op) tai kohdasta 1.d ”Oikeusteorian seminaarit” (8 op) tai esim. 4 op:n laajuista osaa molemmista kohdista. Aiemmin kerätyillä pienemmillä määrillä jatkokoulutuspuoleita voi kattaa vastaavasti pienemmän opintopistemäärän kohdasta 1.c. Vajaan suorituksen voi täydentää tarvittavan laajuiseksi erilaisiin jatkokoulutuspuoleisiin osallistamalla.

Uusi kohta 1.c. ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (8 op) sekä uusi kohta 1.d. ”Oikeusteorian seminaarit” (kaksi 4 op:n opintojaksoa, yht. 8 op):

Kohdan tai osan kohdasta voi tilanteen mukaan kattaa seuraavilla aiemmin suoritetuilla opinnoilla: ”Yleistä jatkokoulutusseminaria (tai ”Pääaineen jatkokoulutusseminaria”) varten kerätyt jatkokoulutuspuoleet, oikeustieteen teorioiden ja menetelmien opintojaksot, Oikeustieteellisen tutkimuksen cum laude approbatur -arvosana” ja ”Vaihtoehtoisesti jatkokoulutusohjelman yleiseen tai erityiseen osaan kuuluva cum laude approbatur -arvosana” -kuulustelut. (ks. edellä sekä jäljempänä kyseiset kohdat)

Jatkotutkintojen erityinen osa

Aiempi kohta 2.a vastaa uutta kohtaa 2.a ”Pääaineen taikka sitä täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur -arvosana” (5 ov -> 10 op).

Aiempi kohta 2.b vastaa uutta kohtaa 2.b ”Pääaineen laudatur-arvosana” (7 ov -> 14 op).

Aiempi OTL-tutkinnon ”Vaihtoehtoisesti jatkokoulutusohjelman yleiseen tai erityiseen osaan kuuluva cum laude approbatur -arvosana” (5 ov) tai ”Pääaineen opintoja tukeva cum laude approbatur -arvosana” (10 op) (ns. sivuainecumu) ei kuulu enää lukuvuoden 2008-2009 tutkintovaatimukseen. Suoritukseen voi tarvittaessa hyödyntää esim. kohdassa 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (8 op).

Aiemman ”Pääaineen jatkokoulutusseminaari” 50 jatkokoulutus pisteen laajuus vastaa kohtaa 2.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (4 op):

Mikäli opiskelija on suorittanut 50 jatkokoulutus pistettä aiempien ”Pääaineen jatkokoulutusseminaarin” vaatimusten mukaisesti, korvaa suoritus uuden tutkintorakenteen mukaisen opintojakson 2.c:n (4 op), mikäli suoritukset sisältävät opintojaksossa edellytetyt esiintymiskerrat. Vajaa suoritus tulee täydentää vaaditun laajuiseksi (4 op) erilaisiin jatkokoulutustilaisuuksiin osallistumalla (huomioiden opintojaksossa edellytetyt esiintymiskerrat).

Mikäli OTT-tutkintoa suoraan suorittava opiskelija on kerännyt aiemmin kohdassa ”Pääaineen jatkokoulutusseminaari” edellytetyjä jatkokoulutus pisteitä enemmän kuin 50 jatkokoulutus pistettä, jotka riittävät kattamaan uuden kohdan 2.c, voi ”ylimääräisillä” suorituksilla korvata esim. osan uudesta kohdasta 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” tai sopia työnhajaajan kanssa mahdollisesta muusta korvaavuudesta erityisessä osassa.

Aiempi OTL-tutkinnon kohta 3. ”Vaihtoehtoisesti jatkokoulutusohjelman yleiseen tai erityiseen osaan kuuluva cum laude approbatur -arvosana”:

Mikäli opiskelija on suorittanut aiempien vaatimusten mukaisen ”Vaihtoehtoisesti jatkokoulutusohjelman yleiseen tai erityiseen osaan kuuluva cum laude approbatur -arvosanan” (5 ov), korvaa suoritus opiskelijan näin halutessa esim. uuden kohdan 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (8 op). Tarvittaessa työnhajaajan ja jatkokoulutus suunnittelijan kanssa voi neuvotella edullisimmasta menettelystä.

Vuoden 1996 tutkintoasetusten mukaisesti suoritettujen opintosuoritusten yksityiskohdaiset vastaavuudet vuoden 2003 jatkotutkintorakenteessa on julkaistu lukuvuoden 2002–2003 opinto-oppaassa. Tiedekunnan jatkokoulutus suunnittelija antaa tarvittaessa tarkempaa neuvontaa siirtymäsäännöksistä uuteen tutkintorakenteeseen.

Jatkotutkintosuoritusten arvostelu

Helsingin yliopistossa otettiin 1.8.2005 käyttöön opintosuoritusten arvostelussa yleinen numeerinen arvosteluasteikko 0–5, lukuun ottamatta pro gradu -tutkielman, tieteellisen lisensiaatintutkimuksen sekä väitöskirjan arvostelua. Arvosanojen merkitys on seuraava: 5 (erinomainen), 4 (kiitettävä), 3 (hyvä), 2 (tydyttävä), 1 (välttävä) ja 0 (hylätty). Yleisen arvosteluasteikon lisäksi voidaan käyttää hyväksyty-hylätty -arvostelua. Jatkotutkintoihin kuuluvat opintosuoritukset arvostellaan tiedekunnan kuulusteluissa ja opintojaksojen arvostelussa yleisesti omaksutun arvostelukäytännön mukaan. Tarkempia tietoja antaa jatkokoulutus suunnittelija.

Väitöskirjan julkinen puolustaminen, hyväksyminen ja arvostelu

Oikeusturvajohtosäännön 29–31 ja 33 §:ssä

on väitöskirjojen julkiseen puolustamiseen, hyväksymiseen ja arvosteluun liittyviä määräyksiä. Edellä mainittujen määräysten täydennykseksi tiedekunta on antanut seuraavat väittelyä koskevat ohjeet.

1) Esitarkastus ja väittelylupa

Tiedekuntaneuvosto määrää esitarkastajat hakemuksesta työnohjaajaa kuultuaan. Väitöskirjan tekijällä on tilaisuus esittää tiedekuntaneuvostolle huomautuksensa esitarkastajien valinnasta. Väittelylupaa puoltava lausunto annetaan siitä käsikirjoitusversiosta, joka on tarkastettu. Korjausehdotuksia sisältävä väittelylupaa puoltava lausunto voidaan hyväksyä siinä tapauksessa, että ehdotetuilla korjauksilla ei ole vaikutusta väitöskirjan hyväksymiseen.

Esitarkastajien tulee perustella sekä myöntöinen että kielteinen tarkastuslausuntonsa. Mikäli esitarkastusta ei joko tarkastajien välisten näkemuserojen tai työssä havaittujen puutteellisuuksien vuoksi voida kolmen kuukauden määrärajassa päättää väittelylupaa puoltavaan lausuntoon, esitarkastusmenettely raukeaa, jollei väittelijä nimenomaisesti pyydä tiedekuntaneuvostoa ratkaisemaan asiaa. Esitarkastusmenettely voi väitöskirjaan tehtävien korjausten vuoksi jatkaa kohtuullisen ajan esitarkastusta varten annetun määräajan jälkeenkin. Esitarkastuksen jatkumisesta on kuitenkin ilmoitettava dekaanille. Ilmoitus on lisäksi toimitettava tiedekunnan kansliaan joko kirjallisesti tai suullisesti.

Esitarkastusmenettelyn rauttua väittelijä voi pyytää uutta esitarkastusta, kun väitöskirjäkäsikirjoitukseen on tehty hylkäävissä esitarkastuslausunnoissa tarkoitettuja tai muita muutoksia ja työnohjaaja tai muu aineen professori puoltaa esitarkastusmenettelyn käynnistämistä.

2) Väitöskirjan julkinen jakelu ja sen englanninkielinen tiivistelmä

Väitöskirjan on oltava julkisesti saatavilla vähintään kymmenen päivää ennen julkista tarkastusta. Dekaanin voi kuitenkin kirjalli-

sesta hakemuksesta lyhentää tätä aikaa siten, että väitöskirja on saatavilla vähintään viisi päivää. Konsistorin päätöksessä 5.5.1999 sekä rehtorin päätöksessä 8.2.2005 määrätään väittelijän velvollisuudesta luovuttaa väitöskirjan kappaleita yliopistolle tapauksissa, jolloin väitöskirja on perinteinen painettu monografia, artikkeliväitöskirja tai elektronisessa muodossa julkaistu väitöskirja. Tiedekunnan ohjeet yliopistolle luovutettavista kirjoista toimitetaan väittelijälle väittelylupaa koskevan päätöksen mukana. Ohjeet löytyvät myös tiedekunnan verkkosivuilta.

Rehtorin 28.2.2006 tekemän päätöksen mukaan väitöskirjoista laaditaan sekä kotimaankielinen yleistajuinen että englanninkielinen tieteellinen tiivistelmä Helsingin yliopiston E-thesis -tietokantaan väittelyluvan myöntämisen jälkeen. Tarkempia ohjeita antaa jatkokoulutussuunnittelija. Väittelijäkandidaatille toimitetaan ohjeita esitarkastuksen käynnistämistä koskevan päätöksen sekä väittelylupaa koskevan päätöksen mukana. Väitöskirjan yhteydessä on suositeltavaa julkaista laajempi tiivistelmä.

3) Vastaväittäjä

Tiedekuntaneuvosto määrää väitöstilaisuuteen yhden tai kaksi vastaväittäjää, joilla tulee olla pääsääntöisesti vähintään dosentin pätevyys. Vastaväittäjäksi määrätään yleensä joku esitarkastajista. Ulkomainen asiantuntija voidaan määrätä vastaväittäjäksi, vaikka hän ei olisikaan toiminut esitarkastajana. Opinnäytetöiden arvioinnissa pyritään suosimaan myös kansainvälistä tieteellistä vuorovaikutusta. Kun arvioidaan väitöskirjan tai käsikirjoituksen tieteellistä tasoa, noudatetaan kuitenkin tiedekunnassa vakiintuneita kriteerejä. Tarpeen mukaan voidaan määrätä kaksi vastaväittäjää.

4) Väitöskirjan arvostelu

Vastaväittäjän tehtävänä on kuuden viikon kuluessa väitöstilaisuudesta esittää tiedekuntaneuvostolle antamassaan perustellussa lausunnossa joko väitöskirjan hyväksymistä tai hyl-

käämistä. Väitöskirjan arvostelussa noudatetaan väitöskirjan laadun arvioinnin kriteerejä, jotka on kirjattu jatkotutkintojen yleismääräyksiin. Lausunnon suosituslaajuus on 10–15 sivua.

Arvosanaehdotuksen tekee tiedekuntaneuvoston määräämä arvosanalautakunta. Lautakuntaan nimetään pääsääntöisesti kolme äänivaltaista jäsentä, joiden tulee olla oikeusturvajohtosäännöstä ilmenevien periaatteiden mukaisesti esteettömiä henkilöitä: yleensä vastaväittäjä(t), kustos, mikäli hän ei ole työnohjaaja ja yksi tai kaksi aineen professoria (tai dosenttia). Työnohjaaja määrätään lautakunnan puhevaltaiseksi jäseneksi. Arvosanalautakunta tekee tiedekuntaneuvostolle vastaväittäjän lausuntoa täydentävän perustellun ehdotuksen, jossa ehdotetaan väitöskirjan hyväksymistä tai hylkäämistä sekä hyväksyttäväksi esitettävälle väitöskirjalle annettavaa arvosanaa. Tiedekuntaneuvosto päättää väitöskirjan hyväksymisestä ja hylkäämisestä sekä hyväksyttävälle väitöskirjalle annettavasta arvosanasta.

Hyväksytyt väitöskirjat arvostellaan seitsenportaisella asteikolla: approbatur, lubenter approbatur, non sine laude approbatur, cum laude approbatur, magna cum laude approbatur, eximia cum laude approbatur ja laudatur. Hylätty väitöskirja arvostellaan arvosamalla improbatur. Nykyiset väitöskirjan arvostelua koskevat määräykset ovat tulleet voimaan 1.8.2005.

Tie tohtoriksi -opas sisältää olennaisimmat tiedot väitökseen liittyvästä tiedottamisesta, väitöstilaisuudesta, erilaisista tukimahdollisuuksista ja historiasta. Opas löytyy yliopiston Internet-sivuilta: <http://www.helsinki.fi/tohtoriksi/>.

Lisensiaatintutkimuksen tarkastaminen ja arvostelu

Opiskelijan on puolustettava lisensiaatintutkimustaan pääaineensa jatkokoulutussemi-

naarissa ennen sen arvostelemista. Lisensiaatin tutkimus jätetään arvosteltavaksi kahden kappaleena. Tutkimukseen liitetään tiivistelmälehti. Tiivistelmälomake löytyy yliopiston Intranet-sivuilta (Opiskelu, tuet ja palvelut -> Opinnot, opetus ja tutkimukset -> Lomakkeet) sekä tiedekunnan verkkosivuilta (Opiskelu -> Lomakkeet: Lisensiaatintyön tiivistelmälomake).

Viimeistään lisensiaatin tutkimuksen hyväksymisen jälkeen opiskelijan tulee jättää neljä lisäkappaletta tutkimuksestaan tiedekunnan kansliaan toimitettavaksi oikeustieteellisten tiedekuntien kirjastoihin sekä Eduskunnan kirjastoon.

Lisensiaatintutkimus tarkastetaan ja arvostellaan opintosuorituksen arvostelua ja kuulustelua sekä opintosuoritusten tutkintolautakuntaa koskevan johtosäännön 27 §:ssä määrättyllä tavalla. Lisensiaatintutkimuksen tarkastajien lausunnon tulee olla perusteltu ja siitä tulee ilmetä arvostelussa noudatettujen arviointiperusteiden. Lausunnon suosituslaajuus on 3–6 sivua. Tieteellinen lisensiaatintutkimus arvostellaan arvolauseilla approbatur, lubenter approbatur, non sine laude approbatur, cum laude approbatur, magna cum laude approbatur, eximia cum laude approbatur ja laudatur.

Väitöskirjan ja lisensiaatintutkimuksen laadun arviointi

Jatkotutkintoihin kuuluvien opinnäytetöiden laadun arviointi perustuu samoihin kriteereihin ja näkökohtiin kuin tieteellisen laadun arviointi yleisemmin. Arviointikäytännössään tieteellinen yhteisö määrittää sen, mitä hyvältä tutkimukselta ja siten myös hyvältä opinnäytetyöltä edellytetään.

Koska yhtä hyvin oikeustieteellisen tutkimuksen kenttä kuin opinnäytetöidenkin kirjo on laaja, laatukriteereitä ei voida määritellä täysin yksiselitteisesti. Arviointikriteerit tulee ymmärtää yritykseksi ilmaista sitä, mitä

tiedeyhteisössä tarkoitetaan laadulla. Tutkimussuunnitelman laatua voidaan soveltuvin osin arvioida vastaavin kriteerein kuin tutkimuksenkin laatua.

Opinnäytetyön laatua arvioidaan kokonaisuutena. Väitöskirjan ja lisensiaatintutkimuksen laatua arvioidaan erityisesti seuraavin kriteerein:

- 1) Tutkimustehtävän mielekkyys ja tutkimusongelman kiinnostavuus: kohdan yhteydessä korostuvat tutkimustehtävän innovatiivisuus ja tieteellinen arvo.
- 2) Oppineisuus ja tutkimustyössä tarvittavien menetelmien hallinta: Osatekijät liittyvät siihen, millaisia valmiuksia on tarvittu tutkimustehtävän toteuttamiseen. Oppineisuudella tarkoitetaan sekä riittävää asiantuntemusta aiheen suhteen että lukeneisuutta oman oppiaineen ja tieteenalan piirissä laajemminkin.
- 3) Tutkimuksen käytännön toteutus: esimerkiksi työn rakenteen toimivuus, työn rajaaminen viimeistelyasteeseen ja tyylilliset seikat.
- 4) Tutkimuksen tulokset, niiden uutuus, pätevyys ja merkittävyys: Oikeustieteessä ei tutkimuksen tuloksia useinkaan pystytä täysin erottamaan muusta tutkimuksesta, koska kyse on tulkinnoista ja niiden perusteltavuudesta. Tämä korostaa entisestään kokonaisarvostelun merkitystä.
- 5) Tekijän kyky puolustaa tutkimustaan julkisesti: Väitöskirjan samoin kuin lisensiaatintutkimuksen esittämiseen kuuluu, että tekijä puolustaa työtänsä julkisesti.

Opinnäytetyö on *hyväksyttävä*, jos se täyttää vähimmäisvaatimustason kunkin sanotun kriteerin mukaan arvioituna. Tekijän tulee hallita keskeiset tieteellisen kirjoittamisen pelisäännöt sekä kyetä itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn. Tutkimukselta odotetaan tieteellistä vakuuttavuutta ja perusteltuja tuloksia. Väitöskirjalta voidaan odottaa joka suhteessa korkeampaa laatutasoa kuin lisensiaatintutkimukselta.

Väitöskirja ja lisensiaatintutkimus arvostellaan arvolauseilla *approbatur*, *lubenter app-*

robatur, *non sine laude approbatur*, *cum laude approbatur*, *magna cum laude approbatur*, *eximia cum laude approbatur* ja *laudatur*. Tutkintotodistukseen merkitään sekä väitöskirjan/lisensiaatintutkimuksen aihe että arvostana.

Tiedekunnan vahvistamat väitöskirjan arvostelukriteerit sekä ohjeet arvosteluasteikon soveltamiseen löytyvät tiedekunnan verkkosivuilta.

Opiskelu ulkomailla ja kansainväliset yhteydet

Suositellaan, että jokainen jatko-opiskelija viettäisi ulkomailla vähintään muutaman kuukauden. Ulkomailla tapahtuva opiskelu voi sisältää itsenäistä tutkimusta sekä erillisiä opintoja, kursseja, diplomoin tai tutkinnon. Itsenäistä tutkimusta harjoittaessaan opiskelijan tulisi pyrkiä osallistumaan myös paikallisen tutkijayhteisön toimintaan. HOPSin mukaista toimintaa, kuten jatko-opiskelijoilta edellytettäviä esiintymisiä, voi suorittaa vastaavasti ulkomailla.

Kansainvälisten yhteyksien lisääminen ja ylläpitäminen on tärkeää myös kotimaassa opiskeltaessa. Työnohjaajien ja laitosten tulisi tukea ja kannustaa nuorten tutkijoiden mahdollisuuksia osallistua heidän tutkimusaloihinsa liittyviin kansainvälisiin seminaareihin ja kongresseihin.

Opintosuoritusten hyväksilukeminen

Ulkomailla suoritettavat opinnot luetaan mahdollisimman täysimääräisesti hyväksi. Ulkomaille opiskelemaan lähtevän tulisi keskustella työnohjaajan tai aineen vastaavan opettajan kanssa suunniteltujen opintojen hyväksilukemisesta jo ennen tällaista jaksoa.

Aineen vastaava opettaja tai työnohjaaja, jos hän on aineen professori, päättää muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemis-

ta, kun on kysymys jatkokoulutusohjelman erityiseen osaan kuuluvan opintosuorituksen korvaamisesta. Kysymys voi olla esimerkiksi aineen muun HOPSin mukaisen toiminnan, kuten aineen seminaariesiintymisen, korvaamisesta tai kirjallisen tentin tai sen osan korvaamisesta. Tiedekuntaneuvosto päättää hyväksilukemisesta, mikäli opiskelija haluaa korvata muualla suoritetuilla opinnoilla jatkokoulutusohjelman erityisen osan kokonaisuudessaan opinnäytetyötä lukuun ottamatta.

Yleisen tieteenteorian ja oikeustieteen tieteenteorian opintojakson tai sen osan korvaamisesta (1.a), oikeustieteen teorioiden ja menetelmien opintojakson korvaamisesta (1.b) sekä oikeusteorian seminaarin tai seminaarien (1.d) korvaamisesta päättää yleisen oikeustieteen professori. Yleisen osan HOPSin mukaisen toiminnan (1.c) korvaamisesta muualla suoritetuilla opinnoilla ja korvauksen laajuudesta voidaan päättää jatkokoulutustoimikunnan ohjeituksen pohjalta. Myös erilaisissa opintopiireissä toimimisesta voidaan hyvittää osallistumisesta esitetyn selvityksen perusteella. Tiedekuntaneuvosto päättää hyväksilukemisesta, mikäli opiskelija haluaa korvata muualla suoritetuilla opinnoilla jatkokoulutusohjelman yleisen osan kokonaisuudessaan.

Muualla tehtyä opintosuoritusta ei voida lukea hyväksi, jos se sisältyy jo toiseen tutkintoon. Tästä syystä opintosuorituksen hyväksilukemista koskevasta merkinnästä tulee käydä ilmi, millä opinnoilla tai suorituksella opintosuoritus tai sen osa on korvattu.

Ammatillisesti suuntautuneen oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suoritusoikeus

Ammatillisesti suuntautuneen oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suoritusoikeus voidaan myöntää tiedekunnalle tehdystä hakemuksesta ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon suorittaneelle, jolla katsotaan

olevan riittävät valmiudet tutkinnon suorittamiseen ja joka esittää hyväksyttävän henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS). Hakemuslomake on saatavissa tiedekunnan kotisivuilta ja kansliasta. Vuosittaiset määräajat hakemusten jättämiselle ovat 30.9. ja 31.1. mennessä.

Helsingin yliopistossa ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon suorittaneen henkilön tulee hakiessaan ammatillisesti suuntautuneen oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suoritusoikeutta esittää hakemuksen liitteinä hyväksyttävä henkilökohtainen opintosuunnitelmansa (HOPS) sekä selvitys riittävästä valmiuksistaan suorittaa ammatillisesti painottunut oikeustieteen lisensiaatin tutkinto. Muussa kotimaisessa yliopistossa ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon suorittaneen tulee liittää hakemukseen lisäksi kopio oikeustieteen kandidaatin/maisterin tutkintotodistuksesta.

Oikeustieteen kandidaatin/maisterin tutkintoon verrattavan ulkomaisen oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneen henkilön edellytetään täydentäneen ulkomaisen tutkintonsa ETA-kelpoisuuskokeella voidakseen hakea ammatillisesti suuntautuneen oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suoritusoikeutta. Oikeustieteen kandidaatin/maisterin tutkintoon verrattavan ulkomaisen oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneen on liitettävä hakemukseensa edellä mainittujen liitteiden lisäksi selvitys ulkomaisesta tutkinnostaan, suorittamastaan ETA-kelpoisuuskokeesta sekä olennaisesta työkokemuksestaan. Vieraskielisen hakijan on lisäksi annettava selvitys kielitaidostaan. Hakemuksesta voidaan pyytää myös laitoksen johtajan lausunto.

Painavista syistä opinto-oikeus on poikkeustapauksessa mahdollista myöntää myös muun kuin oikeustieteellisen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneelle hakijalle. Hakemuksessa tulee esittää ne erityiset suoritettuun tutkintoon ja työkokemukseen liittyvät syyt, jotka puoltavat suoritusoikeuden myöntämistä.

Jatko-opinto-oikeuden myöntäminen edellyttää, että tiedekunta voi osoittaa hakijalle työnohjaajan, joka puoltaa hakemusta ja suostuu työnohjaajaksi. Hakijan on sen vuoksi neuvoteltava työnohjaajaksi ehdotetun opettajan kanssa jatko-opinnoistaan ennen hakemuksen jättämistä. Hakemukseen tulee liittää työnohjaajan vapaamuotoinen puolto sekä selvitys riittävästä valmiuksista suorittaa ammatillisesti painottunut oikeustieteen lisensiaatin tutkinto. Työnohjaaja ottaa lausunnossaan kantaa hakijan valmiuksien riittävyteen, opintosuunnitelman hyväksyttävyyteen sekä lausuu suostumuksestaan työnohjaajan tehtävään.

Ammatillinen lisensiaatin tutkinto räätälöidään yksilöllisesti. Hakemusvaiheessa ilmoitetaan erikoisala, joka vastaa useimmiten tiedekunnan oppiainetta, mutta voi olla tätä täsmällisempi. Erikoisalan työkokemusta tulee olla vähintään kolmen vuoden ajalta. Työnohjaajan tulee olla erikoisalan hyvä asiantuntija. Lisensiaatintutkimuksen tutkimussuunnitelmaa ei tarvitse esittää vielä hakemusvaiheessa. Sen sijaan tulee esittää yksityiskohtainen HOPS, jossa esitetään, miten ammatilliset opinnot ja teoreettiset opinnot tullaan suorittamaan. Aiemmasta työkokemuksesta ja sen yhteydessä mahdollisesti saadusta ammatillisesta koulutuksesta esitetään selvitys hakemuksen liitteenä.

HOPS suunnitellaan yhdessä työnohjaajan kanssa. Työnohjaaja neuvoo ja opastaa siinä, kuinka suunnitelma tulisi laatia. Tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelija antaa yleistä neuvontaa. Tarkoitus on, että erikoisalan opinnot perustuvat keskeisesti kontaktiopetukseen. Ammatillinen osio ei saa koostua pelkästään kirjatenteistä. Erikoisalan ammatillisten opintojen tulisi ulottua vähintään yhden lukuvuoden ajalle. Tarkoitus on, että erikoisalalta on pitkäkestoista koulutusta saatavilla. Jollei hakemusvaiheessa ole osoittaa, että suunnitellut opinnot tullaan järjestämään, ei hakemusta hyväksytä.

Arvioitaessa hakijan valmiuksien riittävyttä ammatillisesti suuntautuneen jatkotutkinnon

suorittamiseen otetaan huomioon erityisesti hakijan olennainen työkokemus. Päätöksen OTL-tutkinnon suoritusoikeuden myöntämisestä tekee tiedekunnan dekaani jatkokoulutustoimikunnan valmistelun pohjalta. Samalla vahvistetaan opiskelijan erikoisala ja nimetään opiskelijan työnohjaaja.

Ammatillisen lisensiaatin tutkinnon sisältö

Ammatillisen lisensiaatin tutkinnon opinnot koostuvat ammatillisista opinnoista ja teoreettisista opinnoista. Lisäksi laaditaan koulutusohjelman päättävä päättötyö, lisensiaatintutkimus, jonka laajuus on ammatillisesti suuntautuneessa lisensiaatin tutkinnossa 70–100 sivua.

Ammatillisesti suuntautuva lisensiaatin tutkinto suoritetaan tyypillisesti työn ohessa ja työssä kertynyttä osaamista hyödyntäen. Työ ja muu työhön liittyvä koulutus voidaan pyrkiä kytkemään ammatillisiin opintoihin. Tiedekunnassa ei välttämättä järjestetä juuri sellaista erikoisalan koulutusta, joka tulisi sisällyttää ammatillisesti suuntautuneen lisensiaatin tutkinnon HOPSiin. Tutkintoon voidaan sisällyttää jo saatua soveltuvaa, perustutkinnon jälkeistä koulutusta, erityisesti sellaista jonka tiedekunta on hyväksynyt. Esimerkiksi Helsingin, Lapin ja Turun yliopistojen oikeustieteellisten tiedekuntien sekä Åbo Akademin ekonomisk-statsvetenskapliga fakultetenin yhteisen oikeustieteen valtakunnallisen täydennyskoulutuksen kehittämishankkeen puitteissa järjestetty täydennyskoulutus soveltuu tähän (koulutustarjonta löytyy Turun yliopiston ylläpitämästä täydennyskoulutusportaalista), samoin kuin ammatillisen OTL-koulutuksen aiemmin pidetyt kurssit sekä tiedekunnan hyväksymät pitkäkestoiset täydennyskoulutuskurssit. Myös esimerkiksi erikoisalan LL.M.-opintoja tai ulkomailla tehtyjä opintosuorituksia voidaan hyödyntää, elleivät ne jo sisälly muuhun tutkintoon.

Ammatillisen lisensiaatin tutkinnon rakenne

a) Teoreettiset opinnot
(10 op)

b) Amatilliset opinnot
(70 op)
– erikoisalan opinnot
– muut opinnot
– hyväksiluettu työkokemus (enintään 20 op) ja siihen liittyvä koulutus

c) Lisensiaatintutkimus
(suosituslaajuus 70–100 sivua)

Yksittäisiä opintosuorituksia ei rekisteröidä erikseen, vaan vasta suoritettujen osakokonaisuudet. Suoritettua tutkinnosta annetaan tutkintotodistus, josta ilmenee erikoisala ja lisensiaatintutkimuksen nimi sekä se, että oikeustieteen lisensiaatin tutkinto on suoritettu ammatillisesti suuntautuneen lisensiaatin tutkinnon suuntautumisvaihtoehdon mukaisesti.

a) Teoreettiset opinnot (10 op)

Teoreettiset opinnot suoritetaan yleensä osallistumalla tiedekunnassa vuosittain järjestettävälle ammatillisen lisensiaatin tutkinnon tarpeisiin suunnitellulle metodikurssille. Myös muut suoritustavat ovat mahdollisia. Jos päädytään viimeisenä vaihtoehtona kirjatenttiin, sen ottaa vastaan työnohjaaja.

b) Amatilliset opinnot (70 op)

Amatillinen osuus voi sisältää erikoisalan opintojen ohella kohtuullisen määrän myös muun erikoisalan amatillisia opintoja. Lisäksi se voi sisältää kohtuullisen määrän yleistä asiantuntijuutta kehittäviä opintoja, kuten pedagogista koulutusta, viestintää, johtamista, kieliopintoja, siten kuin henkilökohteisessa opintosuunnitelmassa esitetään. Erikoisalan opintojen ja muiden opintojen lisäksi amatillisiin opintoihin sisältyvä hyväksiluettu työkokemus ja erikoistumiskoulutus voi olla laajuudeltaan enintään 20 opintopistettä.

c) Lisensiaatintutkimus

Ammatillisesti suuntautunut lisensiaatintutkimus laaditaan tyypillisesti laajentamalla jokin erikoisalan kurssin yhteydessä syntynyt seminaarikirjoitus päättötyöksi. Päättötyö voi koostua myös useasta samaa erikoisalaa koskevasta kirjoituksesta. Opiskelijan ei tarvitse puolustaa tutkimustaan opiaineen seminaarissa ennen sen arvostelemista.

Ammatillisesti suuntautuneen lisensiaatin tutkinnon päättötyö tarkastetaan ja arvostellaan tiedekunnassa kuten tieteellinen lisensiaatintutkimus eli opintosuorituksen arvostelua ja kuulustelua sekä opintosuoritusten tutkintolautakuntaa koskevan johtosäännön 27 §:ssä määrättyllä tavalla. Lisensiaatintutkimuksen arvioinnissa noudatetaan soveltuvin osin tiedekunnan tieteellisten oppinäytteiden arvostelukriteereitä. Ammatillisesti suuntautuneen lisensiaatin tutkinnon lisensiaatintutkimus arvostellaan asteikolla hyväksyty/kiittäen hyväksyty.

Ilmoittautuminen läsnäolevaksi

Rehtorin päätöksen mukaisesti myös jatkotutkinto-opiskelijan tulee koko opintojensa ajan ilmoittautua vuosittain läsnä- tai poissaolevaksi opiskelijaksi. Kun opiskelija on hyväksyty suorittamaan tiedekunnassa jatko-opintoja, hänet merkitään tiedekunnan tai opiskelijarekisteriyksikön toimesta yliopiston opiskelijarekisteriin läsnäolevaksi opiskelijaksi. Lukuvuosi-ilmoittautumisen määräajat eivät siten koske opiskeluoikeuden myöntämislukuvuotta. Ylioppilaskunnan jäsenmaksun maksaminen on vapaaehtoista jatko-opiskelijoille.

Jatkotutkintoa suorittavan opiskelijan, joka aikoo osallistua opetukseen tai kuulusteluihin, on oltava läsnäolevana yliopiston kirjoissa. Opiskelija, joka ei aio osallistua opetukseen tai kuulusteluihin, voi ilmoittautua poissaolevaksi. Läsnä- tai poissaoloilmoitus on tehtävä ajalla 2.5.–31.8.

Voit ilmoittautua WebOodi-järjestelmässä, jos sinulla on käytössäsi mikroverkko- tai unix-tunnus. Ilmoittautumaan pääset sivulta <http://www.helsinki.fi/weboodi> tai Almassa (yliopiston intranetissä) -> WebOodi.

Voit ilmoittautua Opiskelijaneuvontaan:
– käymällä paikan päällä: Keskustan palvelupiste, Fabianinkatu 33, pohjakerros, posti-osoite PL 4, 00014 Helsingin yliopisto
– sähköpostitse [neuvonta\(at\)helsinki.fi](mailto:neuvonta(at)helsinki.fi)
– puhelimitse (09) 191 22244
– postitse, osoite Opiskelijaneuvonta, PL 3, 00014 Helsingin yliopisto
HUOM! Muista ilmoittaa viestissäsi joko opiskelijanumerosi tai henkilötunnuksesi.

Jos haluat liittyä ylioppilaskunnan jäseneksi, ilmoittaudu kuten perustutkinto-opiskelija. Katso tarkemmin: http://www.helsinki.fi/opiskelijaksi/lukuvuosi_ilmoittautuminen.html.

Opiskelija, joka ei tee ilmoitusta 31.8. mennessä, menettää opiskeluoikeutensa. Tämän jälkeen opiskelijan pitää hakea opiskeluoikeuden palauttamista tiedekunnasta erillisellä lomakkeella. Lisäksi opiskelija joutuu maksamaan uudelleenkirjoittautumismaksun (35 euroa).

Opintoneuvonta

Neuvontaa jatkokoulutusasioissa antaa tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelija Jutta Kajander. Vastaanottoajat tiistaina, keski-

viikkona ja torstaina 9.00–11.30 tai sopimuksen mukaan, huone P371 (Porthania, 3.krs), puh 191 24367, sähköposti [oik-jatkokoulutus\(at\)helsinki.fi](mailto:oik-jatkokoulutus(at)helsinki.fi).

Tiedekunnan tasolla jatkokoulutuksen suunnittelusta, organisoinnista sekä tarpeellisesta ohjeistamisesta vastaa tiedekunnan jatkokoulutustoimikunta. Jatkokoulutustoimikunnan puheenjohtajana ja jatkokoulutusohjelman yleisen osan vastuullisena johtajana toimii tiedekunnan tutkimuksesta vastaava varadekaani professori Niklas Bruun.

Jatkokoulutustoimikunnan sihteerinä toimii jatkokoulutussuunnittelija, joka vastaa muun ohella tiedekunnan jatkokoulutustilaisuuksista tiedottamisesta. Tietoja sekä oppiaineiden seminaaritarjonnasta että yleisistä jatkokoulutustapahtumista löytyy tiedekunnan jatkokoulutussivuilta kohdasta ”Jatkokoulutustilaisuuksia”. Jatkokoulutustapahtumista tiedotetaan myös sähköpostilistan välityksellä.

Laitostasolla jatkokoulutus organisoidaan pääasiassa aineittain tai aineryhmittäin. Pääaineen opettajat vastaavat jatkokoulutusohjelman erityisen osan ”Muuhan opintosuunnitelman mukaiseen toimintaan” kuuluvan aineen jatkokoulutusseminaarin ohjelman laatimisesta ja toteuttamisesta. Kussakin oppiaineessa myös huolehditaan aineen jatkokoulutusseminaarista tiedottamisesta sekä aineittain että tiedekunnan verkkosivuilla Jatkokoulutustilaisuuksia-sivun avulla.

Tutkintovaatimukset

1) Yleinen osa

a) Yleisen tieteen ja oikeustieteen tieteenopin opintoja (12 op)

Yleisen tieteen ja oikeustieteen tieteenopin opintojakso jakautuu kolmeen tutkintovaatimuskohtaan (yleinen tieteen teoria, oikeusteorian klassikot ja kriittinen oikeusteoria). Opintojakso suoritetaan ensisijaisesti luentosarjoilla. Vaihtoehtoisesti opintojakson, tai osia siitä, voi suorittaa myös esseillä tai kirjatenteillä. Opintojakson suorituksen voi siis tehdä myös eri suoritustapoja yhdistäen, ts. esimerkiksi voi käydä kaksi luentosarjaa ja kirjoittaa yhden esseen. Mikäli opintojakson suorittaa eri suoritustapoja yhdistellen, tulee luonnollisesti huomioda, että osasuoritukset kattavat kaikki kolme tutkintovaatimuskohtaa.

Yhdistelmään voi valita vapaasti alla olevia luentosarjoja. Esheet ja kirjatentit sen sijaan tulee tehdä määrättyistä aihepiireistä, jotka ovat yleinen tieteen teoria, oikeusteorian klassikot ja kriittinen oikeusteoria. Esseitä ja kirjatenttejä ei tehdä samasta aihepiiristä. Jos siis esimerkiksi yleisestä tieteen teoriasta on jo kirjoitettu essee, tulee kirjatentti suorittaa muista aihepiireistä.

Kun kaikki kolme kokonaisuutta on suoritettu, jatko-opiskelijan tulee itse ilmoittaa niistä yleisen oikeustieteen assistentille sähköpostilla, joka huolehtii opintojakson rekisteröimisestä. Suoritukset eivät rekisteröidy automaattisesti!

Oikeusteorian oppiaineen kotisivuilla <http://www.helsinki.fi/rpol/oikeusteoria/> ilmoitetaan mahdollisista muutoksista ja lisäyksistä jatkotutkintojen yleisen osan opetustietoihin. Sivuilta on myös ladattavissa mahdollinen luentosarjoilla käytettävä opetusmateriaali.

Luentosarjat. Yleisen tieteen ja oikeustieteen tieteenopin opintojakson ensisijainen ja suositeltava suorittamistapa on osallistua alla luetelluille yleisen oikeustieteen oppiaineen järjestämille luentosarjoille tai seminaareihin. Luentosarjojen osalta hyväksytyt suoritus edellyttää luennoille osallistumista, luentokuulustelun läpäisemistä sekä n. 8 sivun kirjoitelman kirjoittamista luentojen aihepiiristä, opettajan kanssa sovittavasta aiheesta.

Ari Hirvosen luentosarja Moderni valtio ja sen oikeus 8.1.–20.1. klo 18–20 PIV. Luentokuulustelu pidetään viimeisellä kerralla.

Panu Minkkisen luentosarja vallan ja valtiosääntöteorian keskeisistä kysymyksistä ti 14.4.2009 klo 15–18, ke 15.4. klo 12–14 ja 15–18, to 16.4. klo 12–14 ja 15–18, pe 17.4. klo 12–14 ja 15–17, ma 20.4. klo 15–18 PIV. Luentokuulustelu on ke 22.4. klo 15–17 PIV.

Toomas Kotkaksen luentosarja Kriittisen oikeustieteen suuntauksia 12.–23.1. klo 10–12. Salit ovat seuraavat: 12.1. U40 sali 1, 13.1. ja 14.1. PR pieni juhlasali, 15.1. U40 sali 1, 16.1. PI, 19.1. U40 sali 1, 20.1. ja 21.1. PR sali 1, 22.1. U40 sali 1, 23.1. PR pieni juhlasali. Luentokuulustelu pidetään viimeisellä kerralla, eli 23.1.

Esheet. Vaihtoehtoisesti yleisen tieteen ja oikeustieteen tieteenopin opintojakson, tai osan siitä, voi suorittaa myös kirjoittamalla esseitä, joiden täsmälliset aiheet sovitaan yleisen oikeustieteen professorin kanssa. Ennen yhteydenottoa häneen, opiskelijan tulee tutustua esseen laadintaa koskevaan ohjeeseen oikeusteorian kotisivuilla <http://www.helsinki.fi/rpol/oikeusteoria/>. Esheet arvostellaan oikeusteorian tenttikierrosten yhteydessä, siksi palautuspäivät ovat viimeistään oikeusteorian tenttipäivinä. Es-

seiden aihepiirit ovat:

- 1.) Yleinen tieteenteoria
- 2.) Oikeusteorian klassikot
- 3.) Kriittinen oikeusteoria

Kirjatentti. Yleisen tieteenteorian ja oikeustieteen tieteenteorian opintojakso, tai osa siitä, on mahdollista suorittaa myös kirjaintenttinä. Tentittävä kirjallisuus on:

- 1.) Yleinen tieteenteoria: Mika Kiikeri ja Petri Ylikoski: Tiede tutkimuskohteena (2004) ja Risto Heiskala: Toiminta, tapa ja rakenne (2000), sekä teoksesta Hans-Georg Gadamer: Hermeneutiikka (2004) sivut 1-76 tai teoksesta Jarkko Tontti (toim.): Tulkinnasta toiseen (2005) sivut 7-81.
- 2.) Oikeusteorian klassikot: H.L.A. Hart: The Concept of Law sekä Hans Kelsen: Puhdas oikeusoppi.
- 3.) Kriittinen oikeusteoria: (a) Peter Fitzpatrick: Modernism and the Grounds of Law (2001) tai Peter Fitzpatrick: The Mythology of Modern Law (1992), sekä (b) Tuori, Bankowski ja Uusitalo (toim.): Law and Power (1997) tai Douzinas ja Gearey: Critical Jurisprudence – The Political Philosophy of Justice (2005) tai Hannu Tolonen: Oikeuden kaleidoskooppi – kirjoituksia oikeudesta ja sen historiasta (2008).

b) aihepiiriltään valinnainen opintojakso oikeustieteen teorioista ja menetelmistä (4 op)

Oikeusfilosofia: Valtio ja laki viisasten ja viisastelijain silmin

Dosentti **Juha-Pekka Rentto** vetää Valtio ja laki viisasten ja viisastelijain silmin -lukupiiriä, joka kestää koko lukuvuoden 2007–2008. Lukupiirissä luetaan länsimaisen filosofian klassikkoteoksia ja laaditaan alustuksia niiden pohjalta. Tarkoituksena on auttaa opiskelijaa ymmärtämään oman aikamme valtio- ja oikeusteoreettista ajattelua tarkastelemalla, miten valtio ja oikeus sekä niiden välinen suhde on eri aikoina mielletty erityyppisissä filosofisissa teorioissa. Lukuvuoden 2008–2009 aikana edetään Ranskan vallankumouksen vaiheilta viimeisten valistus-

filosofien ja vallankumouksen jälkeisen vastareaktion kautta romantiikan, saksalaisen hengenfilosofian ja tieteellisen positivismin suuntaan. Kokoontumisia on noin kerran kuussa, ja niistä sovitaan ensimmäisen tapaamisen yhteydessä. Ensimmäinen tapaaminen on ke 24/IX klo 16–20 tiedekunta-huoneessa P545. Seminaariin voi liittyä myös kevätlukukauden alusta. Hyväksytyt suoritukset edellyttävät aktiivista osallistumista koko lukuvuoden ajan (n. 20 tuntia) sekä kirjallisen työn tekemistä.

Oikeus yhteiskuntatieteissä

Dosentti **Risto Kangas** pitää Oikeus yhteiskuntatieteissä -kurssin syksyllä 2008 seuraavasti: tiistaisin ja torstaisin klo 16–18 28.10.–11.12. tiedekunta-huoneessa (P545). Seminaarin tarkoituksena on valaista oikeuden asemointia ja roolia erilaisissa sosiologisissa yhteiskuntateorioissa alkaen sosiologian klassikoista aina keskeisiin nykyisiin teorioihin. Seminaari muodostuu aihepiiriin johdattavista luennoista ja seminaarilaisten alustuksista valitsemistaan aihepiireistä ja teoksista. Kurssi on tarkoitettu oikeusteorian valinnaisia aineopintoja suorittaville perusopiskelijoille sekä jatko-opiskelijoille. Tarkemmasta aikataulusta ja ohjelmasta sovitaan ensimmäisellä tapaamiskerralla. Ilmoittautumiset + lyhyt kuvaus omista aihepiiriin liittyvistä kiinnostuksen kohteista ja opintovaiheesta osoitteella risto.kangas@helsinki.fi tiistaihin 15.10 mennessä.

A Theory of Rights in Practice

Yliopistonlehtori Jarna Petman luennoi englanniksi aiheesta A Theory of Rights in Practice: the European Convention on Human Rights, kl 28.1.-27.2.: ke ja pe klo 10-12 PIV (paitsi 6.2. AUKI). Hyväksytyt suoritukset edellyttävät luennoille osallistumista sekä n. 10 sivun kirjoitelman kirjoittamista luennojen aihepiiristä, opettajan kanssa sovittavasta aiheesta.

International Law and Politics

Yliopistonlehtori Jarna Petman luennoi englanniksi aiheesta International Law and Politics: the Helsinki School Manifesto, kl

11.3.–15.4. ke ja pe klo 10–12 PIV. Hyväksytyt suoritukset edellyttävät luennoille osallistumista sekä n. 10 sivun kirjoitelman kirjoittamista luentojen aihepiiristä, opettajan kanssa sovittavasta aiheesta.

c) Muu HOPSin mukainen toiminta (8 op)

Kohtaan voi sisällyttää esim. oikeustieteen teorioiden ja menetelmien opintojakson tai -jaksoja (ks. kohta 1.b). Erilaisia suoritustapoja on esitelty tarkemmin jatkokurssien yleismääräyksissä. Selvitys, josta käytävät ilmi kohdan suoritukset, toimitetaan tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelijalle.

Tieteellisen kirjoittamisen kurssi (4 op)

Tutkijatohtori, dosentti Mia Korpiola järjestää syyslukukaudella Tieteellisen kirjoittamisen kurssin (tarkemmat ajat ilmoitetaan myöhemmin). Kurssin kotisivut tulevat löytymään oikeushistorian oppiaineen verkkosivujen alta, lisäksi Jatkokoulutustilaisuuksien verkkosivulla tulee olemaan linkki kurssin sivuille. Kurssille ilmoittautuminen tulee tapahtumaan kurssin kotisivujen kautta. Kursilla käsitellään tieteelliseen kirjoittamiseen liittyviä kysymyksiä osin teoreettisemmasta ja osin käytännöllisemmästä näkökulmasta.

Yliopistopedagogiikkaa henkilökunnalle, jatko-opiskelijoille ja dosenteille (5 op)

Pedagoginen yliopistonlehtori Anne Haara-Muhonen vetää kevätlukukaudella tiedekunnan henkilökunnalle, jatko-opiskelijoille ja dosenteille tarkoitetun yliopistopedagogiikan kurssin (tarkemmat ajat ilmoitetaan myöhemmin) Kurssin kotisivu:

<http://kampela.it.helsinki.fi/apumatti/lcms.php?am=13718-13718-1&language=1>. Koulutuksen tavoitteena on antaa osallistujille perusvalmiudet suunnitella, toteuttaa ja arvioida yliopisto-opetusta sekä arvioida opiskelijoiden osaamista. Kurssin aikana perehdytään linjakkaan opetuksen periaatteisiin ja kehitetään omaa opetusta näiden periaatteiden mukaisesti sekä tutustutaan erilaisiin opetus- ja arviointimenetelmiin, näitä tarkastellaan erityisesti

oikeustieteellisen opetuksen kontekstista.

d) Oikeusteorian seminaarit (à 4 op, yhteensä 8 op)

Ensisijaisesti tohtoriopiskelijoille suunnattuja seminaareja tulee suorittaa kaksi kappaletta eli yhteensä 8 op. Seminaareissa on läsnäolo-velvollisuus. Aloitustapaamisessa läsnäolo on ehdoton edellytys seminaariin osallistumiselle, koska silloin jaetaan alustusten aiheet.

Professori (mvs.) **Ari Hirvonen** johtaa syyslukukaudella tohtoriseminaaria (tarkemmat ajat ilmoitetaan myöhemmin).

Yliopistonlehtori (mvs.) **Toomas Kotkas** johtaa kevätlukukaudella tohtoriseminaaria (tarkemmat ajat ilmoitetaan myöhemmin).

Metodikurssi (10 op)

Metodikurssi muodostaa neljän kuukauden mittaisen opiskelujakson, jolla perehdytään oikeustutkimuksen menetelmällisiin ja teoreettisiin teemoihin luentojen, oheiskirjallisuuden, omien kirjoitustöiden ja keskustelujen avulla. Kurssilla perehdytään käytännöläheisesti oikeustieteellisen tutkimuksen ja kirjoittamisen metodikysymyksiin sekä työtetään opiskelijoiden lisensiaatintutkimusten kysymyksenasettelua, teoreettisia lähtökoh-
tia ja menetelmiä. Kurssi on tarkoitettu sekä tieteellistä että ammatillisesti suuntautunutta lisensiaatin tutkintoa suorittaville. Kurssi kattaa ammatillisesti suuntautuneen lisensiaatin-tutkimuksen teoreettiset opinnot. Alkutapaaminen ke 21.1. klo 16–20; johdantoluennot ti 27.1. klo 16–20 ja ti 3.2. klo 16–20; väliseminaari ”Mikä tekee lainopista hyvää?” ke 11.3. klo 16–20; väliseminaari ”Väitöskirjan anatomia” ke 15.4. klo 16–20 sekä loppuseminaari pe 15.5. klo 16–20 ja la 16.5. klo 9–14, paikkana tiedekuntahuone (P545). Kurssiin kuuluu myös henkilökohtaisen luku-päiväkirjan kirjoittaminen. Ilmoittautuminen kurssille viimeistään perjantaina 9.1.2009 tiedekunnan verkkosivuilta (Opiskelu, Lomakkeet) löytyvällä lomakkeella. Täytetty lomake lähetetään sähköpostitse Sampo Mielityiselle (sampo.mielityinen@haaga-helia.fi), joka myös antaa lisätieto-

ja kurssista. Tarkemmat tiedot kurssin aikataulusta ja sisällöstä:
http://www.helsinki.fi/oik/tdk/opiskelu/jatko_opiskelu/METODIKURSSI.pdf

2) Erityinen osa

Esineoikeus

a) Kuulustelut

Tentteihin kuuluu opintopisteitä vastaavassa laajuudessa kirjallisuutta. Luettavaan sivumäärään vaikuttavat tentittävän aineiston vaikeus ja kieli. Annetut kirjallisuusluettelot ovat vain esimerkkejä. Tenttivaatimuksista sekä linjavaihtoehdoista tulee aina sopia erikseen prof. Teporan kanssa.

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

A. Omistus- ja käyttöoikeus

- 1) **Paasto, P.**, Omistuskäsitteistön rakenteesta (1994)
- 2) **Kartio, L.**, Rakennuksen omistajan oikeusasemasta (1974) tai **Tepora, J.**, Omistuksenpidätyksestä (1984).
- 3) **Wirilander, J.**, Käyttöoikeudesta kiinteistöön (1980).
- 4) **Rodhe, K.**, Handbok i sakrätt (1985). Sekä jokin seuraavista:
 - 5) **von Eyben, W.E.**, Formuerettigheder (1979 tai uudempi), **Lilleholt, K.**, Godtruerverv og kreditorvern (1989 tai uudempi), **von Eyben, W.E. - Vinding-Kruse, A.**, Inledning til Formueretten (1987 tai uudempi).
 - 6) **Kaisto, J.**, Sopimusvapaus, laki ja maksusuoja (2001).
 - 7) **Kaisto, J.**, Velkojasuoja välihenkilön konkurssissa, 2004

B. Vakuusoikeus

- 1) **Tepora, J.**, Omistuksenpidätyksestä (1984) tai **Tuomisto, J.**, Omistuksenpidätys ja leasing (1988).
- 2) **Havansi, E.**, Panttioikeus osakkeeseen I (1979).
- 3) **Lilleholt, K.**, Godtruerverv og kreditorvern (1989 tai uudempi) tai **Helander, B.**, Kreditsäkerhet i lös egendom (1984).

- 4) **Walin, G.**, Panträtt (1998).
- 5) **Walin, G.**, Om företagshypotek (1995).
- 6) **Tepora, J. - Takki, T.**, Factoring (1994).
- 7) **Björn, B.**, Factoring (1995).
- 8) **Millqvist, G.**, Finansiell leasing (1986).
- 9) **Wood, P.R.**, Comparative Law of Security and Guarantees (1995).
- 10) **Månsson - Andersson (toim.)**, Värdepapperisering (1995).
- 11) **Tuomisto, J.**, Vuokranantaja ja vuokralaisen konkurssi (1991).
- 12) **Tytto, D.**, Grundlagen der Projektfinanzierung (1999).

C. Kirjaamisoikeus

- 1) **Koulu, R.**, Legaalisista kiinteistöpanntioikeuksista (1986) ja **Koulu, R.**, Irtaimen esineen omistuksen kirjaamisesta. Oikeustiede – Jurisprudentia XX (1987), s. 187-232.
- 2) **Tuomisto, J.**, Tyyppipakosta aikaprioriteettiin (1993).
- 3) **Ojanen, I. - Sutinen, J.**, Yrityskiinnitys (1991) ja **Tepora, J.**, Yrityskiinnityksen suhde auto-, alus- ja ilma-aluskiinnitykseen, DL 1990 s. 587-625.
- 4) **Helander, B.**, Kreditsäkerhet i lös egendom (1984) ss. 531-585.
- 5) **Koulu, R.**, Kirjaamisesta arvo-osuusjärjestelmässä, LM 1992 s. 477-505 ja **Kaisto, J.**, Valtuutus ja arvo-osuuden luovutus (1993).
- 6) **Göransson, U.**, Traditionsprincipen (1985).
- 7) **Illum, K.**, Tinglysning (1994)

(ii) Laudatur -arvosana (14 op)

- 1) **Zitting, S.**, Omistajanvaihdoksesta silmällä pitäen erityisesti lainhuudatuksen vaikutuksia (1951).
- 2) **Forsell, H.**, Tredjemansskyddets gränser (1976).
- 3) **Håstad, T.**, Sakrätt avseende lös egendom (1994).
- 4) **Hessler, H.**, Allmän sakrätt (1973).
- 5) **Braekhus, S. - Haerem, A.**, Norsk tingsrett (1964).
- 6) **Illum, K.**, Dansk tingsret (viim. p.).
- 7) **Schapp, J.**, Sachenrecht (1994).

- 8) **Lawson, F.H. - Rudden, B.**, The Law of Property (1993).
- 9) **Kaisto, J.**, ”Tiesi tai olisi pitänyt tietää” (1997).
- 10) **Kaisto, J.**, Sopimusvapaus, laki ja maksusuoja (2001).
- 11) **Persson, A.H.**, Förbehållsklausuler (1998)

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. Jarno Tepora johtaa aineen jatkokoulutusseminaaria. Ensimmäinen kokoontuminen ti 23.9. klo 18–20 P444.

Eurooppaoikeus

a) Kuulustelut

i) Cum laude abbotatur-arvosana (10 op)

Sopimuksen mukaan valittavat teokset. Seuraavasta luettelosta on kuitenkin tentittävä yksi teos.

1. **Hartley, T. C.**, The Foundations of European Community Law, Oxford 2007.
2. **Craig, P. – de Búrca, G.**, EU Law, Text, Cases & Materials, Oxford 2008, s. 1-427.
3. **Schermers, H.G.-Waelbroeck, D.**, Judicial Protection in the European Union, Sixth edition, The Hague 2001.

ii) Laudatur-arvosana (14 op)

Aineen professorin kanssa sovittavat teokset, yhteensä n. 2100 sivua. Seuraavasta luettelosta on tentittävä kuitenkin vähintään kaksi teosta:

1. **Anderson, D.W.K.**, References to the European Court, London 2002.
2. **Alanen, J.**, Tavaroiden vapaa liikkuvuus Euroopan unionissa, Helsinki 2002.
3. **Arnold, A.**, The European Union and its Court of justice, Second Edition, Oxford 2006.
4. **Barnard, C.**, The Substantive Law of the EU, The Four Freedoms, Second Edition, Oxford 2007.
5. **Barnard, C.**, EC Employment Law, Third

Edition, Oxford 2006.

6. **Bengoetxea, J.**, The Legal Reasoning of the European Court of Justice, Towards a European Jurisprudence, Oxford 1993.

7. **Emiliou, N.**, The Principle of Proportionality in European Law, A Comparative Study, London 1996.

8. **Gordon, R.**, EC Law in Judicial Review, Oxford 2007.

9. **Grossot, X.**: General Principles of Community Law, Groningen 2006,

10. **Hartley, T.C.**, Constitutional Problems of the European Union, Oxford 1999.

11. **Jones, A. – Sufrin, B.**, EC Competition Law; Text, Cases and Materials, Third Edition, Gosport, 2007.

12. **Kaila, H. – Pirjatanniemi, E. – Suksi, M.**, Yksilön oikeusasema Euroopan unionissa – Individens rättställning inom Europeiska Unionen, Juhlakirja Allan Rosas, festschrift Allan Rosas, Turku, 2008.

13. **Kuoppamäki, P.**, Markkinavoiman sääntely EY:n ja Suomen kilpailuoikeudessa, Jyväskylä 2003.

14. **Nugent, N.**, The Government and Politics of the European Community, Fourth Edition, London, 1999.

15. **Ojanen, T.**, The European Way, The Structure of National Court Obligation under EC Law, Saarijärvi 1998.

16. **Oliver, P.**, Some Further Reflections on the Scope of Articles 28-30 (ex 30-36) EC, Common Market Law Review 4/1999, s. 783-806.

17. **Oliver, P.**, Free Movement of Goods in the European Community, Fourth Edition, London 2003.

18. **Peers, S.**, EU Justice and Home Affairs Law, Oxford 2006.

19. **Poiares Maduro, M.**, We, The Court, Oxford 2002.

20. **Prinssen, J.M. – Scrauwen, A.** (eds.), Direct effect, Rethinking a Classic of EC Legal Doctrine, Groningen 2002.

21. **Raitio, J.**, The Principle of Legal Certainty in EC Law, Dordrecht, 2003

22. **Slaughter A-M – Sweet A. S. – Weiler J.H.H.**, The European Courts & National Courts, Oxford 1998

23. **Snell, J.**, Goods and Services in EC Law,

A Study of the Relationship Between the Freedoms, Oxford 2002.

24. **Steyger, E.**, National Traditions and European Community Law, Margarine and Marriage, Aldershot 1997.

25. **Van Bael, I.-Bellis, J-F.**, Competition Law of the European Community, The Hague 2005.

26. **Vedder, H.**, Competition Law and Environmental Protection in Europe; Towards Sustainability?, Groningen 2003.

27. **Verhoeven, A.**; The European Union in Search of a Democratic and Constitutional Theory, Kluwer, The Hague, 2002.

28. **Weiler, J.**, The Constitution of Europe, Cambridge 1999

b) Oppiaineen jatkokoulutusseminaarista ilmoitetaan tiedekunnan ja oppiaineen verkkosivuilla: www.helsinki.fi/publaw/opiskelu/Eurooppaoikeus/eurooppaoik.htm

Opiskelijoita pyydetään seuraamaan oppiaineen ilmoitustaulua ja verkkosivuja, joilla ilmoitetaan luennoista sekä muusta opetuksesta

Finanssioikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

1) Verotuksen historiasta seuraavat artikkelit: **Myöhänen, S.**, Verotus 5/2001 ja 3/2002 sekä **Tikka, K. S.**, Verotus 5/1990 ja 5/2000.
2) **Niskakangas, H.** et al, Verouudistus 2005, WSOY 2004, lukuun ottamatta lukua 13.

3) Seuraavat artikkelit teoksesta In memoriam **Kari S. Tikka** (2007): **Immonen, Juusela, Lehtonen, Lindencrona, Linnakangas, Lodin, Mutén, Penttilä, van Raad, Ryyänen, Rädler, Viherkenttä** ja **Wikström**.

4) **Rohatgi, R.**, Basic International Taxation I-II, Kluwer 2007 tai erikseen sovittava vastaava vieraskielinen esitys ulkomaisesta verojärjestelmästä.

(ii) Laudatur -arvosana (14 op)

1) Jokin vero-oikeudellinen väitöskirja, kuten **Tikka, K.S.**, Veron minimoinnista (1972), **Puronen, P.**, Lahjaverotuksen ala (1990), **Viherkenttä, T.**, Tax Incentives in Developing Countries and International Taxation (1991), **Vapaavuori, A.**, Suomeen suuntautuvien portfoliosijoitusten verokohtelu (1991), **Kukkonen, M.**, Osakeyhtiön myynnin verotus (1994), **Rehbinder, M.**, Personbolag i beskattningen (1995), **Ryyänen, O.**, Förtäckt dividend i beskattningen (1996) tai Bevisning i inkomstbeskattningen (2000), **Määttä, K.**, Environmental taxes (1997), **Juanto, L.**, Valmisteverotus (1998), **Juusela, J.**, Kansainväliset sijoitukset ja verotuksen tehokkuus (1999), **Helminen, M.**, The Dividend Concept in International Tax Law: Dividend Payments between Corporate Entities (1999), **Räbinä, T.**, Vastikkeeton saanto ja luovutusvoiton verotus 2001, **Lindgren, J.**, Osakeyhtiön sukupolvenvaihdon verotus (2001), **Pikkujämäsä, M.**, Oikeusperiaatteet ja arvonnäkökulma kiinteistöalalla (2001), **Kontkanen, E.**, Pankin verotus (2002), **Ranta-Lassila, H.**, Konsernit ja verotuksen neutraalisuus (2002), **Rother, E.**, Eurooppaoikeus ja arvonnäkökulma verotuksessa (2003), **Soikkeli, L.**, Luottamussuojat verotuksessa (2003), **Lohiniva-Kerkelä, M.**, Verosalaisuus: yksityisyyden ja luottamuksellisen liiketoimintatiedon suoja verotuksessa (2003), **Henttula, J.**, Varallisuuden arvostamisperusteista perintöverotuksessa (2005), **Saukko, P.**, Arvonnäkökulma veroryhmät (2005) tai **Haapaniemi, O.**, Osakeperusteisten kannustinjärjestelmien verokohtelu (2006).

2) Model Tax Convention on Income and on Capital, OECD 2005 ja Siirtöhinnitteluperiaatteet monikansallisia yrityksiä ja verohallintoa varten (OECD, suom. 1997) ja **Andersson, E. - Mattsson, N. - Michelsen, A. - Zimmer, Fr.**, Det nordiska skatteavtalet med kommentarer (2. p. 1991).

3) Jokin erikseen sovittava yleisesitys kansainvälisestä vero-oikeudesta, jonkin vieraan maan verojärjestelmästä tai verotuksen harmonisoinnista, kuten **Rohatgi R.**, Basic

International Taxation (2002), **Jacobs, O.**, Internationale Unternehmensbesteuerung (5. p. 2002), **Tipke, K.- Lang J.**, Steuerrecht (18. p. 2005), **McDaniel, P.R. - Ault, H.J.**, Introduction to United States International Taxation (1998), tai **Terra, B -Wattel, P.**, European Tax Law (4. p. 2005), **Van Thiel, S.**, Free Movement of Persons and Income Tax Law (2002), **Shipwright, A. - Keeling, E.**, Textbook on Revenue Law (1997), tai **Thuronyi, V.**, Comparative Tax Law (2003).
4) Perehtyminen johonkin vero-oikeuden erityisalaan yhden tai useamman erikseen sovittavan teoksen avulla, kuten (a) tuloverotus: **Ault, H. J.**, Comparative Income Taxation (1997); (b) arvonlisäverotus: **Völkel, D. - Karg, H.**, Umsatzsteuer (8.p 1997); (c) veropoliittikka: **Slemrod., J.**, (ed.), Tax Policy in the Real World (1999) tai **Cnosson, S.**, (ed.) Taxing Capital Income in the European Union (2000) tai **Doernberg, R. - Hinnekens L. - Hellerstein W. - Jinyan L.**, Electronic Commerce and Multijurisdictional Taxation (2001).

Tutkintovaatimuksista on aina erikseen sovittava ja yllä mainittujen teosten sijasta voidaan lukea muita teoksia. Finanssihallinto-oikeutta tenttivien on sovittava erikseen kirjallisuus kokonaisuudessaan.

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Esko Linnakangas** (mvs) johtaa finanssioikeuden tutkijaseminaaria sl ja kl erikseen ilmoitettavina aikoina.

Hallinto-oikeus

Vastuuopettaja: Hallinto-oikeuden professori Olli Mäenpää

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

1) **Bohlin, A. - Warning-Nerep, W.**, Förvaltningsrättens grunder (2004) tai **Eckhoff, T. - Smith, E.**, Forvaltningsrett (2006), tai

Graver, H-P, Alminnelig forvaltningsrett (1999) tai jokin muu kuulustelijan kanssa sovittu kattava pohjoismainen hallinto-oikeuden yleisesitys.

2) **Ragnemalm, H.**, Förvaltningsprocessrättens grunder (1992) tai **Graver, HP.**, Forvaltningsprosessen (1996).

3) **Laakso, S.**, Oikeudellisesta sääntelystä ja päätöksenteosta (1990) tai **Hallberg, P.**, The Rule of Law (2004).

4) Kaksi tai kolme kuulustelijan kanssa erikseen sovittavaa monografiaa, esim. **Hallberg, P.**, Hallintooikeudellisen valituksen käyttöalasta (1978), **Huhtanen, R.**, Toimeentulotuen myöntäminen (1994), **Kons-tari, T.**, Virkamiehen ilmaisuvapaus (1986), **Mäenpää, O.**, Hallintolupa (1992), **Mäenpää, O.**, Hallintosopimus (1989), **Niemivuo, M.**, Valtio ja kunnallinen itsehallinto (1991), **Saloheimo, J.**, Hallintopakosta työsuojelun valvonnassa (1987), **Rosas, A.**, Förvaltningsklagan (1980), **Siitari-Vanne, E.**, Hallintolainkäytön tehostaminen (2005), **Suviranta, O.**, Virkamiehen ratkaisutoiminta ja Euroopan yhteisön oikeus (1996), **Syrjänen, O.**, Harkintavalta kaavoituksessa ja rakentamisessa (1999), **Tuori, K.**, Valtionhallinnon sivuelinorganisaatiosta 2 (1983), s. 136 ja 389-668, **Van Aerschot, P.**, Köyhät ja laki (1996), **Lehtonen, L.**, Potilaan yksityisyyden suoja (2001), **Hallila, L.**, Hallintolainkäyttömenettelyn oikeusturvatakeista (2000).

(ii) Laudatur -arvosana (14 op)

1) **Tiihonen, S.**, Hallitusvalta (1990) tai **Tyynilä, M.**, Senaatti (1992).

2) Kuulustelijan kanssa sovittava muu kuin pohjoismainen laaja hallintooikeuden yleisesitys. esim. **Craig, P.**, EU Administrative Law (2006) tai **Craig, P.**, Administrative Law (1999 tai uudempi) tai **Faber, H.**, Verwaltungsrecht tai **Rivero, J.**, Droit administratif.

3) Kuulustelijan kanssa sovittava hallintotieteen yleisesitys, esim. **Pierson, C.**, Beyond the Welfare State? (1998) tai **Kooiman, J.**, Governing as Governance (2003).

Tutkintovaatimuksista on aina erikseen sovittava ja yllä mainittujen teosten sijasta voidaan lukea muita teoksia.

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Hallinto-oikeuden professori Olli Mäenpää johtaa hallinto-oikeuden jatkokoulutusseminaaria 1 ja 11 erikseen ilmoitettavina aikoina.

Kansainvälinen oikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

1) **Evans, Malcolm D. (ed.)**, International Law, 2. painos (Oxford University Press 2006);

2) yksi tai useampi seuraavista teoksista:
Amerasinghe, C. F., Principles of the Institutional Law of International Organizations (Cambridge University Press 1996);
Anghie, Anthony, Imperialism, Sovereignty and the Making of International Law (Cambridge University Press 2005);

Aro, Miia & Petman, Jarna, Voimankäytön oikeuttaminen ja sotilaallisten järjestelmien muutokset Euroopassa ja Suomessa (Erik Castrén -instituutti/HY 1999);

Birnie, Patricia & Boyle, Alan, International Law and the Environment, 2. painos (Oxford University Press 2002);

Björklund, Martin & Puustinen Seppo (toimittaneet), Maailman kauppajärjestö WTO (Taloustieto 2006);

Cassese, Antonio, International Criminal Law (Oxford University Press 2003);

Charlesworth, Hilary & Chinkin, Christine, The boundaries of international law: a feminist analysis (Manchester, MUP 2000);

Chayes, Abram & Handler Chayes, Antonia, The new sovereignty: compliance with international regulatory instruments (Cambridge MA, Harvard UP 1995);

Chinkin, Christine, Third Parties in

International Law (Oxford University Press 1993);

Craven, Matthew, The Decolonization of International Law: State Succession and the Law of treaties (Oxford University Press 2007)

Guzman, Andrew T., How International Law Works (Oxford University Press 2008);

Klabbers, Jan, The concept of treaty in international law (The Hague, Kluwer 1996);

Korhonen, Outi & Gras, Jutta & Creutz, Katja, International governance in post-conflict situations (Erik Castrén -instituutti/HY 2006);

Koskenniemi, Martti, From Apology to Utopia: the structure of international legal argument (Cambridge University Press 2005)

Marks, Susan, The Riddle of All Constitutions. International Law, Democracy and the Critique of Ideology (Oxford University Press 2000);

Marks, Susan & Clapham, Andrew, International Human Rights Lexicon (Oxford University Press 2005);

Matsushita, Mitsuo & Schoenbaum, Thomas J. & Mavroidis, Petros C., The World Trade Organization: Law, Practice, and Policy (2. painos, Oxford University Press, 2006);

Mièville, China, Between Equal Rights: A Marxist Theory of International Law (Haymarket Books 2006);

Roth, Brad R., Governmental Illegitimacy in International Law (Oxford, Clarendon Press 1999);

Study Group of the International Law Commission (Finalized by Martti Koskenniemi): Fragmentation of International Law (Erik Castrén -instituutti/HY 2007)

Kohtien 1 ja 2 teosten yhteisen sivumäärän tulee olla vähintään 1 400 sivua. (Sivumäärää laskettaessa ei oteta huomioon hakemistoa, sisällysluetteloa tai liitesivuja.) **HUOM! TENTTIÄ EI SAA JAKAA.**

(ii) Laudatur -arvosana (14 op)

Seuraavista teoksista neljä tai useampia siten, että teosten yhteinen sivumäärä on n. 1

700 sivua.

Allott, Philip, Eunomia: New Order for a New World (1990 tai uudempi painos); **Bartelton, Jens**, A Genealogy of Sovereignty (1995); **Carr, E.H.**, The Twenty Years' Crisis 1919-1939 (1939); **Carty, Anthony**, The Decay of International Law (1986); **Chimni, B. S.**, International Law and World Order: A Critique of Contemporary Approaches (1993); **Kelsen, Hans**, Principles of International Law (1. painos 1952, 2. painos 1966); **Kennedy, David**, International Legal Structures (1987); **Kennedy, David**, The Dark Sides of Virtue: Reassessing International Humanitarianism (2005); **Klabbers, Jan**, An Introduction to International Institutional Law (2002); **Knop, Karen**, Diversity and Self-Determination in International Law (2002); **Korhonen, Outi**, International Law Situated (2000); **Koskeniemi, Martti**, The Gentle Civilizer of Nations: The Rise and Fall of International Law 1870-1960 (2002); **Kratochwil, Friedrich**, Rules, Norms and Decisions: On the Conditions of Practical and Legal Reasoning in International Relations and Domestic Affairs (1989); **Lauterpacht, Hersch**, The Function of Law in the International Community (1966 tai muu painos); **Lauterpacht, Hersch**, The Development of International Law by the International Court (1958 tai muu painos); **Morgenthau, Hans**, Politics among Nations (toinen tai myöhäisempi painos); **Nardin, Terry**, Law, Morality and the Relations of States (1983); **Onuf, Nicholas G.**, World of Our Making: Rules and Rule in Social Theory and International Relations (1989); **Orford, Anne (ed.)**, International Law and its Others (2006); **Rajagopal, Balakrishnan**, International Law from Below. Development, Social Movements and Third World Resistance (2003); **Riles, Annelise**, The Network Inside Out (2000); **Rittich, Kerry**, Recharacterizing Restructuring: Law Distribution and Gender in Market Reform (2002); **Sell, Susan**, Private Power, Public Law: The Globalization of Intellectual Property Rights (2003); **Simpson, Gerry**, Great Powers and

Outlaw States: unequal sovereigns in the international legal order (2004); **Slaughter, Anne-Marie**, A New World Order (2004); **Walzer, Michael**, Just and Unjust Wars (1977 tai uudempi painos)

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Jatkokoulutusseminaarin kokouksista ilmoitetaan erikseen.

c) Luentosarja

Prof. **Jan Klabbers**, Aspects of Constitutionalism in International Organizations, kl 9.3.-31.3. (ei 10.3.): ma, ti, to klo 10–12 P668. Max. 20 opiskelijaa. Valittaessa opiskelijoita kurssille etusija on LL.M.- ja jatko-opiskelijoilla. Kurssi on laaja ja vaatii poikkeuksellisen paljon työtä. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä. Kurssista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä suoraan prof. Jan Klabbersiin (jan.klabbers@helsinki.fi).

Kansainvälinen yksityisoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

aineen vastaavan opettajan kanssa sovittava kirjallisuus, esimerkiksi seuraavista teoksista.

- 1) **Walamies, J.**, Kansainvälinen prorogatio sopimus (1988).
- 2) **Bogdan, M.**, Svensk internationell privat och processrätt (2004).
- 3) **Kapteyn, P. J. G. Verloren van Themaat, P.** Introduction to the Law of the European Communities (1998).
- 4) **Liukkunen, U.**, Globalisaatio, EU ja henkilöstön osallistuminen. Tutkimus globalisaatiojuridiikasta ja eurooppaoikeudesta erityisesti rajat ylittävissä yritysjärjestelyissä (2005).

(ii) Laudatur -arvosana (14 op)

aineen vastaavan opettajan kanssa sovittava kirjallisuus, esimerkiksi seuraavista teoksista

- 1) **Batiffol, H. Lagarde, P.**, Droit international privé III (1981/83).
- 2) **Cheshire, G.C. North, P.M.**, Private International Law (1987 tai uudempi).
- 3) **Keller, M., Siehr, K.**, Allgemeine Lehren des internationalen privatrechts (1986).
- 4) **Rigaux, F.**, Droit international privé I (1977).
- 5) **Scoles, E.F. Hay, P.**, Conflict of Laws (1982 tai myöhempi painos).
- 6) **Buure-Häggglund, K.**, Irtaimiin esineisiin kohdistuvat reaali- ja henkilökohtaisen yksityisoikeuden kannalta (1978).
- 7) **Esko, T.**, Lainvalinta ja kansainväliset työsuhteet (1985).
- 8) **Jokela, H.**, Irtaimien kaupasta kansainvälisen yksityisoikeuden kannalta (1960).
- 9) **Mattila, H.**, Les successions agricoles et la structure de la société. Une étude de droit comparé (1979).
- 10) **Sundström, G.O.Z.**, Om normkollision vid fartygs sammanstötning (1975).
- 11) **Walamies, J.**, Tuomioistuimen yleistoimivalta siviiliprosessissa (1982).
- 12) **Kurkela, M.**, Pankkitakaukset kansainvälisessä kaupassa (1993).
- 13) **Liukkonen, U.**, The Role of Mandatory Rules in International Labour Law – A Comparative Study in the Conflict of Laws (2004).
- 14) **Liukkonen, U.**, Cross-Border Services and Choice of Law – A Comparative Study of the European Approach (2006).

Kauppaoikeus

a) Kuulustelut

- (i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

Tutkintovaatimuksista voidaan aina myös sopia erikseen kuulustelun vastaanottavan opettajan kanssa, joka on jo suorittanut opinto-oppaassa mainittuja teoksia

opintojen aiemmassa vaiheessa, tulee aina sopia korvaavista teoksista.

Yhteisöoikeus

- 1) **Talbot, Lorraine**: Critical Company Law (Routledge Cavendish 2007), 281 sivua + lakiteksti
- 2) **Bourne, Nicholas**: Bourne on Company Law. Fourth Edition (Routledge Cavendish 2007) 321 sivua
- 3) **Toiviainen, Heikki**: Codetermination Rights of Employees in the Finnish Company Law (Helsinki 2004) ja **Toiviainen, Heikki**: ”Yrityksen yhteiskuntavastuu ja Corporate Governance. Näkökulmia suuren yrityksen legitimitettiin ja kilpailukykyyn 21. vuosisadalla”. Business Law Forum 2004, s. 389-435.
- 4) **Tully, Stephen** (ed.): Research Handbook on Corporate Legal Responsibility. Cornwall 2005, osat I-III (eli s. 3-313) tai **Stiglitz, Joseph E**: Making Globalization Work. First published as a Norton paperback, New York 2007.
- 5) **Toiviainen, Heikki**: RACE THROUGH THE BOTTOM. Sääntelemättömien markkinoiden uhkakuvia demokratialle – ratkaisuna oikeus? Business Law Forum 2008 Business Law Forum 2004 (vastaava toimittaja Esa Kolehmainen), s. 332-400.

Immateriaalioikeus

- 1) **Domeij**, Patentavtalsrätt (2003) tai **Rosén**, Upphovsrättens avtal (2006) s. 1-329 tai **Vapaavuori**, Yrityssalaisuudet ja salassapitosopimukset (2005).
- 2) **Wessman**, Varumärkeskonflikter (2002)
- 3) **Tritton**, Intellectual Property in Europe (2006) (s. 1-500) tai **Ganea – Pattloch – Heath, C.** Intellectual Property Law in China (2005) sekä joku seuraavasta **Heath**, Intellectual Property in Asia (2003) tai **Heath**, Legal Rules on Technology Transfer in Asia (2002).
- 4) **Wilkof, N.-Burkitt**, Trade Mark Licensing (2005) (s. 1-432) tai **Phillips**, Trade Mark Use (2005) tai **Ghidini**: Intellectual Property and Competition Law (2006) tai **Byrne – Bratney**, Licensing Technology (2005) (s. 1-404).

Markkinaoikeus

- 1) **Määttä, K.**, Uusi kilpailunrajoituslaki (2004).
- 2) **Palm, J.**, Yritysosotot ja määräysvaltamarkkinat (2005) *tai* **Bernitz, U.**, Otillbörlig konkurrens mellan näringsidkare (1993) *tai* **Mentula, A.**, Kartellit Suomen ja EY:n kilpailuoikeudessa (2002).
- 3) **Kuoppamäki, P.**, Markkinavoiman sääntely EY:n ja Suomen kilpailuoikeudessa (2003) s. 435–1280.
- 4) **Anttila, T.**, Pankki, riskit ja sääntely (1996) *tai* **Rudanko, M.**, Arvopaperimarkkinat ja siviilioikeus (1998).

Kuluttajaoikeus

- 1) **Reich, N.**, Europäische Verbraucherrecht (1996) *tai* **Howells, G. - Wilhelmsson, T.**, EC Consumer Law (1997).
- 2) **Wilhelmsson, T. - Kaukonen, K. (toim.)**, Euroopan integraatio ja sosiaalinen sopimusoikeus (1993), *tai* **Wilhelmsson, T.**, Social Contract Law and European Integration (1995).
- 3) **Viitanen, K.**, Lautakuntamenettely kuluttajariitojen ratkaisukeinona (2003), s. 1-225, 393-402 ja 461-553 *tai* **Nybergh, F.**, Rätten till tjänster i informations- och kreditsamhället – en rättsdogmatisk undersökning om tillgången till infrastrukturen för handeln, särskilt banktjänster (2004) *tai* **Bärlund, J.**, Reklamation i konsumentavtal (2002).
- 4) **Wilhelmsson, T. - Rudanko, M.**, Tuotevastuu (2004) *ja* **Wallin, C.-H.**, Markkina- valvonnan järjestäminen Suomessa (1991).

(ii) Laudatur-arvosana (14 op)

Tutkintovaatimuksista voidaan aina myös sopia erikseen kuulustelun vastaanottavan opettajan kanssa. Opiskelijan, joka on jo suorittanut opinto-oppaassa mainittuja teoksia opintojen aiemmassa vaiheessa, kuten perustutkinnon täydentävissä opinnoissa, tulee aina sopia korvaavista teoksista.

Yhteisöoikeus

- 1) **Sheikh, Saleem**: A Guide to The Companies Act 2006 (Routledge Cavendish

2008) 1.277 sivua.

- 2) **Tolonen, J.**, Der allgemeine Erklärungshintergrund der wirtschaftlichen Ordnung und seine Anwendung auf das Aktiengesellschaftsrecht (1974) *tai* **Toiviainen, H.**, Osakeyhtiön toimitusjohtajan asema (1992) *tai* **Aoki, M.**, Information, Corporate Governance and Institutional Diversity. Competitiveness in Japan, the USA, and the Transitional Economies (2000).
- 3) **Timonen, P.**, Määräysvalta, hinta ja markkinavoima (1997) *tai* **Kaisanlahti, Timo**, Sidosryhmät ja riski pörssiyhtiössä (1999) s.1-159 sekä osa II, Artikkelit.
- 4) **Toiviainen, H.**, Suomen yhteisöoikeuden arvoperusta (2002).
- 5) **Dine, Janet**: Companies, International Trade and Human Rights. Cambridge 2005

Immateriaalioikeus

- 1) **Cornish, W. - Llewellyn, D.**, Intellectual Property: Patents, Copyright, Trade Marks and Allied Rights (2003) *tai* **Tritton, G.**, Intellectual Property in Europa (2002) *tai* uudempi painos *tai* **Bentley, L. - Sherman, B.**, Intellectual Property (2004) *tai* uudempi painos.
- 2) **Koktvedgaard, M.**, Immateriaalrettspositioner (1995) *tai* **Godenhielm, B.**, Patentskyddets omfattning i europeisk och nordisk rätt (1994) *tai* **Domeij, B.**, Läkemedelspatent (1998) *tai* **Westerlund, Li**: Biotech Patents *tai* **Ryberg, B.**, Beskyttelsesomfanget i dansk patentret (2002)
- 3) **Oesch, R.**, Oikeus valokuvaan (1993) ja S:a, Det reformerade skyddet av fotografier, NIR 1996, s. 392-405, *tai* **Salokannel M.**: Ownership of Rights in Audiovisual Productions (1997) *tai* **Palm, J.**: Tavaramerkki, kilpailu ja alkuperä (2002) *tai* **Wessman, Varumärkeskonflikter** (2002) *tai* **Sorvari, K.**: Vastuu tekijänoikeuden loukkauksesta (2005).
- 4) **Davison, M.**, Legal Protection of Databases (2003) *tai* **Virtanen, P.**, Database Rights in Safe European Home: the Path to More Rigorous Protection of Information (2005).

Markkinaoikeus

- 1) **Goyder, D. G.**, EC Competition Law (4. ed., 2003) tai **Whish, R.**, Competition Law, (5. ed., 2003), s. 1–48, 79–304, 453–582, 779–880 tai **Faull, J. – Nikpay, A.** (ed), The EC Law of Competition. (1999).
- 2) **Bishop, S. – Walker, M.**, The Economics of EC Competition Law: Concepts, Application and Measurement (2nd ed., 2002) s. 1–313 tai **Motta, M.**, Competition Policy and Theory (2004) s. 1–532 (ei tähdellä merkittyjä jaksoja).
- 3) **Bernitz, U.**, Otillbörlig konkurrens mellan näringsidkare (1993) tai **Rahnasto, I.**, Intellectual Property Rights, external effects and anti-trust law. Leveraging IPRs in the communications industry (2003) tai **Kaulamo, K.**, Probleme des finnischen Wettbewerbs- und Marketingrechts (2004) tai **Virtanen, P.**, Määräävän markkina-aseman kontrollointi (2001).
- 4) **Gerber, D.**, Law and Competition in Twentieth Century Europe: Protecting Prometheus (1998).

Kuluttajaoikeus

- 1) **Cranston, R.**, Consumers and the Law (1984) tai **Wilhelmsson, T.**, Twelve essays on Consumer Law and Policy (1996).
- 2) **Rickett, C. – Telfer, T. (toim.)**, International Perspectives on Consumers' Access to Justice (2003) tai **Wilhelmsson, T. – Tuominen, S. – Tuomola, H.**, Consumer Law in the Information Society (2001).
- 3) **André, M.**, Marknadsföringsansvar tai **Reich, N. – Woodroffe, G.**, European Consumer Policy after Maastricht (1994).
- 4) **Ramsay, I. (toim.)**, Consumer Law (1992).

b) Aineen jatkokoulutusseminaarit

Prof. (mvs.) **Heikki Toiviainen** johtaa kauppa-oikeuden jatkokoulutusseminaaria. Kustakin seminaaritulaisuudesta ilmoitetaan erikseen ilmoitustaululla ja sähköisellä postituslistalla oleville henkilöille. (Ilmoittautukaa ystävällisesti osanottajiksi postituslistan laatimista varten).

Prof. Heikki Halila johtaa säätiöoikeuden tutkijaseminaaria. Ensimmäinen kokoontuminen on 22.9.08 klo 18–20 salissa P 444.

Prof. **Rainer Oesch** johtaa immateriaalioikeuden jatkokoulutusseminaaria kuukausittain jatkuvana. Ajasta ja paikasta ilmoitetaan postituslistalla oleville sekä ilmoitustaululla.

Lääkintä- ja bio-oikeus

a) Cum laude approbatur ja laudatur -kuulustelut ja niihin luettava kirjallisuus sovitaan erikseen opettajan kanssa. Cum laude approbatur -tentissä on yhteensä n. 1 500 sivua, 10 op. Laudatur-arvosanan laajuus on 14 op. Luettavaan kirjallisuuteen sisällytetään alan kotimaisia väitöskirjoja, yleisesityksiä ja monografioita sekä keskeisiä ulkomaisia yleisesityksiä ja monografioita, joita seuraavassa luetellaan esimerkinomaisesti. Kirjallisuuden vaihtoehtoisista suoritustavoista voi neuvotella professorin kanssa.

Kotimaisia aineen väitöskirjoja, monografioita ja yleisesityksiä:

Burrell, R., Naisia ja sikiöitä (2003); **Kauppi, A.**, Potilas ja poliisin tiedonhankinta (2007); **Lehtonen, L.**, Potilaan yksityisyyden suoja (2001); **Lehtonen, L.**, Terveydenhuollon ammattihenkilön salassapitovelvollisuus (2003); **Lötjönen, S.**, Lääketieteellinen tutkimus ihmisillä (2004); **Meincke, N.**, Geenitestit (2001); **Mäkipetäjä-Leinonen, A.**, Dementoituvan henkilön oikeudellinen asema (2003); **Paaso, I.**, Potilaan tiedonsaantioikeus terveydenhuollossa (2001); **Pahlman, I.**, Potilaan itsemääräämisoikeus (2003); **Palonen, R., Nio, A. & Mustajoki, P.**, Potilas- ja lääkevahingot (2005); **Wagner-Prenner, M.**, Syyntakeisuus ja mielentila (2000).

Ulkomaisia yleisesityksiä ja monografioita: **Beylveled, D. & Brownsword, R.**, Human Dignity in Bioethics and Biolaw (Oxford University Press 2002); **Beylveled, D. & Brownsword, R.**, Consent in the Law

- (Prentice Hall 2007); **Beyleveld, D., Townend, P. & Wright, J.**, Research Ethics Committees, Data Protection and Medical Research in European Countries (Ashgate 2005); **Bovenberg, J. A.**, Property Rights in Blood, Genes & Data: Naturally Yours? (Brill Academic Publishers 2005); **Cook, R.J., Dickens, B.M. & Fathalla, M.F.**, Reproductive Health and Human Rights (Clarendon Press 2003); **Dahl Rendtorff, J. & Kemp, P.**, Basic Ethical Principles in European Bioethics and Law, Vol. I-II (Centre for Ethics and Law, Copenhagen 2000); **Dolgin, J.L. & Shepherd, L.L.**, Bioethics and the Law (Aspen Publishers 2005); **Francioni, F.** (ed.), Biotechnologies and International Human Rights (Hart Publishing 2007); **Gevers, J.K.M., Hondius, E.H. & Hubben, J.H.** (eds.), Health Law, Human Rights and the Biomedicine Convention (Martinus Nijhoff Publishers 2005); **Glanon, W.**, Biomedical Ethics (Oxford University Press 2005); **Grubb, A. & Laing, J.** (eds.), Principles of Medical Law (Oxford University Press 2004); **Harris, J.** (ed.), Bioethics (Oxford University Press 2001); **Herring, J.**, Medical Law and Ethics (Oxford University Press 2006); **Kass, L.**, Human Cloning and Human Dignity: The Report of the President's Council on Bioethics (Public Affairs 2002); **Kuhse, H. & Singer, P.** (eds.), Bioethics (Blackwell 1999); **Mason, J. K. & Laurie, G. T.**, Mason & McCall Smith's Law and Medical Ethics (7th ed., Oxford University Press 2006); **Menikoff, J.**, Law and Bioethics (Georgetown University Press 2001); **Michalowski, S.**, Medical Confidentiality and Crime (Ashgate 2003); **Montgomery, J.**, Health Care Law (2nd ed., Oxford University Press 2003); **Pattinson, S. D.**, Medical Law and Ethics (Sweet & Maxwell 2006); **Rynning, E.**, Samtycke till medicinsk vård och behandling (Iustus Förlag 1994); **Solter, D. et al.**, Embryo Research in Pluralistic Europe (Springer 2004); **Syse, A.**, Pasientrettighetsloven med kommentarer (Oslo 2004); **Westerlund, L.**, Biotech Patents: Equivalency and Exclusions Under European and U.S. Patent Law (Springer 2002); **Wolk, S.** (red.), Biobanksrätt (Studentlitteratur 2003).
- b) Aineen jatkokoulutusseminaari
- Prof. **Raimo Lahti** johtaa lääkintä- ja bio- oikeuden jatkokoulutusseminaaria. Kokouksista ilmoitetaan erikseen (mm. aineen verkkosivulla).
- Maa-, vesi- ja ympäristöoikeus**
- a) Kuulustelut
- (i) Cum laude approbatur –arvosana (10 op)
- 1) **Westerlund, S.**, Miljörättsliga grundfrågor 2.0 (2003) tai **Ebbesson, J.**, Compatibility of international and national environmental law (1996).
 - 2) **Hollo, E.J.**, Pilaamiskiellon sisältö vesilain mukaan (1976) tai **Vihervuori, P.**, Viranomaisen asianosaispuhevallasta vesiasioissa (1981).
 - 3) **Herler, C.**, Markföreningensansvaret (2008) tai **Utter, R.**, Normativ miljökvalitet (2007) tai **Kuusiniemi, K.**, Ympäristönsuojelu ja im-missioajattelu (1992).
 - 4) **Kloepfer, M.**, Umweltrecht s. 1 – 530 (vain korpusteksti) (2004) tai **Prieur, M.**, Droit de l'environnement (2000) tai **Bell, S. - McGillivray**, Environmental Law, 6th edition (2005) s. 45 - 400.
- (ii) Laudatur -arvosana (14 op)
- 1) **Ekroos, A.**, Kauneus ja rumuus ympäristöoikeudessa (1995) tai **Tolvanen, J-P.**, Maankäytön luonnonsuojelullinen sääntely (1998) tai **Salila, J.**, Metsäalueen oikeudellisesta asemasta (2005).
 - 2) **Kuusiniemi, K.**, Ympäristönsuojelu ja immissioajattelu (1992) tai **Määttä T.**, Maanomistusoikeus (1999).
 - 3) **Hollo, E.J.**, Pilaamiskiellon sisältö vesilain mukaan (1976) tai **Vihervuori, P.**, Viranomaisen asianosaispuhevallasta vesiasioissa (1981).
 - 4) **Westerlund, S.**, En hållbar rättsordning

(1997) tai **Kuokkanen, T.**, International Law and the Environment. Variations on a Theme (2002)

5) **Kloepfer, M.**, Umweltrecht s. 1 – 530 (vain korpusteksti) (2004) tai **Prieur, M.**, Droit de l'environnement (2000) tai **Bell, S. - McGillivray**, Environmental Law, 6th edition (2005) s. 45 - 400.

Laudatur-arvosanan tutkintovaatimukseen kuuluu lisäksi kaksi erikseen sovittavaa teosta

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Erkki J. Hollo** pitää ympäristöoikeuden jatkokoulutusseminaarin si 9.9.2008 alkaen tiistaisin klo 18–20.

Naisoikeus

Naisoikeuden kuulustelut sovitaan erikseen opettajan kanssa. Jatkokoulutustilaisuuksista ilmoitetaan erikseen.

Oikeushistoria

1 b) Oikeushistorian teorit ja menetelmät (4 op)

HUOM! Tämän opintojakson voi myös suorittaa keuhkukaudella 2009 järjestettävällä kurssilla *Oikeushistorian menetelmät ja teoreettiset virtaukset*.

1) **Kekkonen, J.**: ”Oikeudellisen muutoksen tutkimisesta – minun metodini”, *Minun metodini* (toim. J. Häyhä) ja **Kotkas, T.**: ”Kolme näkökulmaa oikeushistorian tutkimukseen”, *Oikeus* 1999:4. sekä

Kalela, J., Historiantutkimus ja historia tai **Peltonen, M.**, Mikrohistoriasta tai **Heikkinen, A.**, Ihminen historian rakenteissa tai **Kalela, J.**, Aika, historia ja yleisö (ei aikaisemmin tentittyä).

2) **Tosh, J.**, The Pursuit of History tai **Heikkinen, A.**, Menneisyyttä rakentamassa tai **Kalela, J.**, Historian tutkimusprosessi tai

Heikkinen, A., Historiantutkimuksen päämäärät ja menetelmät tai **Ylikangas, H.**, Oikeushistoriasta ja sen tutkimisesta tai **Autio – Katajala-Peltomaa – Vuolanne** (toim.): Historioitsijan arki ja tutkimuksen prosessi.

2 a) Pääaineen opintoja täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur -opintojakso (10 op)

1) **Nelken, D.**, Comparing Legal Cultures (1996) tai **Gessner, V.**, - **Hoeland, A.**, - **Varga, C.**, (eds), European Legal Cultures (1996).

2) Vapaavalintaisesti yksi seuraavista (ei aiemmin tentittyä): **Van Caenegem, R. C.**, A Historical Introduction to Western Constitutional Law (1995) tai **Wieacker, F.**, A History of Private Law in Europe (1995) tai **Horwitz, M. J.**, The Transformation of American Law, 1870–1960, The Crisis of Legal Orthodoxy (1992).

3) **Spierenburg, P.**, The Broken Spell. A Cultural and Anthropological History of Preindustrial Europe (1991).

4) Vähintään kaksi aineen professorin kanssa erikseen sovittavaa koti tai ulkomaista monografiaa.

Pääaineen cum laude approbatur -opintojakso (10 op)

1) **Kalela, J.**, Historiantutkimus ja historia (2000)

2) **Robinson – Fergus – Gordon**, An Introduction to European Legal History (3. painos 2001)

3)–5) Erikseen sovittava, kunkin osallistujan omaan tutkielma-aiheeseen liittyvä teos tai yhdistelmä artikkeliaineistoa.

2 b) Pääaineen laudatur-opintojakso (14 op)

1) **Tiihonen, S.**, Herruus 1 tai Herruus 2

2) **Kangas, U.** (toim.), Oikeustieteen historia Suomessa 1900–2000 tai **Suomen tieteen historia 2**.

3) Vähintään neljä aineen professorin kanssa erikseen sovittavaa koti tai ulkomaista

monografiaa.

2 c) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Jukka Kekkonen** johtaa oikeushistorian jatkokoulutusseminaaria. Seminaarin ohjelmasta tiedotetaan erikseen oppiaineen jatkokoulutussivuilla.

1 d) Oikeusteorian seminaarien sijaan valittavissa oleva kirjallisuuskulustelu Oikeustieteen, erityisesti oikeushistorian, teorian ja menetelmät (cum laude approbatur) (10 op)

1) Yksi seuraavista: **Jenkins, K.**, Why History? tai **Skopcol, T.** (toim.): Vision and Method in Historical Sociology tai **Burke, P.**, History and Social Theory tai **Burke, P.** (toim.), New Perspectives on Historical Writing.

2) Yksi seuraavista kokonaisuuksista: **Barraclough, G.**, Oman ajan historian suunta- viivoja sekä **Carr, E. H.**: Mitä historia on tai **Renvall, P.**, Nykyajan historiantutkimus.

3) Yksi seuraavista (ei aikaisemmin tenttityjä): **Ylikangas, H.**, Puukkojunkkarit tai **Ylikangas, H.**, Nuijasota tai **Ylikangas, H.**, Tie Tampereelle tai **Ylikangas, H.**, Körttiläiset tuomiolla tai **Heikkinen, A.**, Kirveskansan elämää tai **Heikkinen, A.**, Kirveskansan murros tai **Heikkinen, A.**, Kirveskansan kansakunta.

4) Kaksi seuraavista: **Le Roy Ladurie, E.**, Karnevaalit tai **Le Roy Ladurie, E.**, Montaillou tai **Foucault, M.**, Tarkkailla ja rangaista tai **Davis, N. Z.**: Pardon Tales and Their Tellers sekä The Return of Martin Guerre (tai sama suomeksi) tai **Levi, G.**, Aineeton perintö tai **Ginzburg, C.** Johtolankoja tai **Ginzburg, C.**, The Cheese and the Worms tai **Thompson, E. P.**, Herrojen valta ja rahvaan kulttuuri tai **Anderson, P.**, Lineages of the Absolutist State (sovittavin osin).

Oikeussosiologia

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

1) **Heiskala, R.**, Toiminta, tapa ja rakenne.
2) **Habermas, J.**, Between Facts and Norms (saks. Faktizität und Geltung), **Luhmann, N.**, Law as a Social System (saks. Das Recht der Gesellschaft), **Ewald, F.**, L'Etat Providece tai **de Sousa Santos, B.**, Toward a New Legal Common Sense.

3) **Foucault, M.**, Naissance de la biopolitique (eng. The Birth of Biopolitics) tai **Rose, N.**, Powers of Freedom.

4) **Latour B.**, La Fabrique du Droit, **Moore, S. F.**, Law as Process (1983) tai **Fitzpatrick, P.**, The Mythology of Modern Law.

(ii) Laudatur-arvosana (14 op)

Tutkintovaatimuksista sovitaan erikseen aineen vastuuopettajan kanssa.

Oikeustaloustiede

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

1) **Friedman, David D.**: Law's Order. (2001) (344 s.)

2) **Posner Richard A.**, Economic Analysis of Law (1992 tai uudempi) (722 s.) tai **Cooter R. Ulen T.**, Law and Economics (1996) (481 s.) ja **Dnes, A.W.**, The Economics of Law (1996) (200 s.).

3) Oikeustaloustieteellinen väitöskirja Suomesta mm. **NysténHaarala, Soili**, The longterm contract: contract law and contracting (1998) (325 s.), **Halme, L.**, Pankki sääntely ja valvonta (1999) (560 s.) tai **Kaisanlahti, T.**, Sidosryhmät ja riski pörssi-yhtiössä (1999) - artikkeleineen (159 s. + 159 s.) tai **Määttä, K.**, Environmental Taxes (1997) (363 s.) tai **Timonen, P.**, Määräysvalta, hinta ja markkinavoima (1997) (359 s.).

4) **Määttä Kalle**, Taloustiede kotimaisessa lainvalmistelussa (2008)

Vaihtoehtoiset opintosuoritustavat: Tutkijan on mahdollista ottaa soveltuvin osin osaa oppiaineesta järjestettävään täydentävien opintojen opintokokonaisuuksiin, mikäli näitä opintoja ei sisälly aiempaan tutkintoon. Näistä ja muista vaihtoehtoisista suoritustavoista on sovittava erikseen.

(ii) Laudatur -arvosana (14 op)

1) **Varian, Hal R.**, Intermediate microeconomics: a modern approach (1996) (650 s.) tai vastaava teos.

2) **Miceli, Thomas J.**, Economics of the law (1997) (236 s.) tai **Mattei, Ugo**, Comparative law and economics (1997) (266 s.)

3) Artikkelikokoelma oikeustaloustieteen klassikoita.

Gary S. Becker, Crime and punishment: an economic approach. Journal of political economy (1968), s. 169-217. **Akerlof, George**, The market for lemons: qualitative uncertainty and the market mechanism, 84 Quarterly Journal of Economics (1970), s. 488-500. **Coase, Ronald**, The problem of social cost, The Journal of law & economics (1960), s. 1-44. **Louis Kaplow - Steven Shavell**, Property rules versus liability rules: an economic analysis, Harvard law review (1996), s. 713-790.

4) Lisäksi laajuudeltaan noin 3 opintoviikon kokonaisuus opettajan kanssa sovittavaa kirjallisuutta, joka soveltuu tutkijan omaan tutkimusalueeseen.

Vaihtoehtoiset opintosuoritustavat: Tutkijan on mahdollista ottaa soveltuvin osin osaa oppiaineesta järjestettävään täydentävien opintojen opintokokonaisuuksiin, mikäli näitä opintoja ei sisälly aiempaan tutkintoon. Näistä ja muista vaihtoehtoisista suoritustavoista on sovittava erikseen.

b) Aineen jatkokoulutusseminaari ja metodipetys

Prof. **Matti Heimonen** johtaa oikeusta-

loustieteen jatkokoulutusseminaaria. Alkukokous, jossa päätetään mm. aikatauluista, pidetään syyslukukaudella tiistaina 16.09. klo. 17–20 P518. Seminaarin materiaalin hallintaan käytetään sähköpostia.

Oikeusteoria

Tutkintovaatimuksista tulee sopia aineen opettajan kanssa.

a) Sopimuksen mukaan cum laude approbatur-arvosanaa varten noin 1400 sivua (10 op) ja laudatur-arvosanaa varten noin 1700 sivua teoksista (14 op), joita ei ole aikaisemmin suoritettu, esimerkiksi:

Aulis Aarnio, The Rational As Reasonable (1987), **Carlos E. Alchourron & Eugenio Bulygin**, Normative Systems (1971), **Robert Alexy**, Theorie der juristischen Argumentation : die Theorie des rationalen Diskurses als Theorie der juristischen Begründung (1983) tai A Theory of Legal Argumentation. The Theory of Rational Discourse as Theory of Legal Argumentation (1989), **M. Bogdan**, Komparativ rättskunskap (1993), **James Boyd-White**, Heracles Bow: Essays on the Rhetoric and Poetics of Law (1985), **Otto Brusiin**, Tuomarin harkinta normien puuttuessa (1938), **Costas Douzinas** et al. (toim.), Postmodern Jurisprudence (1991), **Torsten Eckhof**, Rettskildelaere (1971), **Lars D. Eriksson**, Kritik, moral och rätt (1992), **Joel. Feinberg & Hyman Gross**, (toim.), Philosophy of Law (uusin laitos), **Peter Goodrich**, Oedipus Rex (1995), **Håkan Gustafsson**, Rättens polyvalens (2002), **H.L.A. Hart**, The Concept of Law (2.p., 1994), **Markku Helin**, Lainoppi ja metafysiikka (1988), **Ari Hirvonen**, Oikeuden käynti. Antigonon laki ja oikea oikeus (2000), **Arthur Kaufmann**, Grundprobleme der Rechtsphilosophie (1994), **Hans Kelsen**, Reine Rechtslehre. 2.p. (1960), **Duncan Kennedy**, A Critique of Adjudication {fin de siècle} (1997), **Eerik Lager-spetz**, Opposite Mirrors (1995), **Karl Larenz**, Methodenlehre der Rechtswissenschaft (4. p. 1979), **Neil MacCormick**, Legal

Reasoning and Legal Theory (1978), Questioning Sovereignty: law, state and nation in the European commonwealth (1999), Rhetoric and the rule of law : a theory of legal reasoning (2005), Institutions of Law: An Essay in Legal Theory (2007), **Panu Minkkinen**, Thinking without Desire. (1999), **Matti I. Niemi**, Päämäärien valtakunta (1996), **Satu Paasilehto**, Constellations. A New Approach to Legal Culture and European Integration of Private Law (2002), **Aleksander Peczenik**, Rätten och förnuf-tet (1988), **Juha-Pekka Rentto**, Prudentia iuris. The Art of the Good and the Just (1988), **Alf Ross**, On Law and Justice (1953), **Carl Schmitt**, Poliittinen teologia (1997), **Raimo Siltala**, A Theory of Precedent (2000), **Raimo Siltala**, Oikeustieteen tieteenteoria (2003), **Raimo Siltala**, Oikeudellinen tulkintateoria, **Jarkko Tontti**, Right and Prejudice. Prolegomena to a Hermeneutical Philosophy of Law (2004), **K. Zweigert**, **H. Kötz**, Einführung in die Rechtsvergleichung auf dem Gebiete des Privatrecht III (1984 tai uudempi painos), tai **amat**, An Introduction to Comparative Law III (1998).

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

c) Väitöskirja (suosituslaajuus 250-300 sivua)

Perhe- ja jäämistöoikeus

Linjavalinnasta ja tenttikirjallisuudesta on sovittava erikseen aineen professorin kanssa. Cum laude approbatur arvosanan tentin laajuus on 1000-1400 sivua (10 op) tentittävien kirjojen kielestä riippuen. Laudatur-arvosanan tentin laajuus on vastaavin perustein 1500-1950 sivua (14 op).

A. Perintö- ja testamenttioikeus

Aarnio, A., Perillisen oikeusasemasta (1967).
Aarnio, A., Kysymyksiä testamenttioikeuden alalta (1969)
Arnholt, C.J., Arveretten (4.p. 1980)
Augdall, P. - Hambro, P.E., Arveloven med kommentarer (1985).
Bailey, S.J., The Law of Wills (7.p. 1973).

Brox, H., Erbrecht (uusin painos).

Clark - Ross Martyn., Theobald on Wills (1993)

Danielsen, S., Arveloven (1997)

Dukemienier - Johansson., Wills, Trusts, and Estates (2000)

Finch - Masson - Wallis - Hayes., Wills, Inheritance and Families (1996)

Kangas, U., Lahja (1993).

Kangas, U., Lesken oikeudellinen asema (1982).

Kralik, W., Das Erbrecht (1983).

Lødrup, P., Arverett. 4. utgave (1999).

Lohi, T.: Ennakkoperinnöstä (1999)

Lohi, T., Vastuu kuolleen henkilön velasta I (1998).

Mellows, A.R., The Law of Succession (uusin painos)

Nørgaard, I. - Nørgaard, J. - Vesterdorf, P.: Arveret (1998)

Parry and Clark, The Law of Succession (11.p. 2002).

Ross., Inheritance Act claims (2000)

Saarenpää, A., Perintö ja jäämistö (1994).

Saarenpää, A., Tasajaon periaate (1980).

Schmidt, T.S., (red) Arveret (2.p. 1991) tai osia teoksesta.

Sherrin - Barlow - Wallington: William's Law relating to Wills (1987)

Taksø-Jensen, F., Person-, Familie- og Arveret (1997).

Taksø-Jensen, F.: Arveretten (1996)

Taksø-Jensen, T., Testamenter (2002)

von Lübtow, U., Erbrecht (1971).

Walén, G., Kommentar till Ärvdabalken. Del I (2000) ja Del II (1993).

Ylöstalo, M., Testamentin moitteesta (1953)

Ylöstalo, M., Testamentin tulkinnasta (1954).

B. Avioliitto-oikeus

Agell, A., Samboende utan äktenskap. Rättsläge och rättspolitik (1982).

Agell, A., Underh ll till barn och make (3.p. 1986 tai uudempi).

Bradley, D: Family Law and Political Culture (1996)

Bromley, P.M. - Lowe, N.V., Bromley's Family Law (7.p. 1987).

- Cretney, S & Masson, J.**, Principles of Family Law (6th edition 1997)
- Dnes - Rowthorn**, The Law and Economics of Marriage & Divorce 2002)
- Eekelaar, J.**, Family Law and Social Policy (2.p. 1984).
- Eekelaar, J. - Mavis, M.**, Maintenance after Divorce (1986).
- Fineman, M.**, The Illusion of Equality (1991).
- Freeman, M.D.A.** (ed.), Essays in Family Law (1985).
- Giesen, D.**, Familienrecht (1994)
- Glendon, M.**, The Transformation of Family Law (1989).
- Glendon, M.A.**, The New Family and the New Property
- Hogget, B.M. - Pearl, D.S.**, The Family Law and Society. Cases and Materials (3.p. 1991).
- Holmøy - Lødrup.**, Ekteskapsloven (2001)
- Jäterä-Jareborg, M.**, Partsautonomi och efterlevande makes rättsställning (1989).
- Lødrup, P.**, Familieretten. 3. utgave (1997).
- Lund-Andersen (& alt.)**, Familieret (4.udegave 1996).
- Mahkonen, S.**, Avioero (1980),
- Nielsen, L. - Rasmussen, J.**, Familieretten (2001)
- Ryrstedt, E.**, Bodelning och bostad (1998)
- Saarenpää, A.**, Avioliittolain muutokset (4.p. 1992).
- Strøm Bull, K.**, Avtaler mellom ektefeller (1993).
- Sverdrup, T.**, Stiftelse av sameie i ekteskap og ugift samliv (1997)
- Teleman, Ö.**, Bodelning under äktenskap och vid skilsmässa (1998).
- Teleman, Ö.**, Äktenskapsförord (1997)
- Tottie, L.**, Äktenskapsbalken (1990).
- Weitzman, L - Maclean, M (ed.)**, Economic Consequences of Divorce (1992).
- Minderjähriger bei medizinischen Eingriffen** (1994).
- Danielsen, S. - Black, N.**, Myndighedsloven (3.p. 1988).
- Freeman, M.D.A.**, The Rights and the Wrongs of Children (1983).
- Halttunen, R.**, Oikeudellisesta ratkaisusta joustavien oikeusnormilauseiden soveltamisalueella (1993).
- Kaisto, J. - Oulasmaa, P.**, Lapsen elatus (1994).
- Kangas, U.**, Suomen nimioikeus (1999).
- Kangas, U.**, Uskottu mies holhousoikeudenjärjestelmässä (1987).
- Kurki-Suonio, K.**, Äidin hoivasta yhteishuoltoon (1999).
- Köhler, W - Luthin, H.**, Handbuch des Unterhaltsrechts (8. Auflage 1993).
- Lynge Andersen, L. - Iversen, B. - Norgaard, J.**, Umyndiges formue (1988).
- Mahkonen, S.**, Voidaanko lasta lailla suojella? (1991)
- Mahkonen, S.**, Lastensuojeluilmoitus (2003)
- Mikkola, M. - Helminen, J.**, Lastensuojelu (1994).
- Savolainen, M.**, Lapsen huolto ja tapaamisoikeus (1984).
- Schiratzki, J.**, Barnets bästa i ett mngkulturellt Sverige (2001)
- Schiratzki, J.**, Barnrättens grunder (2002)
- Schiratzki, J.**, Vrdnad och vrdnadstviser (1997)
- Singer, A.**, Föräldrarskap i rättslig belysning (2000)
- Smith, L.**, Foreldremyndighet og bamerett (1981).
- Walén, G - Vängby, S.**, Förädrabalken. En kommentar. Del I (2002), Del II (2002)
- Walén, G - Vängby, S.**, Förädrabalken. Del I - II (2002).

C. Lapsi- holhousoikeus ja nimioikeus

- Agell, A (red.)**, Familjestöd, familjebegrepp och underhållsskyldighet mot barn i de nordiska länderna (1996)
- Beitzke, G.**, Familienrecht (26.p. 1992), s. 179-339.
- Belling & alt.**, Das Selbstbestimmungsrecht

Prosessioikeus

- a) Kuulustelut
- (i) Cum laude approbatur –arvosana (10 op)
- 1) Kolme seuraavista teoksista: **Ekelöf, P.**

O., Edelstam, H., Rättegång I (8. p. 2002), **Ekelöf, P. O.**, Rättegång II (8. p. 1996), **Ekelöf, P. O., Bylund, T., Boman, R.**, Rättegång III (7. p. 2006), **Ekelöf, P. O., Boman, R.**, Rättegång IV (6. p. 1992), tai näiden sijasta yksinään **Lindell, B.**, Civilprocessen (2 p. 2003).

2) **Ekelöf, P.O. - Edelstam H. - Boman R.**, Rättegång V (1998), **Welamson, L.**, Rättegång VI (3. p. 1994).

3) Jokin seuraavista teoksista: **Ashworth, A. - Redmayre, M.**, The Criminal Process (2004), **Jauernig, O.**, Zivilprozessrecht (28.p. 2003 tai uudempi painos), **Roxin, C.**, Strafverfahrensrecht (1998 tai uudempi painos), **Martin, J.**, English Legal System (2005).

4) Jokin seuraavista teoksista: **Havansi, E.**, Uusi turvaamistoimilainsäädäntö selityksiineen (2.p. 1994), **Koulu, R.**, Konkurssi Euroopan unionissa (2000), **Koulu, R.**, Kansainvälinen possessioikeus pääpiirteittäin (2003), **Gregow, T.**, Utsökningsrätt (3.p. 1996), **Welamson, L. - Mellqvist, M.**, Konkurs (10. p. 2003), **Norrgård, M.**, Interimistiska förbud i immaterialrätten (2002), **Hupli, T.**, Konkurssitakaisinsaanti oikeudenkäyntinä (2006), **Hirvelä, Päivi**, Rikosprosessi lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa (2006), **Rautio, J.**, Hyötykonfiskaatiokanne (2006) tai jokin muu vastaava erityisteos kuulustelijan suostumuksin.

(ii) Laudatur -arvosana (14 op)

Sopimuksen mukaan kolme tai neljä teosta, vähintään yksi kustakin ryhmästä 13.

1) **Cappeletti, M.**, The Judicial Process in Comparative Perspective (1989), **Bayles, M.**, Procedural Justice (1991), **Hellmann, U.**, Strafprozessrecht (1998), **Jauernig, O.**, Zivilprozessrecht (28. p. 2003 tai uudempi), **Stavros, S.**, The Guarantees for Accused Persons Under Article 6 of the European Convention on Human Rights (1993), **White, R.**, The English Legal System in Action (3.p. 1999), **Zuckerman, A.A.S.**, Civil Justice in Crisis, **Ingman, T.**, English Legal Process (9. p. 2002), s. 1-112, 143-147, 155-233, 265-313 ja 384-504, tai jo-

kin muu vastaava yleisesitys kuulustelijan suostumuksin.

2) **Gomard, B.**, Civilprocessen (1995), **Lindell, B.**, Processuell preklusion (1993), **Diesen, C.**, Utevarohandläggning och bevisprövning i brottmål (1993), **Andenaes, J.**, Norsk straffeprocess III (2000), **Edelstam, H.**, Sakkunnigsbevis (1991), **Lindblom, P.H.**, Processhinder (1974), **Lindell, B.**, Sakfrågor och rättsfrågor (1987), **Smith, E.**, Vidnebeviset (1986), **Tiby, E.**, Domarjäv (1993), **Zahle, H.**, Om det juridiske bevis (1976), **Westberg, P.**, Domstols officialprövning (1988), **Bergholtz, G.**, Ratio et auctoritas. Ett komparativrättsligt bidrag till frågan om domstolsmotiveringens betydelse främst i tvistemål (1988), **Andersson, T.**, Rättskyddsprincipen (1997), **Lundqvist, U.**, Bevisförbud (1998), **Edelstam, H.**, Offentlighet och sekretess i rättegång: principen om förhandlingsoffentlighet (2001), **Ebervall, L.**, Försvararens roll (2002), **Robberstad, A.**, Mellom tvekamp och inkvisisjon: Straffeprocessens grunnstruktur belyst ved fornaermedes stilling (1999) tai **Aall, J.**, Rettstat og menneskerettigheter (2004), **Bylander, Eric - Lindblom, P.H.(toim.)**, Muntlighet vid domstol i Norden (2005), **Heuman, L.**, Bevisbördan och beviskrav i tvistemål (2005), **Lindell, B.**, Notorietet och kontradiktion (2007) tai jokin muu vastaava pohjoismainen monografia kuulustelijan suostumuksin.

3) **Hormia, L.**, Todistamiskiellosta rikosprosessissa I (1978) ja II (1979), **Lappalainen, J.**, Vahingonkorvausvaatimuksesta rikosjutussa (1986), **Jonkka, J.**, Syytekynnys (1991), **Niemi-Kiesiläinen, J.**, Luonnollisen henkilön velkavastuu insolvenssi-oikeudessa (1995), **Laukkanen, S.**, Tuomarin rooli (1995), sopimuksen mukaiset osiot trilogiasta **Koulu, R.**, Yrityssaneerausmenettelyn aloittaminen (1994), Saneerausohjelman vahvistaminen (1995) ja Saneerausohjelman toteuttaminen (1998), **Jääskeläinen, P.**, Syyttäjä tuomarina (1997), **Leppänen, T.**, Riita-asian valmistelu todistusaineiston osalta (1998), **Koulu, R.**, Palautus- ja korvausvastuu konkurssitakaisinsaannissa (1999), **Pohjonen, S. (toim.)**,

Sovittelu ja muut vaihtoehtoiset konfliktinratkaisumenetelmät (2001), **Pölonen, P.**, Henkilödistelu rikosprosessissa (2003), **Virolainen, J. - Martikainen, P.**, Pro & contra (2003), **Huovila, M.**, Periaatteet ja perustelut (2003), **Ervasti, K.**, Käräjäoikeuksien sovintomenettely (2005), **Niemi-Kiesiläinen, J.** Rikosprosessi ja parisuhdeväkivalta (2004), **Hupli, T.**, Täytäntöönpanointressi yrityssaneerauksessa (2004) tai **Havansi, E.**, Määräajat ja oikeudenkäynti (2004), **Koulu, R.**, Välimieslainkäytön oikeudellinen kontrolli (2007), **Spolander, M.**, Menettelyn joutuisuus oikeudenmukaisen rikosoikeudenkäynnin osatekijänä (2007), **Tapanila, A.**, Tuomarin esteellisyys (2007), **Vuorenpää, M.**, Syyttäjän tehtävät (2007), **Lindfors, H.** Sivullisen asema ulosotossa (2008).

b) Prosessioikeuden jatkokoulutusseminaari

Prof. **Juha Lappalaisen** johtama tutkijaseminaari kokoontuu lukuvuoden aikana erikseen ilmoitettavina ajankohtina.

Rikosoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

Tutkintovaatimuksista on sovittava erikseen aineen professorin kanssa. Cum laude approbatur -tenti tai tenttejä (I, II) voidaan rikosoikeudessa suorittaa professorin kanssa sovittavalla tavalla joko kattavasti useammalta rikosoikeuden ja kriminaalitieteiden osa-alueilta tai keskittyen yhteen tai kahteen seuraavista erikoistumisalueista. Yhdessä cum laude approbatur -tentissä suoritettavan kirjallisuuden laajuus on n. 1 500 sivua, ja sen suorittamisesta vaihtoehtoisin tavoin (esimerkiksi LL.M.-diplomiohjelman asianomaisten kurssien yhteydessä) voi neuvotella professorin kanssa.

1) Rikoslainopin ulkomainen yleisesitys: esim. **Jareborg, N.**, Allmän kriminalrätt

(2001) tai **Andenaes, J. - Matningsdal, M. - Rieber-Mohn, F.**, Alminnelig strafferett (5. utg. 2004).

2) Koti- tai ulkomainen rikosoikeusteoreettinen tai rikoslainopillinen teos (teokset): esim. **Andersson, U.**, Hans (ord) eller Hennes?: en könsteoretisk analys av straffrättsligt skydd mot sexuella övergrepp (2004), **Backman, E.**, Oikeustiede yhteiskuntatieteenä (1992), **Duff, A. - Green, S.** (eds.): Defining Crimes. Essays on the Special Part of the Criminal Law (2005), **Fletcher, G.**, Basic Concepts of Criminal Law (1998), **Fletcher, G.**, The Grammar of Criminal Law I (2007), **Frände, D.**, Den straffrättsliga legalitetsprincipen (1989), **Hahto, V.**, Uhrin myötävaikutus ja rikosentekijän vastuu (2004), **Harding, C.**, Criminal Enterprise (2007), **Husak, D.**, Overcriminalization. The Limits of the Criminal Law (2008), **Häyrynen, J.**, Arvopaperimarkkinoiden väärinkäyttö (2006), **Illman, M.**, Hets mot folkgrupp (2005), **Jönsson, S.**, Straffansvar och modern brottslighet (2004), **Koponen, P.**, Talousrikokset rikos- ja rikosprosessioikeuden yhtymäkohdassa (2004), **Kurenmaa, T.**, Sisäpiirintiedon väärinkäyttö (2003), **Lahti, R. - Nuotio, K.** (eds.), Criminal Law Theory in Transition – Strafrechtstheorie im Umbruch (1992), **Lappi-Seppälä, T.**, Rangaistuksen määräämisestä I. Teoria ja yleinen osa (1987), **Lernestedt, C.**, Kriminalisering (2003), **Matikkala, J.**, Tahallisuudesta rikosoikeudessa (2005), **Melander, S.**, Kriminalisointiteoria (2008), **Nuotio, K.**, Teko, vaara, seuraus (1998), **Nuotio, K.** (ed.), Festschrift in Honour of Raimo Lahti (2007), **Nuutila, A.-M.**, Rikosoikeudellinen huolimattomuus (1996), **Pihlajamäki, A.**, Tietojenkäsittelyrauhan rikosoikeudellinen suoja (2004), **Pirjatanniemi, E.**, Vihertyvä rikosoikeus (2005), **Ruuskanen, M.**, Hätävarjelu ja parisuhdeväkivalta (2005), **Sahavirta, R.**, Rahanpesu rangaistavana tekona (2008), **Tapani, J.**, Petos liikesuhteessa (2004), **Tolvanen, M.**, Tieliikenne-rikokset ja kriminaalipolitiikka (1999), **Wagner-Prenner, M.**, Syyntakeisuus ja mielentila (2000) tai **Wahlberg, M.**, Den finska straffrättsvetenskapens

födelse I (2003).

3) Kriminologinen/kriminaalipoliittinen teos (teokset) (jollei niitä ole jo aiemmin suoritettu): esim. **Alvesalo, A.**, *The Dynamics of Economic Crime Control* (2003), **Cavadino, M. – Dignan, J.**, *Penal Systems* (2006), **Coleman, J.V.**, *The Criminal Elite* (2nd ed. 1989), **Downes, D. – Rock, P.**, *Understanding Deviance* (4th ed. 2003), **Ericson, R.**, *Crime in an Insecure World* (2007), **Felson, M. – Clarke, R. V.** (eds.), *Business and Crime Prevention* (1997), **Garland, D.**, *Punishment and Modern Society* (1990), **Garland, D.**, *The Culture of Control* (2001), **Garland, D. – Sparks, R.**, *Criminology and Social Theory* (2000), **Kivivuori, J.**, *Rikollisuuden syyt* (2008), **Marttunen, M.**, *Nuorisorikosoikeus* (2008), **Ruggiero, V. et al.** (eds.), *The New European Criminology* (1998), **Sarnecki, J.**, *Introduktion till kriminologi* (2003), **van Swaaningen, R.**, *Critical Criminology* (1997) tai **Zedner, L.**, *Criminal Justice* (2004).

4) Kansainvälistä tai eurooppalaista rikosoikeutta käsittelevä teos (teokset): esim. **Asp, P.**, *EG:s sanktionsrätt* (1998), **Asp, P.**, *EU & Straffrätten* (2002), **Bassiouni, M.C.**, *Introduction to International Criminal Law* (2003), **Blakesley, C.L.**, *Terror and Anti-Terrorism* (2006), **Cassese**, *International Criminal Law* (2nd ed. 2008), **Corstens, G. – Pradel, J.**, *European Criminal Law* (2002), **Cryer, R.** et al., *An Introduction to International Criminal Law and Procedure* (2007), **Delmas-Marty, M. – Vervaele, J.A.E.** (eds.), *The Implementation of the Corpus Iuris in the Member States, I* (2000), **Harding, C. et al.** (eds.), *Criminal Justice in Europe* (1995), **Hecker, B.**, *Europäisches Strafrecht* (2. Aufl. 2007), **Husabø, E.J. – Strandbakken, A.** (eds.), *Harmonization of Criminal Law in Europe* (2005), **Kimpimäki, M.**, *Universaaliperiaate kansainvälisessä rikosoikeudessa* (2005), **Kittichaisaree, K.**, *International Criminal Law* (2001), **Knoops, G.-J. A.**, *Theory and Practice of International and Internationalized Criminal Proceedings* (2005), **Mettraux, G.**, *International Crimes and the ad hoc Tribunals* (2005), **Peers, S.**, *EU Justice and Home Affairs Law*

(2nd ed. 2006), **Påle, K.**, *Villkor för utlämning* (2003), **Ratner, S.R. – Abrams, J.S.**, *Accountability for Human Rights Atrocities in International Law* (2nd ed. 2001), **Romano, C.P. R. et al.** (eds.), *Internationalized Criminal Courts* (2004), **Satzger, H.**, *Internationales und Europäisches Strafrecht* (2. Aufl. 2008), **Schabas, W.A.**, *An Introduction to the International Criminal Court* (3rd ed. 2007), **Schabas, W.A.**, *The UN International Criminal Tribunals. The former Yugoslavia, Rwanda and Sierra Leone* ((2006), **Schünemann, B.** (ed.), *A Programme for European Criminal Justice* (2006) s. 255-496, **Skogly, S.I.**, *Beyond National Borders: States' Human Rights Obligations in International Cooperation* (2006), **Stessens, G.**, *Money Laundering* (2000), **Thunberg Schunke, M.**, *Internationell rättshjälp i brottmål inom EU* (2004), **Triffterer, O.** (ed.), *Commentary on the Rome Statute of the International Criminal Court* (1999), **Walker, N.** (ed.), *Europe's Area of Freedom, Security and Justice* (2004), **Werle, G.**, *Principles of International Criminal Law* (2005), **White, S.**, *Protection of the Financial Interests of the European Communities* (1998), **Wong, C.**, *Criminal Act, Criminal Jurisdiction and Criminal Justice* (2004) tai **Zahar, A. – Sluiter, G.**, *International Criminal Law* (2008).

(ii) Laudatur -arvosana (14 op)

Tutkintovaatimuksista on sovittava erikseen aineen professorin kanssa. Tentittävän kirjallisuuden (yhteensä n. 2 100 s.) tulisi professorin kanssa sovittavalla tavalla yleensä koskea vähintään kahta seuraavista rikosoikeuden ja kriminaalitieteiden osa-alueista. Kirjallisuuden vaihtoehtoisista suoritustavoista voi neuvotella professorin kanssa.

1) Ulkomainen rikosoikeuden yleisesitys kokonaan tai sovittavin osin: esim. **Ashworth, A.**, *Principles of Criminal Law* (5th ed.2006), **Fletcher, G.**, *Rethinking Criminal Law* (1978), **Kühl, K.**, *Strafrecht. Allgemeiner Teil* (5. Aufl. 2005), **Pradel, J.**, *Droit pénal*

comparé (2 e éd. 2002) tai **Roxin, C.**, Strafrecht. Allgemeiner Teil I (4. Aufl. 2006) tai **Simester, A.P. – Sullivan, G.R.**, Criminal Theory and Doctrine (2nd ed. 2003).
 2) Rikosoikeusteoreettinen teos (teokset): jokin edellä rikosoikeuden cum laude approbatur -tentin vastaavassa kohdassa mainituista vieraskielisistä teoksista (jollei niitä ole jo aiemmin suoritettu) tai esim. **Duff, A. et al.** (eds.), Penal Theory and Practice (1994), **Duff, A.** (ed.), Philosophy and the Criminal Law (1998), **Duff, A.**, Punishment, Communication and Community (2000), **Duff, A.**: Answering for Crime: Responsibility and Liability in the Criminal Law (2007), **Eser, A. et al.** (Hrsg.), Die deutsche Strafrechtswissenschaft vor der Jahrtausendwende (2000), **Lacey, N.**, State Punishment (1988), **Norrie, A.**, Crime, Reason and History (1993), **Norrie, A.**, Punishment, Responsibility and Justice (2000), **Robinson, P. H.**, Structure and Function in Criminal Law (1997), **Shute, S. – Simester, A.P.** (eds.), Criminal Law Theory. Doctrines of the General Part (2002) tai **Tadros, V.**, Criminal Responsibility (2005).
 3) Kriminologinen/kriminaalipoliittinen teos (teokset): esim. jokin edellä rikosoikeuden cum laude approbatur -tentin vastaavassa kohdassa mainituista vieraskielisistä teoksista (jollei sitä ole jo aiemmin suoritettu).
 4) Kansainvälistä ja/tai eurooppalaista rikosoikeutta käsittelevä teos (teokset): esim. jokin edellä rikosoikeuden cum laude approbatur -tentin vastaavassa kohdassa mainituista vieraskielisistä teoksista (jollei sitä ole jo aiemmin suoritettu).

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Raimo Lahti** johtaa rikosoikeuden tutkijaseminaaria. Kokouksista ilmoitetaan erikseen.

Työoikeus

a) Kuulustelut

Tutkintovaatimuksista on sovittava aina erikseen aineen professorin kanssa.

(i) Cum laude -arvosana (10 op)

a) Jos jatko-opiskelijan vahvistettu pääaine on sama, jossa hän on suorittanut OTK-tutkinnon syventävät opinnot: pääaineen opintoja tukeva, saman oppiaineen tai aineryhmän muu erikoistumisala kuin syventävissä opinnoissa tai lähiaineen cum laude approbatur -opintojakso.

b) Jos jatko-opiskelija ei ole suorittanut OTK-tutkinnon syventäviä opintoja hänelle vahvistetussa pääaineessa: suoritetaan pääaineen cum laude approbatur -opintojakso.

(ii) Laudatur -arvosana (14 op)

Opiskelijan valinnan mukaan yksi teos jokaisesta kohdasta 1-4 *sekä kohta 5*. Aiemmin suoritettuja teoksia ei voida valita. **Teoksista on joka tapauksessa aina sovittava erikseen prof. Tiitisen kanssa.**

1) **Vuorio, J.**, Työsuhteen ehtojen määrittäminen (1955) tai **Tiitinen, K-P.**, Työ- ja virkaehtosopimusten neuvottelulausekkeista (1979) tai **Bruun, N.**, Kollektivavtal och rättsideologi (1979) tai **Sulkunen, O.**, Kansainväliset ammattiyhdistysoikeudet (2000) tai **Nummijärvi, Anja** Palkkasyrjintä (2004).

2) **Sarkko, K.**, Työrauhavelvollisuudesta (1969) tai **Sarkko, K.**, Työehtosopimuksen määräysten oikeusvaikutukset (1973) tai **Saloheimo, J.**, Hallintopakosta työsuoje-lun valvonnassa (1987) tai **Liukkunen, U.**, The Role of Mandatory Rules in International Labour Law (2004).

3) **Sipilä, A.**, Suomen työoikeuden käsite ja järjestelmä sekä suhde sosiaaliseen lainsäädäntöön (1938) tai **Aurejärvi, E.**, Urakkasopimus (1976) tai **Kairinen, M.**, Perussuhdeteoriasta työoikeuden yleisten oppien osana (1979).

4) **Henning, A.**, Tidsbegränsad anställning (1984) tai **Göransson, H.**, Kollektivavtalet som fredspliktsinstrument (1988) tai **Nyström, B.**, Medling i arbetstvister (1990) tai **Eklund, R.**, Bolagisering – ett mode eller måste (1992) tai **Malmberg, J.**, Ans-

tällningsavtalet. Om anställningsförhållandets individuella reglering (1997) tai **Rimsten, O.**, Arbetsdomstolen och lagstiftaren. Om värderingar i rättsligt beslutsfattande (1998) tai **Glavá, M.**, Arbetsbrist och kravet på saklig grund. En alternativrealistisk arbetsrättslig studie (1999) tai **Fransson, S.**, Lönediskriminering (2001)

5) Vastaväittäjien lausunnot niistä suomalaisista väitöskirjoista, jotka tenttivä on valinnut suori-tettavik-seen (LM 1956 s. 267 ss., 1969 s. 578 ss., 1977 s. 83 ss., 1979 s. 384 ss. ja 583 ss., 1980 s. 55 ss., 1988 s. 172 ss., 2001 s. 358 ss. ja 902 ss sekä 2002 s. 457 ss.)

b) Aineen jatkokoulutusseminaarit

Prof. **Kari-Pekka Tiitinen** johtaa Helsingin yliopiston, Lapin yliopiston, Svenska handelshögskolanin ja Turun yliopiston yhteistä jatkokoulutusseminääriä. Seminaarin tarkka ohjelma ilmoitetaan erikseen.

Sosiaalioikeuden tutkijapiiri

Vetäjä: prof. **Matti Mikkola**

Tarkoitus: Edistää alan tutkimusta ja opetusta sekä kansainvälisten yhteyksien luomista ja ylläpitämistä Skandinavian, Venäjän ja Baltian maiden tutkijoiden ja tutkimuslaitosten sekä Leuvenin yliopiston yhteydessä toimivan Euroopan sosiaaliturvavainstituutin kanssa. Kansallista ja pohjoismaista sosiaalioikeuden tutkijapiiriä koskevat tarkemmat tiedot löytyvät yksityisoikeuden laitoksen tutkijakoulun sekä laitoksen/Matti Mikkola kotisivuilta.

Muu yksityisoikeuden laitoksen tutkijakoulu-

lutus
<http://www.helsinki.fi/privatelaw/tutkijakoulu/index.htm>

Urheilu-oikeus

a) Kuulustelut (sovitaan erikseen opettajan kanssa)

b) Tutkijaseminaari

Professori Heikki Halila johtaa urheilu-oikeuden valtakunnallista tutkijaseminaaria. Ensimmäinen kokoontuminen 15.9.2008 klo 18–20 P 444.

Valtiosääntö-oikeus

Vastuuopettaja: Valtiosääntö-oikeuden professori Tuomas Ojanen

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

Cum laude approbatur -arvosana voidaan suorittaa kirjoituksena ja/tai tenttinä. Opiskelijan tulee ennen suoritusta sopia vastuuo-pettajan kanssa kirjoituksen ja tentin vaatimuk-sista. Kirjoitus voi olla esimerkiksi noin 20 sivun laajuinen tieteellinen artikkeli tai essee. Tenttiin luettavaan kirjallisuuteen sisällytetään alan keskeisiä kotimaisia ja ulko-maisia väitöskirjoja, yleisesityksiä ja mono-grafioita, joita ei ole luettu pakollisia tai valinnaisia opintoja varten. Erityisesti suosittelaa kirjallisuutta, joka soveltuu jatko-opiskelijan omaan tutkimusalueeseen. Myös kirjoitustyön on pohjaututtava olennaisessa osin tällaiselle lähdemateriaalille. Tenttiin on luettava noin 1400 sivua kirjallisuutta. Edellytettävään sivumäärään vaikuttavat tentit-tävän aineiston vaikeusaste ja kieli. Sivumäärää laskettaessa ei huomioida hakemistoja, sisällysluetteloa, lähdeluetteloa tai liite-sivuja. Jos suoritetaan sekä kirjoitus että tentti, tenttiin vaadittava sivumäärä sovi-taan erikseen.

Soveltuvaa kirjallisuutta ovat esimerkiksi:

Albi, A., EU Enlargement and the Consti-tutions of Central and Eastern Europe (2005), **Albi, A. & Ziller, J. (eds.)**, The European Constitution and National Constitutions: Ratification and Beyond (2007), **Alston, P. (ed.)**, The EU and Human Rights (1999), **Alexy, R.**, Theorie der Grundrechte (1986), **Auel, K. & Benz, A. (eds.)**, The Europeanisation of Parliamentary Democracy (2006),

- Baranger, D. ym.**, Constitutionalism and the Role of Parliaments (2007), **Bellamy, R. (ed.)**, Constitutionalism and Democracy (2006), **Choudhry, S. (ed.)**, The Migration of Constitutional Ideas (2006), **Clapham, A.**, Human Rights Obligations of Non-State Actors (2006), **Curtin, D. ym. (eds.)**, The EU Constitution. The Best Way Forward? (2006), **Dembour, M.-B.**, Who Believes in Human Rights? (2006), **van Dijk, P. ym. (eds.)**, Theory and Practice of the European Convention on Human Rights (2006), **Douglas-Scott, S.**, Constitutional Law of the European Union (2002), **Dworkin, R.**, Freedom's Law (1996), **Dworkin, R.**, Sovereign Virtue (2000), **Dworkin, R.**, Is Democracy Possible Here? (2006), **Gearty, C.**, Principles of Human Rights Adjudication (2004), **Goldsworthy, J. (ed.)**, Interpreting Constitutions (2007), **Gómez I. ym. (eds.)**, International Protection of Human Rights: Achievements and Challenges (2006), **Greer, S.**, The European Convention on Human Rights (2006), **Hautamäki, V.-P.**, Perustuslain auktoritatiivinen tulkinta (2002), **Hopt, K.J. ym. (eds.)**, The European Foundation (2006), **Kelsen, H.**, Allgemeine Staatslehre (1925 tai myöhempi painos), **Kelsen, H.**, General Theory of Law and State (1945 tai myöhempi painos), **Keravuo-Rusanen, M.**, Yksityinen julkisen vallan käyttäjänä (2008), **Kliver, P. (ed.)**, National and Regional Parliaments in the European Constitutional Order (2006), **Lauren, P.G.**, The Evolution of International Human Rights (2003), **Lenaerts, K. ym. (ed.)**, Constitutional Law of the European Union (2005), **Loughlin, M. & Walker, N. (eds.)**, The Paradox of Constitutionalism (2007), **Lutz, D.S.**, Principles of Constitutional Design (2006), **Lämsineva, P.**, Perusoikeudet ja varallisuussuhteet (2002), **Marks, S.**, The Riddle of All Constitutions (2003), **Merrills J.G. & Robertson, A.H.**, Human rights in Europe (2001), **Mowbray, A.**, The Development of Positive Obligations under the European Convention on Human Rights by the European Court of Human Rights (2004), **Nergelius, J.**, Konstitutionellt rättighetsskydd (1996), **Nergelius, J. (ed.)**, Nordic and Other European Constitutional Traditions (2006), **Nieminen, L.**, Eurooppalaistuva valtiosääntöoikeus – valtiosääntöistyyvä Eurooppa (2004), **Orlin, T.S. ym. (eds.)**, The Jurisprudence of Human Rights Law (2000), **Peters, A.**, Elemente einer Theorie der Verfassung Europas (2001), **Piris, J.-C.**, The Constitution for Europe (2006), **Rytter, J.E.**, Grundrettigheder. Domstolenes fortolkning og kontrol med lovgivningsmagten (2000), **Scheinin, M.**, Ihmisoikeudet Suomen oikeudessa (1991), **Sjursen, H. (ed.)**, Questioning EU Enlargement (2006), **Tomuschat, C.**, Human Rights. Between Idealism and Realism (2003), **Trechsel, S.**, Human Rights in Criminal Proceedings (2005), **Tsagourias, N. (ed.)**, Transnational Constitutionalism (2007), **Viljanen, J.**, The European Court of Human Rights as a Developer of General Doctrines of Human Rights Law (2003), **Viljanen, V.-P.**, Perusoikeuksien rajoitusedellytykset (2001), **Walker, N. (ed.)**, Sovereignty in Transition (2003), **Weiler, J.H.H.**, The Constitution of Europe (1999), **Weiler, J. H. H. & Wind, M. (eds.)**, European Constitutionalism beyond the State (2003).
- (ii) Laudatur-arvosana (14 op)
- Laudatur-arvosana voidaan suorittaa kirjoituksena ja/tai tenttinä. Opiskelijan tulee ennen suoritusta sopia vastuopettajan kanssa kirjoituksen ja tentin vaatimuksista. Kirjoitus voi olla esimerkiksi noin 25–30 sivun laajuinen tieteellinen artikkeli tai essee. Tenttiin luettavaan kirjallisuuteen sisällytetään erityisesti alan keskeisiä ulkomaisia väitöskirjoja, yleisesityksiä ja monografioita, joita ei ole luettu pakollisia tai valinnaisia opintoja taikka cum laude approbatur -arvosanaa varten. Erityisesti suositellaan kirjallisuutta, joka soveltuu jatko-opiskelijan omaan tutkimusalueeseen. Myös kirjoitustyön on pohjautettava olennaisessa osin tällaiselle lähdemateriaalille. Tenttiin on luettava noin 1700 sivua kirjallisuutta. Vaadittavaan sivumäärään vaikuttavat samat tekijät, jotka on esitetty edellä cum laude approbatur -arvo-

sanan kohdalla. Kirjallisuusvaihtoehtoina ovat muun ohella edellä luetellut teokset. Kirjallisuutta voi valita soveltuvin osin myös esimerkiksi eurooppaoikeuden, kansainvälisen oikeuden ja oikeusteorian jatko-opintovaatimuksista.

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Opiskelijoita pyydetään seuraamaan oppiaineen ilmoitustaulua ja internet-sivuja, joilla ilmoitetaan luennoista ja muusta opetuksesta samoin kuin erilaisista jatkokoulutusseminaareista ja muista tilaisuuksista.

Velvoiteoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (10 op)

Teoksista sovitaan yksilöllisesti aineen professorin kanssa. Vaihtoehtoina ovat muun muassa seuraavat teokset.

Annola, V., Sopimuksen dynaamisuus (2003), **Atiyah, P.**, Accidents, compensation and the law (1999 tai uudempi), **Atiyah, P.**, Promises, morals and law (1981), **Bärlund, J.**, Reklamation i konsumentavtal (2002), **Collins, H.**, The Law of Contract (1993 tai uudempi), **Grönfors, K.**, Ställningsfullmakt och bulvanskap (1961), **Halila, H.**, Toimivaltajako yhdistyksissä (1993), **Halila, J.**, Saamisoikeuksien kuittauksesta (1961), **Hemmo, M.**, Vahingonkorvauksen määräytymisestä sopimussuhteissa (1994), **Hemmo, M.**, Vahingonkorvauksen määräytymisestä sopimussuhteissa (1996), **Hemmo, M.**, Sopimus ja delikti (1998), **Mononen, M.**, Sopimusoikeuden materiaalistumisesta (2001), **Muukkonen, P.J.**, Muutosäänökset (1958), **Norros, O.**, Vastuu sopimusketjussa (2007), **Nybergh, F.**, Rätten till tjänster I informations- och kreditsamhället (2004), **Pöyhönen, J.**, Sopimusoikeuden järjestelmä ja sopimusten sovittelu (1988), **Pöyhönen, J.**, Uusi varallisuusoikeus (2000), **Rudanko, M.**, Pankkiasiakkaan ja pankin oikeussuoja (1995), **Rudanko, M.**, Arvo-

paperimarkkinat ja siviilioikeus (1998), **Ru-nesson, E.**, Rekonstruktion av ofullständiga avtal: särskilt om köplagens reglering av risken för ökade prestationskostnader (1996), **Sisula-Tulokas, L.**, Sveda, värk och annat lidande (1995), **Ståhlberg, P.**, Ydinvastuusta (1993), **Taxell, L.E.**, Avtal och rättskydd (1972), **Taxell, L.E.**, Skadestånd vid avtalsbrott (1993), **Wilhelmsson, T.**, Social Contract Law and European Integration (1995), **Zweigert, K. - Kötz, H.**, An Introduction to Comparative Law, Part 2 (1998), **Ämmälä, T.**, Sopimuksen pätemättömyyden korjaantumisesta (1993).

(ii) Laudatur -arvosana (14 op)

Teoksista sovitaan yksilöllisesti aineen professorin kanssa. Vaihtoehtoina ovat muun muassa edellä cum laude approbatur -arvosanan kohdalla mainitut teokset.

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Mika Hemmon** jatkokoulutusseminaari kokoontuu salissa P 417 19.9., 10.10., 31.10., 21.11., 12.12., 23.1., 13.2., 5.3., 26.3., 16.4. ja 7.5. kello 16–18. Aikataulu saattaa muuttua, ja tarkempi ohjelma ilmoitetaan postituslistan kautta. Listalle pääsee ilmoittautumalla mika.hemmo@helsinki.fi

Kansainvälinen kauppa ja kuljetusoikeus

Jatkokoulutusseminaari / seminarium för lic. och dr. studier

Pääteeman kansainvälinen kauppa ja kuljetusoikeus ympärille järjestetään kerran kuu-kaudessa tapaaminen luentoja ja seminaarien merkeissä. Jatkokoulutusseminaari kokoontuu lkv 2008-2009 seuraavasti: 16.9., 21.10., 18.11., 8.12., 21.1., 24.2., 24.3., 28.4., 26.5. salissa P444 klo 17 – 20. Seminaarin vetäjänä toimii prof. **Lena Sisula-Tulokas**. Päämääränä on tukea lisensiaattien ja väitöskirjojen valmistumista. Tarkempi ohjelma ilmoitetaan myöhemmin. Seminaarilistalle pääsee ilmoittautumalla lena.sisula@helsinki.fi. Seminaarissa voi käyt-

tää suomea, ruotsia tai englantia, dvs. seminariedeltagarna kan använda svenska, finska eller engelska.

Tiedekunnan tutkijakoulut

Eurooppalaisen oikeuden perusteet -tutkijakoulu

”Eurooppalaisen oikeuden perusteet” on Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan tutkijakoulu, jota rahoittavat opetusministeriö ja Suomen Akatemia. Tutkijakoulu toimii Kansainvälisen talousoikeuden instituutin (KATTI) yhteydessä. Sen johtaja on professori Thomas Wilhelmsson yksityisoikeuden laitokselta ja varajohtaja dosentti Pia Letto-Vanamo KATTIsta. Tutkijakoulun yhteistyökumppaneita ovat Turun yliopiston eurooppaoikeuden oppiaine, Lapin yliopiston vertailevan oikeuslingvistiikan oppiaine sekä Helsingin yliopiston Eurooppa-tutkimuksen verkosto.

Tutkijakoulun toiminta-ajatuksena on kouluttaa vahvan tutkimuksellisen taustan omaavia eurooppaoikeuden osaajia, jotka tulevat valmistumisensa jälkeen sijoittumaan tutkimus- ja opetustehtäviin yliopistosektorille sekä kansainvälisiin asiantuntijatehtäviin. Tutkijakoulu korostaa toiminnassaan kansainvälisyyttä, minkä takeena ovat opetusjärjestelyiden kansainvälisyys, laaja eurooppalainen yhteistyöverkosto, tutkijakoulun oma vaihto-ohjelma sekä mahdolliset ulkomaalaiset tutkijakoulutettavat. Tutkijakoulu edistää työelämänsuhteita omalla harjoittelijaohjelmalla. Tutkijakoulu panostaa toiminnassaan myös tieteidenvälisyyteen.

Innovation Incentives and the Regulatory Infrastructure (INNOCENT) -tutkijakoulu

Innovation Incentives and the Regulatory

Infrastructure (INNOCENT) on immateriaalioikeuden kansainvälinen ja valtakunnallinen tutkijakoulu. Tutkijakoululle on myönnetty vuosille 2007-2011 viisi tutkijaopiskelijapaikkaa.

INNOCENT-tutkijakoulun toimintaa tukee seitsemän kotimaista ja viisi ulkomaista yliopistoa. Tutkijakoulun toimintaa on sitoutunut tukemaan myös 17 suomalaista yritystä, yhteisöä ja virastoa.

Tutkijakoulu panostaa kansainvälistymiseen tarjoamalla tutkijoilleen mahdollisuuden jopa kaksi vuotta kestävään tutkimuskauteen ulkomaisessa yhteistyöyliopistossa. Lisäksi tutkijakoulu pyrkii lisäämään tutkijoiden mahdollisuuksia siirtyä valmistumisensa jälkeen liike-elämään tarjoamalla mahdollisuuksien mukaan enintään neljän kuukauden harjoittelujakson jonkin yhteistyöyhteisönsä palveluksessa.

Oikeus muuttuvassa maailmassa -tutkijakoulu

Oikeus muuttuvassa maailmassa (OMM) on kansainvälistymistä painottava valtakunnallinen oikeustieteen tutkijakoulu. Tutkijakoulu kattaa kaikki oikeustieteen alat, yhtä hyvin aineellisen oikeuden kuin ns. oikeuden yleis-tieteet. Jokainen tutkijakoulutettava perehtyy oikeuden eurooppalaistumisen ja kansainvälistymisen kysymyksiin, mutta tutkimusaiheen tai lähestymistavan ei kuitenkaan edellytetä kytkeytyvän nimenomaisesti näihin aihepiireihin.

OMM tarjoaa tohtoriopiskelijoille systemaattisen, etenevän koulutusohjelman. OMM kiinnittää erityistä huomiota koulutuksen ja työnohjauksen laatuun. OMM on jatkoa vuosina 1999–2006 toimineelle Oikeus muuttuvassa yhteiskunnassa -tutkijakoululle ja huolehtii erityistoimin keskeneräisten töiden loppuunsaattamisesta.

OMM-tutkijakouluun kuuluvat kaikki Suomen oikeustieteelliset tiedekunnat ja muut

oikeustieteellistä koulutusta antavat laitokset ja yksiköt. OMM:llä on tiiviit yhteydet elinkeinoelämään, ulkomaisiin yliopistoihin, tutkimuslaitoksiin ja tutkijankoulutusverkostoihin. OMM toimii kiinteässä yhteistyössä paitsi tiedekuntien ja tutkimuslaitosten, myös oikeustieteen kotimaisten tutkijakoulujen ja tutkimuksen huippuyksikön kanssa. Tutkijakoulun toimintaa hallinnoi Helsingin yliopisto. Opetusministeriö on myöntänyt tutkijakoululle rahoituksen kymmeneen tutkijaopiskelijapaikkaan vuosille 2007–2011. Lisäksi tutkijakoulun toimintaa rahoittaa Suomen Akatemia.

Rikos- ja prosessioikeuden sekä oikeuden yleistieteiden tutkijakoulu

Rikos- ja prosessioikeuden sekä oikeuden yleistieteiden laitoksen yhteydessä on ollut lukuvuoden 2005–2006 alusta tutkijakoulu. Sen tavoitteena on tehostaa tiedekunnan, laitoksen ja sen oppiaineiden piirissä annettavaa jatkokoulutusta, erityisesti kehittämällä laitoksen oppiaineiden yhteistyötä jatkokoulutuksessa siten, että jatko-opiskelijat voivat hyödyntää lähiaineissa annettavaa jatkokoulutusta. Tavoitteena on myös helpottaa oppiainerajat sekä oikeuden- ja tieteenalojen rajat ylittävien, monitieteisten ja tieteidenvälisten jatkotutkimusten ja tutkimushankkeiden toteuttamista. Oikeuden yleistieteisiin painottuvalla teoreettis-metodologisella näkökulmalla on järjestettävässä koulutuksessa merkittävä asema. Laitoksen oppiaineiden yhteyksiä laitos-, tiedekunta- ja yliopistorajat ylittävään vuorovaikutukseen kehitetään tutkijaverkostoja ja -konakteja luomalla ja ylläpitämällä.

Rikosoikeuden, kriminologian ja prosessioikeuden osalta kehitetään tutkijakoulutusta ja tutkimusta edistävää yhteistyötä rikos- ja oikeudenkäyntiasioiden eri viranomaisten kanssa. Lääkintä- ja bio-oikeuden alalla kehitetään tutkimus- ja koulutusyhteistyötä etenkin lääketieteen ja etiikan tutkijoiden kanssa.

Tutkijakoulun alaan kuuluu teoreettisuuntautuneen tohtorikoulutuksen lisäksi myös ammatillisesti painottunut, lisensiaatin tutkintoon tähtäävien jatkokoulutus. Myös tutkimuksesta kiinnostuneiden lahjakkaiden oikeustieteen ylioppilaiden kiinnostuksen kehittämiseen ja tukemiseen kiinnitetään huomiota.

Tutkijakoulun toimintamuotoja tulevat olemaan erityisesti jatkokoulutuksessa annettava seminaarityyppinen opetus sekä luku- ja keskustelupiirit. Kun laitoksen vastuulla on – oppiaineen ”Oikeusteoria” alaisuudessa – koko tiedekunnan teoreettis-metodologisen koulutuksen ja jatkokoulutuksen järjestäminen, tätä jatkokoulutuspotentiaalia pyritään hyödyntämään niissä rajoissa kuin mikä sanotun oppiaineen päätehtävän huomioon ottaen on mahdollista.

Tutkijakoulun toimintaa kehitetään asteittain, voimavarojen sallimissa rajoissa. Laitoksen verkkosivulla tiedotetaan tutkijakoulun toimintamuodoista ja yhteisestä tai laitoksen oppiaineissa annettavasta jatkokoulutuksesta sekä väitöstilaisuuksista, tutkijavierailuista, vierailuluennoista yms.

Yksityisoikeuden tutkijakoulu

Vuoden 2004 tammikuun alusta on perustettu tutkijakoulu yksityisoikeuden laitoksen, Hankenin ja Helsingin kauppakorkeakoulun yhteistyöprojektina. Tutkijakoulun tehtävänä on opetuksen järjestäminen, suunnittelu, kehittäminen, sekä koordinointi tutkijoita entistä paremmin palvelevalla tavalla. Tutkijakoulu on *ensisijaisesti* tarkoitettu kaikille niille jatko-opiskelijoille, joiden tutkimuksella on yhteys sopimusoikeuteen liittyviin (yksityisoikeuden) oikeudenaloihin. Tutkijakoulu tarjoaa ensisijaisesti koulutusta tutkijakouluun rekisteröityneille jatko-opiskelijoille, mutta se järjestää myös avoimia tilaisuuksia.

Tutkijakoulun tarkoituksena on jatko-opis-

kelijoille järjestettävän yksityisoikeuden alan yleisten aihepiirien opetuksen kattavuuden ja jatkuvuuden turvaaminen. Tässä tarkoituksessa perustetaan jatko-opiskelijoiden tutkimustoimintaa edistäviä lukupiirejä ja keskustelupiirejä, sekä järjestetään seminaareja mielenkiintoisista ja ajankohtaisista aiheista. Saatetaan myös alkuun tutkijoiden omaehtoisesti muodostamia ja vetämiä tutkijapiirejä. Mahdollisuuksien mukaan pyritään tarjoamaan jatko-opiskelijoille myös tieteellisen tutkimuksen tekemiseen, kirjoittamiseen, retoriikkaan ja argumentaatioon perehdyttävää koulutusta.

Tutkijakoulun tehtävänä on tutkimustyön tukeminen ja keskusteluyhteyksien luominen yli oppiaine- ym. rajojen. Tutkimustyötä välittömästi tukevan toiminnan lisäksi tutkijakoulu pyrkii osaltaan kehittämään jatko-tutkintoihin liittyvää yhteistyötä kotimaisten ja kansainvälisten korkeakoulujen kanssa.

Tutkijakoulun toiminta 2008–2009

Tutkijakoulun järjestämästä opetuksesta ja muusta toiminnasta, sekä tutkijakouluun rekisteröitymisestä saa tietoa tutkijakoulun kotisivuilta osoitteesta: <http://www.helsinki.fi/privatelaw/tutkijakoulu/index.htm>

